

การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน
โรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

ปริญญานิพนธ์
ของ
นริศรา อุปกรณ์ศิริการ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

132311

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ... 7 ... เดือน ... ตุลาคม ... พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาของ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา พร้อมทั้งให้แนวคิดและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และเป็นกรรมการสอบปากเปล่าเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เนตร อักษรสวัสดิ์, อาจารย์ ดร. ธีรนุช วิทยานันท์, อาจารย์ ดร. วาดารณ์ พูลผลอำนวย, อาจารย์ไชยรัตน์ ปราณี, อาจารย์เกษร มงคล, อาจารย์ปรีดา วิทยากุล, และอาจารย์อนุสรณ์ สุชาตานนท์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนทั้งผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูอาจารย์ทุกท่านในเขตการศึกษา 12 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยอย่างดียิ่ง พร้อมทั้งคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณอาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์ ที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ นิสิตปริญญโท วิชาเอกการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

ที่สำคัญที่สุดขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูกทั้งชีวิต ความรัก กำลังใจและสติปัญญา ตลอดจนสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันใดที่ได้จากการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ คุณพ่อ-คุณแม่ และครู-อาจารย์ ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนทั้งอบรมสั่งสอน ให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จมาได้จนถึงขั้นนี้

นริศรา อุปกรณศิริการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
 1 บทนำ	
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมติฐานการวิจัย	10
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การรับรู้	11
การวัดการรับรู้	14
การนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียน	16
ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	17 ✓
ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน	19
ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน	22 ✓
กิจกรรมการนิเทศ	38
ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน	40
การจัดองค์กรการนิเทศภายในโรงเรียน	41
การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน..	44
ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนกับตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์	
ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และ	
ประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
งานวิจัยภายในประเทศ	58
งานวิจัยในต่างประเทศ	60

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ ข้อมูล	72

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	118
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	120
อภิปรายผล	121
ข้อเสนอแนะ	129

บรรณานุกรม	131
------------------	-----

ภาคผนวก	140
---------------	-----

ประวัติย่อผู้วิจัย	181
--------------------------	-----

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	พิสัยของค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมของ ทุกข้อความ.....	65
2	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง.....	66
3	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมา.....	67
4	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ภายในโรงเรียน	68
5	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน.....	72
6	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน	73
7	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	74
8	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	75
9	การรับรู้ของผู้บริหาร ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ผู้ให้การนิเทศ และครู.....	76
10	การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ผู้ให้การนิเทศ และครู.....	77
11	การรับรู้ของครู ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ผู้ให้การนิเทศ และครู.....	78
12	การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร.....	79
13	การเปรียบเทียบการรับรู้ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร.....	81
14	ความแตกต่างในการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติ การนิเทศภายในของผู้บริหาร.....	83
15	การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ	85

16 การเปรียบเทียบการรับรู้ต่อการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียน ของผู้ให้การนิเทศ.....	86
17 ความแตกต่างในการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติ การณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ.....	88
18 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการณ์พิเศษภายใน โรงเรียนของครู.....	89
19 การเปรียบเทียบการรับรู้ต่อการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียน ของครู.....	90
20 ความแตกต่างในการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติ การณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครู.....	92
21 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน.....	94
22 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน.....	95
23 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน.....	96
24 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียน ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน.....	97
25 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน.....	98
26 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครูในโรงเรียน ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน.....	99
27 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	100
28 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีขนาดแตกต่างกัน	101
29 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	102

30 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียน ที่มีขนาดแตกต่างกัน	103
31 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	104
32 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครู ที่มีขนาดแตกต่างกัน.....	105
33 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	106
34 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน.....	107
35 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	108
36 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน.....	109
37 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	110
38 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครูในโรงเรียน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน.....	111
39 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	112
40 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน.....	113
41 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	114
42 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน	115
43 การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	116

44 การรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน.....	117
45 รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	158
46 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อความกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ของผู้บริหาร	163
47 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อความกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ของผู้ให้กรนิเทศ	165
48 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อความกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ของครู	167
49 ค่า Reliability ของแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร.....	169
50 ค่า Reliability ของแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้ให้กรนิเทศ	171
51 ค่า Reliability ของแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียน ของครู.....	173
52 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency) หรือ IOC ของแบบสอบถาม.....	175

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ธรรมชาติการทำงานของครู	20
2 การจัดองค์กรการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน.....	42
3 การจัดองค์กรการนิเทศตามสายการบริหารงานของโรงเรียน.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 3) นั้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคนโดยอาศัยระบบการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดพลังอำนาจของชาติในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 ก : คำนำ)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ การพัฒนาคนให้มีศักยภาพอย่างสมบูรณ์นั้น ต้องพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ทักษะฝีมือ เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีสุขภาพอนามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาสูงจะมีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ต่อหัวสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ไม่แร้นแค้นเหมือนประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาน้อย การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาชีวิตของประชากรและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 ข : 4-6)

การจัดการมัธยมศึกษาที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาประเทศ จึงได้มีการพัฒนาการมัธยมศึกษาทั้งในด้านปริมาณ โดยมุ่งขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาออกไปให้กว้างขวางและทั่วถึง และในด้านคุณภาพโดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นระยะๆ ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม แต่การที่สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างไม่เพียงพอต่อความต้องการของสังคม นอกจากนี้คุณภาพการศึกษาระดับมัศึกษาก็ยังต้องพัฒนาอยู่อีกมาก จากการประเมินและติดตามผลเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ กระบวนการ และสภาพของการจัดการศึกษาทั้งระบบ เมื่อพิจารณาจากปัจจัยในการจัดการศึกษาแล้วพบว่า คุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของประเทศอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เนื่องจากความรู้ความสามารถของเยาวชนไทยโดยเฉลี่ยอ่อนลงทั้งในด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์อย่างมี

เหตุผล การคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย รวมถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ความมีคุณธรรม จริยธรรมระเบียบวินัยและการทำงานเป็นหมู่คณะ ข้อบกพร่องดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการปลูกฝัง การเสริมสร้าง และระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัยเกี่ยวข้องทั้งในด้านหลักสูตรที่ไม่เหมาะสม การขาดแคลนครูในบางสาขาวิชา คุณภาพครูต่ำ การเรียนการสอนยังคงเน้นให้ผู้เรียนรับรู้และเชื่อฟังการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการพัฒนาผู้เรียนให้เพิ่มขีดความสามารถในการแสวงหาความรู้ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแก้ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 ข : 50-53) และจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศในปีการศึกษา 2538 ตามหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันพบว่า ระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกวิชาอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ควรปรับปรุงคุณภาพของผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2539 : 106)

ถึงแม้ว่าการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้มีการพัฒนาและปรับปรุงมาโดยตลอด แต่จากสภาพการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ คุณภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาก็ยังต่ำ ซึ่งเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับคุณภาพการเรียนการสอนของครูโดยตรง (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 : 26) ครูจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอยู่เสมอ เพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน การพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะวิธีการสอนของครูต้องได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาครูนอกจากการใช้วิธีการศึกษาอบรมแล้ว การจัดการนิเทศการศึกษาให้กับครูก็เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำปรึกษา ชี้แนะ แนะนำ และให้ความช่วยเหลือต่อกิจกรรมการเรียนการสอน (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2540 : 18)

การนิเทศศึกษามีทั้งการนิเทศภายนอกโรงเรียน ที่เป็นการกระทำโดยศึกษานิเทศก์ (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 118) และการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538 ก : 62) การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การปกครอง โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น นวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา นโยบายทางการศึกษา วิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ๆ หลักสูตร เป็นต้น (สุเทพ เมฆ. 2540 : 46) การนิเทศภายในโรงเรียนที่ดำเนินการ

อยู่จึง เป็นไปในลักษณะของการร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนของครู โดยอาศัยการจัดกิจกรรมการนิเทศ ที่ส่งเสริมพัฒนาตัวครูผู้สอนให้มี ประสิทธิภาพ (สุดาพรรณ พานิชสุขไพศาล. 2539 : 2)

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินงานที่ต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคคล ทั้งสามฝ่ายคือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู บุคคลทั้งสาม ฝ่ายนี้ ต่างก็ต้องปฏิบัติการร่วมกัน ในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำและรับผิดชอบในการบริหาร ปฏิบัติ การนิเทศภายในโรงเรียนโดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริม ซึ่งแหล่งวิทยาการให้แก่ครู บริการ และอำนวยความสะดวก ประเมินผลการนิเทศ ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ให้การ นิเทศและครู ส่วนผู้ให้การนิเทศนั้นอาจเป็นครูคนใดคนหนึ่งในโรงเรียนที่สามารถให้การนิเทศได้ ต้องปฏิบัติการนิเทศโดยการวางแผนร่วมกับเพื่อนครูในการวิเคราะห์ปัญหา วางแผนจัดทำ โครงการเพื่อแก้ปัญหา และดำเนินการช่วยเหลือเพื่อนครูในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียน การสอน ประเมินผลการเรียนโดยร่วมกับผู้บริหาร ในส่วนของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ก็ต้องให้ความร่วมมือกับผู้บริหาร และผู้ให้การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานตามที่ ได้รับการนิเทศมา (กิติมา ปรีดีศิลป. 2532 : 307-309)

ถึงแม้ว่างานการนิเทศได้กำหนดให้เป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียน แต่การ นิเทศภายในโรงเรียนยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร เนื่องจากการดำเนินการนิเทศยังไม่เป็นระบบที่ เหมาะสมเพียงพอ โดยเฉพาะในเขตการศึกษา 12 จึงไม่เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษาที่พึง ประสงค์ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. 2530 : 10) และในการนิเทศ ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู แต่ ปรากฏว่าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้ กระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สุรพันธุ์ โกยวณิชย์. 2537 : 147-148) การให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ผู้รับการนิเทศ ยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง การปฏิบัติงานแม้ว่ามีแผนงาน โครงการนิเทศอย่าง ชัดเจน แต่ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ (ธีรชัย พรหมบุตร. 2538 : 85) ส่วนผู้ให้การนิเทศไม่สามารถติดตามประเมินผลโครงการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ขาดผู้เชี่ยวชาญ และรับผิดชอบเฉพาะด้านการนิเทศ (วัฒนา สุวิทย์พันธุ์. 2537 : 102-103) ขาดบุคลากรผู้ให้การ นิเทศภายในโรงเรียน และบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ประมวล องค์กรการ. 2540 : 189) นอกจากนี้ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผน ไม่มี การวางแผนร่วมกัน แต่ก็ต้องปฏิบัติเพราะเป็นนโยบายของผู้บริหารระดับสูง ทำให้การปฏิบัติการ นิเทศภายในโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคจากความไม่เข้าใจกัน คิดว่าการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการควบคุมหรือเป็นการจับผิด ทำให้เกิดการต่อต้านและมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการนิเทศภายใน

โรงเรียน (กิตติ ปาประโคน. 2538 : 110) ครูขาดการดำเนินการด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้ครูมีความเข้าใจในด้านนี้ยังไม่ดีพอ ขาดการนิเทศภายในโรงเรียนที่แน่นอนตายตัว (สุภพร คล้ายอม. 2540 : 61) นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งสามฝ่ายยังรับรู้ในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายไม่ตรงกัน จึงก่อให้เกิดปัญหาในการนิเทศภายในโรงเรียน (ประมวลองค์การ. 2540 : บทคัดย่อ)

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ซึ่งมีการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน ต่างก็ต้องรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในส่วนที่เป็นภารกิจที่ตนต้องปฏิบัติ ขณะเดียวกันผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ต่างก็ต้องรับรู้ภารกิจอื่นที่ไม่ใช่เป็นของตนเองนั้นด้วย ว่าใครควรเป็นผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียนได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วน และประสานเชื่อมโยงกัน ทำให้การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการรับรู้ในการนิเทศแต่ละด้านหรือแต่ละกิจกรรมว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายใดจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายรับรู้ว่าการกิจใดเป็นของใคร ก็จะทำให้การกระทำตามภารกิจของแต่ละฝ่ายเป็นไปอย่างได้ผลดี สามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องและต่อเนื่อง ทำให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาได้อย่างแท้จริง และส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในที่สุด การศึกษาค้นคว้าในเรื่องการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จึงเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความเข้าใจในระหว่างผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างประสานสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในการปฏิบัติตามขั้นตอนการ

นิเทศภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึง การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งสามฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู นั้นรับรู้ว่าเป็นผู้ปฏิบัติอย่างไรในการนิเทศภายในโรงเรียน ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดทำนโยบายเพื่อพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำแผนการนิเทศภายใน เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ตลอดจนการปฏิบัติการนิเทศให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติจริงในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนของครู พร้อมทั้งมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ อันสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของประเทศ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ใน 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

2.1.1 ความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน จำแนกเป็น

2.1.2.1 โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.1.2.2 โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

2.1.2.3 โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็นขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 คือ

2.1.3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

2.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

2.1.3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก

2.1.4 วุฒิการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกเป็น

2.1.4.1 วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4.2 วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า

2.1.5 ประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน
จำแนกเป็น

2.1.5.1 ประสบการณ์สูง

2.1.5.2 ประสบการณ์ปานกลาง

2.1.5.3 ประสบการณ์ต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ

2.2.1 การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

2.2.2 การวางแผนการนิเทศ

2.2.3 การดำเนินการนิเทศ

2.2.4 การประเมินผลการนิเทศ

2.2.5 การปรับปรุงแก้ไข

3. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู จำนวน 6,205 คน จำแนกเป็น

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
จำนวน 145 คน

3.1.2 ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
จำนวน 145 คน

3.1.3 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

จำนวน 5,915 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ กำหนดโดยอาศัยตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ในแต่ละกลุ่มประชากร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 533 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหาร 108 คน ผู้ให้การนิเทศ 108 คน และครู 317 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรับรู้ หมายถึง การให้ความหมายกับสิ่งที่ประสาทรับสัมผัส ซึ่งอยู่ในรูปของ ลักษณะความรู้ ความคิด ของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่รับรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
3. การรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
4. ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ขั้นตอนในการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน อันได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในการช่วยเหลือเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

4.1 การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ศึกษาสภาพความต้องการในปัจจุบัน ปัญหาและข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน เช่น การสำรวจข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจปัญหาด้านการเรียนการสอนในห้องเรียน

4.2 การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดสิ่งที่จะปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียนว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเมื่อไร ได้แก่ ผู้บริหารมอบหมายให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล รับผิดชอบในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การกำหนดแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนผู้ให้การนิเทศกำหนดขั้นตอนการนิเทศในแต่ละช่วงปี และครูวางแผนร่วมกับผู้ให้การนิเทศ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

4.3 การดำเนินการนิเทศ หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในขั้นการวางแผนในการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวกับการนิเทศ ภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการนิเทศของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วน ผู้ให้การนิเทศควบคุมเวลาในการนิเทศ และปรับทิศทางการนิเทศให้อยู่ในเป้าหมายเดียวกัน และ ครูทดลองปฏิบัติการสอนภายหลังการนิเทศ ตามแผนการนิเทศ

4.4 การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียนปฏิบัติการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามโครงการที่กำหนด รวมทั้งผลการประเมิน เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับ ในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป ได้แก่ ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงาน ของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่วนผู้ให้การนิเทศ ให้ข้อมูลความบกพร่องในการปฏิบัติการ สอนของครูภายหลังการได้รับการนิเทศ และครูร่วมมือกับผู้ให้การนิเทศ ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพนักเรียน

4.5 การปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ปฏิบัติการในการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการทำงานยิ่งขึ้น ได้แก่ ผู้บริหารให้ความรู้ใหม่หรือร่วมกันวางแผนใหม่ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ส่วนผู้ให้การนิเทศร่วมมือกับเพื่อนครูหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขจากผลการปฏิบัติงาน และครูแสวงหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ

5. ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง บุคลากรในโรงเรียนที่เป็น ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน หรือเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่

5.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

5.2 ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง หัวหน้างานนิเทศในโรงเรียน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้ให้การนิเทศแก่ครูภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

5.3 ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยของ นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 เขตการศึกษา 12 จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

6.1 โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 มีคะแนนเฉลี่ย 2.30 และสูงกว่า

6.2 โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.29 - 2.10

6.3 โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 มีคะแนนเฉลี่ย 2.09 และต่ำกว่า

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนโดยคำนึงถึงจำนวนห้องเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

7.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37-60 ห้อง รวมทั้งขนาดใหญ่พิเศษด้วย ซึ่งมีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 60 ห้องขึ้นไป

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13-36 ห้อง

7.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1-12 ห้อง

8. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน อันได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

8.1 วุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี หมายถึง ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

8.2 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า หมายถึง ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า

9. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่บริหาร โรงเรียน ผู้ให้การนิเทศปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศ และครูปฏิบัติหน้าที่การสอน อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

9.1 ประสบการณ์สูง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ให้การนิเทศ ที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีและสูงกว่า หรือครูที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 20 ปีและสูงกว่า

9.2 ประสบการณ์ปานกลาง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ให้การนิเทศ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-9 ปี หรือครู ที่ปฏิบัติงานมาตั้งแต่ 10-19 ปี

9.3 ประสบการณ์ต่ำ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ให้การนิเทศ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 4 ปีและต่ำกว่า หรือครูที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 3 ปีและต่ำกว่า

10. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12

11. เขตการศึกษา 12 หมายถึง ท้องที่ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศในพระราช
กฤษฎีกาแบ่งออกเป็นเขต เพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่จังหวัดต่างๆ
8 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง จันทบุรี และตราด

สมมติฐานการวิจัย

1. การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศ
ภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและ
โดยรวม แตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
4. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีวุฒิต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
5. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน คือ

1. การรับรู้
2. การวัดการรับรู้
3. การนิเทศการศึกษา และการนิเทศภายในโรงเรียน
4. ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
5. ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน
6. ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน
7. กิจกรรมการนิเทศ
- ✓ 8. ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน
- ✓ 9. การจัดองค์การการนิเทศภายในโรงเรียน
10. การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน
11. ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนกับตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน คุณภาพการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 12.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 12.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. การรับรู้ (Perception)

เพื่อให้ได้กรอบความคิดในการรับรู้ที่ชัดเจน จึงได้รวบรวมความหมายในการรับรู้ตามที่ได้มีผู้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้หลายๆ ท่าน ดังนี้

โยธิน ศันสนยุทธ (2531 : 42) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การตีความหมายของการรับสัมผัส ออกเป็นสิ่งที่สิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ส่วนกันยา แสงสุวรรณ (2532 : 127) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การใช้ประสบการณ์เดิมแปลความหมายสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัส แล้วเกิดความรู้สึก ระลึกถึงความหมายว่าเป็นอะไร

บรรพต สร้อยศรี (2535 : 17) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการภายในที่ประสาทสัมผัสสิ่งเร้าเข้ามา แล้วตีความเป็นความรู้ ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้ความเชื่อของแต่ละบุคคล ช่วยในการตีความและแปลความหมายสิ่งเร้านั้น วชิร ทรัพย์มี (2536 : 42) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นการตีความของการรับสัมผัสออกเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย ซึ่งการตีความนั้นต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้ จงกล หินโน (2540 : 11) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความ หรือให้ความหมายกับสิ่งที่ได้รับ โดยผ่านประสาทสัมผัส และการรับรู้นี้มีอิทธิพลนำไปสู่การกระทำต่างๆ ของบุคคล ตามกระบวนการรับรู้ ดังนี้

1. สิ่งเร้าหรือข้อมูลกระทบอวัยวะสัมผัส ส่งผ่านเข้าสู่สมอง
2. สมองแปลความหรือให้ความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ

รัชนี นพเกตุ (2540 : 3) กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวคน โดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก อารี พันธมณี (2540 : 139) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากกระทบกับประสาทสัมผัส โดยการแปลความหมายขึ้นอยู่กับประสบการณ์ เป็นการสร้างความหมายเกี่ยวกับสิ่งนั้นให้กับตัวเรา เช่น สายตาที่มองเห็นภาพ และแปลความหมายเป็นสิ่งสวยงาม น่าเกลียด เป็นต้น ส่วนกูด (Good, 1973 : 413) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การตระหนักในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งเร้าภายนอกที่ประสบเป็นประจำ เช่น วัสดุ สถานการณ์ต่างๆ ความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งเร้าดังกล่าว เราความรู้สึก มูธิน (Muthin, 1983 : 13) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การนำเอาลักษณะต่างๆ ของสิ่งเร้า (การรู้สึก) และสิ่งที่อยู่ภายในตัวของบุคคล คือ ความรู้ การเรียนรู้ ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลมารวมกัน (ตีความ) เป็นการรับรู้ของบุคคล ฟลาวเวล (Flavel, 1985 : 164) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลรับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งอยู่รอบตัวเรา รวมถึงการที่เราว่ามีอะไรเกิดขึ้น มีการแยกแยะความแตกต่างของสิ่งเร้า และเลือกวิธีตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ด้วย

สรุปการรับรู้ เป็นการให้ความหมายกับสิ่งที่ประสาทสัมผัสได้รับสัมผัสเข้าสู่สมองโดยการแปลความหมาย ตีความหมายซึ่งอยู่ในรูปของความรู้ความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น

ลักษณะของการรับรู้

เพื่อให้ได้กรอบความคิดของการรับรู้ที่ชัดเจน ทำให้สามารถพิจารณาโครงสร้างของการรับรู้ได้ครอบคลุม เคมพ์ (Kemp, 1985 : 10 - 11) จึงได้ศึกษาลักษณะของการรับรู้ไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมทุกพฤติกรรมย่อมเกี่ยวข้องกับการรับรู้
2. พฤติกรรมเป็นผลเกี่ยวข้องมาจากการรับรู้เดิม และพฤติกรรมเป็นจุดเริ่มต้นของการ

รับรู้อื่นๆ ต่อไป

3. ผู้รับรู้ และสิ่งแวดล้อมมิได้อยู่อย่างอิสระ
4. การให้ความหมายต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิมที่สะสมไว้
5. ประสบการณ์การรับรู้ เป็นสิ่งเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล
6. การรับรู้ เป็นการประสานกันระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่
7. สิ่งที่เคยเกิดขึ้นในประสบการณ์เดิม ย่อมมีอำนาจเหนือกว่าสิ่งที่ไม่เคยสัมผัส

จากลักษณะการรับรู้ดังกล่าวแสดงว่า การรับรู้เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องกันของ ประสบการณ์ ซึ่งในการวิจัยนี้จัดประสบการณ์การรับรู้ในสิ่งที่ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ได้รับรู้จากการปฏิบัติในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนนั่นเอง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ลักษณะของการรับรู้กับ ลักษณะของสิ่งเร้า

1. ลักษณะของผู้รับ การที่บุคคลเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหลัง มากน้อยอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับรู้ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะผู้รับรู้แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพและจิตวิทยา

1.1 ด้านกายภาพ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ทำให้การรับรู้ต่างกันออกไป และยังพิจารณาอวัยวะรับสัมผัสต่างๆ ปกติหรือไม่ ถ้าผิดปกติ หรือ หย่อนสมรรถภาพก็ย่อมทำให้การรับรู้ผิดไป เช่น หูตึง เป็นหวัด สายตาสั้น ยาว เอียง การรับรู้สามารถทำให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ ถ้าเราใช้อวัยวะสัมผัสหลายชนิดช่วยกัน เช่น ใช้ลิ้นกับจมูกร่วมกันในการรับรู้รส หรือใช้ตาและหูสัมผัสเหตุการณ์ต่างๆ ในเวลาเดียวกัน ทำให้สามารถแปลความหมายได้ถูกต้อง

1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านจิตวิทยาของคนที่มามีอิทธิพลต่อการรับรู้ มีหลายประการ เช่น ความจำ ความพร้อม สติปัญญา การสังเกตพิจารณา ความสนใจ ตั้งใจ ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้เดิม

2. ลักษณะของสิ่งเร้า คุณสมบัติของสิ่งเร้าเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนเราก่อเกิดความรู้สึกที่จะรับรู้หรือทำให้การรับรู้ของคนเรากลายเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ได้แก่

- 2.1 ความใกล้ชิดกับสิ่งเร้า
- 2.2 ความคล้ายคลึงกันของสิ่งเร้า
- 2.3 ความต่อเนื่องกันของสิ่งเร้า
- 2.4 สภาพ และพื้นฐานการรับรู้

การรับรู้ทางสังคม

การรับรู้ทางสังคม แบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528 : 228-229)

1. การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เช่น รู้สึกดีใจ เสียใจ ตื่นเต้น รักเกลียด ชื่นชม เป็นต้น
2. การรับรู้ลักษณะของบุคคล ต้องอาศัยข้อมูล 3 ประการ มาประกอบ คือ
 - 2.1 ลักษณะทางกายภาพ เช่น รูปร่าง หน้าตา ลักษณะแขนขา เพศ สีผิว ฯลฯ
 - 2.2 พฤติกรรม เช่น การพูดคุย การยิ้ม การหัวเราะ การเดิน ฯลฯ
 - 2.3 คำบอกเล่า เช่น คำบอกเล่าจากญาติพี่น้อง จากเพื่อน จากผู้ใกล้ชิด
3. การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มบุคคล หมายถึง มโนภาพหรือมโนคติของสิ่งต่างๆ ตามที่บุคคลรับรู้ เป็นภาพที่อยู่ในความคิด หรือจินตนาการของบุคคลและบุคคลสามารถบอกลักษณะของภาพเหล่านั้นให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย
4. การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นการตีความหรือแปลความหมายสิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ตามความเชื่อของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอธิบายสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้ การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคมขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ คือ
 - 4.1 ระดับการรับรู้ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ฐานะ ปัญหา หรือความเฉลียวฉลาดต่างกัน ย่อมตีความหรือแปลความหมายต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป
 - 4.2 การเปลี่ยนการรับรู้ คือว่า ถ้าผู้มีการรับรู้ต่ำ โดยมีโอกาสสนทนาหรืออภิปรายกับผู้ที่มีระดับการรับรู้สูง ก็อาจถูกผู้ที่มีระดับการรับรู้สูง เปลี่ยนแนวความคิดหรือแนวทางการรับรู้ได้

2. การวัดการรับรู้

การวัดการรับรู้ นั้น ส่วนใหญ่แล้วใช้วิธีการที่คล้ายคลึงกับการวัดเจตคติ การวัดค่านิยม และการวัดบุคลิกภาพ ทั้งนี้ก็เพราะว่าการรับรู้ นั้นเป็นขั้นหนึ่งของเจตคติ (ทัศนคติ) ค่านิยม และบุคลิกภาพ การวัดการรับรู้จึงรวบรวมได้ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) ซึ่งบาร์อน และเบียร์น (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528 : 244; อ้างอิงมาจาก Baron and Byrne, 1980) ได้กล่าวถึงวิธีการสังเกตการรับรู้ของบุคคลได้ 4 วิธี คือ
 - 1.1 พิจารณาที่ใบหน้าของบุคคล ว่ามีการแสดงออกทางสีหน้าอย่างไร
 - 1.2 สังเกตที่สายตาหรือแววตา
 - 1.3 พิจารณาที่บุคลิกภาพ ท่าทางของร่างกาย เช่น มือการตื่นเต้นหรือไม่เพียงใด

1.4 พิจารณาที่เจตนาของบุคคลว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมามีเจตนาอย่างไร

2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

2.1 แบบสอบถามที่มีคำถามเป็นข้อความที่มีเพียงความคิดเดียว โดยให้ผู้เลือกตอบว่า เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ใช่-ไม่ใช่ ถูก-ผิด ซึ่งในบางครั้งอาจมีคำว่า ไม่แน่ใจ อยู่ด้วยก็ได้

2.2 แบบสอบถามที่คำถามมีหลายตัวเลือกเป็นมาตรวัด (Scaling) เป็นคำถามที่มีประโยคคำถาม และมีคำตอบที่เป็นระดับการรับรู้ ว่า มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ปฏิบัติ ไม่ได้ปฏิบัติ หรือ 3 ระดับ คือ ปฏิบัติ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ไม่ได้ปฏิบัติ หรือ 5 ระดับ เช่น ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ดังตัวอย่าง การวัดการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

(0) หัวหน้าหมวดวิชาปรับแผนการสอน คู่มือครู และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

☐ ปฏิบัติ ☐ ไม่ปฏิบัติ

ถ้ามีการปฏิบัติหัวหน้าหมวดวิชาปฏิบัติ ดังนี้

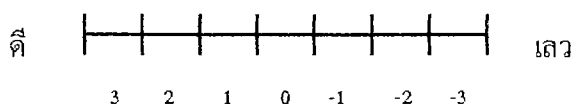
() จัดตั้งคณะกรรมการในหมวดวิชาร่วมกันทำ

() จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน

() อื่นๆ (ระบุ)

(อุษา สุทธินาท. 2532 : 218)

2.3 แบบสอบถามที่ใช้คำคู่ที่มีความหมายตรงข้ามกัน (The Semantic Differential) เป็นการใช้คำหรือวลีที่มีความหมายตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ โดยมีมาตรวัด ให้ผู้ตอบเลือกตามสภาพการรับรู้ที่มีต่อเรื่องนั้นๆ เช่น กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นสิ่งดี-เลว ดังนี้

3. การใช้แบบทดสอบและเครื่องมือทางจิตวิทยา โดยผู้ทำการทดสอบเสนอสิ่งเร้าแก่ผู้ถูกทดสอบ เพื่อให้แสดงพฤติกรรมหรือคำตอบออกมา สิ่งเร้าเหล่านั้นอาจเป็นรูปภาพหรือสิ่งอื่นก็ได้ แบบทดสอบทางจิตวิทยามีหลายอย่าง แต่ที่คุ้นเคยกันก็มี Rorschach Ink Blot Test และ Thematic Apperception Test ซึ่งเป็นวิธีให้ผู้ถูกทดสอบระบายความในใจจากการให้ดูภาพที่สร้างขึ้นอย่างไม่แจ่มชัด

การวัดการรับรู้ในการวิจัยนี้ เน้นถึงการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินิเทศภายในโรงเรียนตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูว่าปฏิบัติในระดับใด จึงทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียน

เนื่องจากการนิเทศการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ได้ปรับปรุงพัฒนามาจากการนิเทศการศึกษาทั่วไป ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะด้วยกัน ได้แก่ กู๊ด (Good. 1973 : 572) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียน ส่วนแฮร์ริส (Harris. 1975 : 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน มุ่งให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ และไวลส์และโลเวลล์ (Wiles and Lovell. 1983 : 46) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา เป็น ระบบพฤติกรรมขององค์กร ซึ่งเป็นการทำงานที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการสอนของครูในระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนมีคุณภาพดีขึ้น

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 ข : 3) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ส่วนเมตต์ เมตต์การุณจิต (2540 : 18) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศทั่วไป (General Supervision) ในด้านการศึกษา หรือกิจกรรมที่ปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้มีประสิทธิภาพ และสุเทพ เมฆ (2540 : 47) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงการช่วยเหลือ แนะนำ ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการนิเทศ และสนับสนุนภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการร่วมมือและประสานงานของบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้ สัจด์ อุทรานันท์ (2530: 118) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง กระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน ให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน สำหรับอุดมศักดิ์ พลอยบุตร

(2536 : 57) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน คือ การสอนงาน มีการชี้แนะ (แนะนำ) มีการทำเป็นตัวอย่าง หาทางช่วยส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และนิกร เพ็ญเวียง (2538 : 48) กล่าวว่า การนิเทศภายใน คือ กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ ส่วนวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 ก : 62) ได้สรุปความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง การทำงานของผู้บริหารที่ทำร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนสุเทพ เมฆ (2540 : 46) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจสังคม การปกครอง โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : 132) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมในกระบวนการที่ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในทุกด้าน รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและเกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

กล่าวได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน ที่จะทำให้อุทิศสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคคล ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงมีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้ คือ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 3) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
3. เพื่อส่งเสริมช่วยให้อุทิศรู้จักประเมินผลโครงการการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของตนเอง
4. เพื่อช่วยเหลือครูในการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กได้ดีขึ้น
5. เพื่อช่วยครูในการปรับปรุงการสอนของตน
6. เพื่อส่งเสริมครูให้มีความสนใจในอุปกรณ์การสอน

กิตติมา ปรีดีคิลก (2532 : 306) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเอง ซึ่งจะให้ได้ผลต้องกระทำอย่างมีขั้นตอน เป็นกระบวนการ และต้องให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย ซึ่งเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนิเทศแล้วบุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ และมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์วิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำางร่วมกัน
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

สำหรับไมเนอร์ (Minor, 1974 : 27-31) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจนักเรียนดีขึ้น
2. เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
3. เพื่อช่วยครูในการจัดหาและเลือกวัสดุอุปกรณ์ ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
4. ช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
5. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู โดยการนำเอาความรู้ความสามารถพิเศษและประสบการณ์ของเขามาใช้ให้เป็นประโยชน์ สามารถแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารได้
6. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักการประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
7. กระตุ้นให้ครูรู้จักการประเมินผลงานของตนเอง
8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกรับผลสำเร็จ อบอุ่นใจ ปลอดภัย และมีความเชื่อมั่น
9. กระตุ้นให้ครูร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
10. ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อช่วยให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาของโรงเรียนและเด็ก

กล่าวได้ว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ร่วมกัน เพื่อพัฒนางานการเรียนการสอน อันจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นสำหรับครู เพราะการนิเทศเป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกสู่ภายในโรงเรียน ทำให้ครูเกิดการพัฒนาการทำงานของตนเอง แต่การนิเทศจากภายนอกโรงเรียน ไม่อาจสนองตอบความต้องการของโรงเรียนได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบหรือวิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีนักการศึกษาได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

สังค์ อุทรานันท์ (2530 : 116-117) ได้กล่าวว่า ในภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผล ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถสนองความต้องการในการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ได้ทั่วถึง
 2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
 3. ในสภาพปัจจุบัน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และยังเป็นการยอมรับซึ่งกันและกันด้วย
 4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่ จะเกิดขึ้นได้โดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่จะต้องมีคนมาคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา
- อุดมศักดิ์ พลอยบุตร (2536 : 57-58) กล่าวถึงการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ว่ามีเหตุปัจจัยที่จำเป็นหลายประการ คือ

1. ศักยภาพของครูภายในโรงเรียน เนื่องจากในสภาพปัจจุบัน ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิสูง มีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน อีกทั้งรู้สภาพปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้ดี ซึ่งถ้าได้นำศักยภาพของครูที่อยู่ภายในโรงเรียน ได้ช่วยเหลือกัน ช่วยกันแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ก็จะทำให้แก้ปัญหาได้ถูกจุดมากกว่าที่จะรอรับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ภายนอก ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนไม่เพียงพอ ไม่มีเวลามานิเทศและไม่รู้ซึ่งถึงปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียน ดังนั้นถ้าให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทำการนิเทศกันเองภายในโรงเรียน ก็จะทำให้โรงเรียนได้พัฒนาตนเองด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

2. ธรรมชาติการทำงานของคน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของคนมองได้ 2 มิติ คือ มิติด้านความรู้กับมิติด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มบุคคลออกได้ 4 กลุ่ม ดังแผนภูมิ

	รู้	ไม่รู้	
ทำ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 3	
ไม่ทำ	กลุ่ม 2	กลุ่ม 4	

ภาพประกอบ 1 ธรรมชาติการทำงานของคน (อุคมศักดิ์ พลอยบุตร. 2536 : 57)

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความรู้และชอบปฏิบัติงาน ซึ่งกลุ่มนี้ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องทำนิเทศ แต่ควรใช้เทคนิคการบริหารที่ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้พัฒนางานให้ดียิ่งๆขึ้นไป

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีความรู้แต่ไม่ทำงาน ซึ่งกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคการบริหารในการช่วยๆ ส่งเสริมให้เขาปฏิบัติงานหรืออาจใช้การให้แรงเสริมทางลบในบางโอกาสเพื่อให้เขาปฏิบัติงาน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ไม่มีความรู้แต่ชอบปฏิบัติงาน ซึ่งกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ต้องใช้เทคนิคการนิเทศ และเทคนิคการพัฒนาบุคลากรให้เขามีความรู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ไม่มีความรู้และไม่ชอบปฏิบัติงาน ซึ่งกลุ่มนี้ต้องใช้ทั้งเทคนิคการนิเทศ และเทคนิคการพัฒนาบุคลากรตลอดจนเทคนิคการบริหารให้เขามีความรู้ และสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

3. การทำงานย่อมมีปัญหา ในการปฏิบัติงานทุกครั้งย่อมมีปัญหาไม่มากก็น้อย ผู้ที่ไม่มีปัญหาก็คือผู้ที่ไม่ทำงานเท่านั้น ดังนั้นในการทำงานจึงต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหา ด้วยการสอนงานให้การขึ้นกระทำให้เป็นตัวอย่าง หาทางช่วยๆและส่งเสริมให้กำลังใจในการแก้ปัญหา เพื่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครูทุกคนย่อมต้องการพัฒนา ในการปฏิบัติงานของครูนั้น ครูทุกคนย่อมต้องการพัฒนางานไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด แต่ในบางครั้งอาจจะไม่รู้จุดที่จะพัฒนาหรือแนวทางที่จะพัฒนา แต่ถ้าใช้ระบบนิเทศภายในก็สามารถทำให้บุคลากรภายในโรงเรียน ได้ช่วยกันชี้จุดที่จะพัฒนา เสนอแนว

ทางที่พัฒนาอันสามารถทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่สิ่งที่มีประสิทธิภาพ

5. ครูทุกคนย่อมต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานย่อมอยากให้มีผู้มาเห็นผลงาน ชื่นชมผลงานที่เขาได้ปฏิบัติไป ถ้ามีผู้บริหารหรือผู้ร่วมงานได้มาเห็นผลงาน มาชื่นชม ยกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลัง ก็ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ส่วนวไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 ข : 62) ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
2. ครูควรได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความเจริญด้านการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศ ช่วยในการจำแนกคุณภาพครู และยังสามารถช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหาบางอย่างในโรงเรียนได้

4. การนิเทศสามารถกระตุ้นนำทางความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน โดยเฉพาะกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้ เป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่ต้องให้ครูทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูแล้ว สามารถเป็นครูที่มีประสิทธิภาพตลอดไปโดยไม่ต้องมีการนิเทศ เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

6. เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

7. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภูมิใจในอาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่

สุเทพ เมฆ (2540 : 38) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาว่ามีมากมาย แต่ที่สำคัญ ได้แก่

1. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป
2. เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา
3. เพื่อศึกษาพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา
5. ความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ เพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุป การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนพึงกระทำอย่าง

จริงจัง ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ปฏิบัติงาน / กิจกรรม ในการนิเทศตามบทบาทของตนอย่างเต็มที่ และสอดคล้องต้องกัน ทำให้ประสิทธิภาพของการนิเทศส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วยดี

6. ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน มีคุณค่าหรือประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริงนั้น ต้องกระทำเป็นขั้นตอนและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน นั่นคือ ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 125) กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการเป็นขั้นตอน ได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศ เริ่มจากการรับรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน จากนั้นก็นำเอาปัญหามาวิเคราะห์หาสาเหตุ, กำหนดจุดประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่างๆรับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ 2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ อาจดำเนินการโดยบุคคลภายในโรงเรียนที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ หรืออาจเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ในขณะที่ผู้รับการนิเทศได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับรู้มาแล้ว ผู้นิเทศก็ทำหน้าที่ปฏิบัติการนิเทศตามหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารก็คอยสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมกำลังใจ คือ ผู้นิเทศทำการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และอีกผู้หนึ่ง คือ ผู้บริหาร ซึ่งต้องสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ ควรดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการ และปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญมากที่สุดในผลผลิต กระบวนการทำงานและปัจจัยป้อนเข้าตามลำดับ

แฮร์ริส (Harris, 1985 : 12-15) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน คือ การประเมินสภาพการทำงาน จัดลำดับความสำคัญของงาน ออกแบบวิธีการทำงาน จัดสรรทรัพยากร ประสานงาน การอำนวยความสะดวก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Priority) เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย

จุดประสงค์ และกิจกรรมที่สำคัญในการนิเทศการศึกษา

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกัน

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการสนับสนุนและเกื้อกูลในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

นิกร เพ็ญเวียง (2538 : 48-49) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้

5 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน ในการหาตัวปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ อาจเป็นกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งหาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จากแบบสอบถามครูผู้สอน หรือการระดมพลังสมองของผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อให้ได้ตัวปัญหาที่แท้จริง

2. การวางแผนและกำหนดทางเลือก หมายถึง การดำเนินการร่วมกันในการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้จากขั้นตอนที่หนึ่ง คือ กำหนดงาน กำหนดคนให้เหมาะสมสัมพันธ์กันโดยกำหนดการปฏิบัติงานในรูปของแผนงานหรือโครงการที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือ หมายถึง การจัดหา จัดสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายใน ที่สอดคล้องกับยุทธวิธีที่กำหนดไว้

4. การปฏิบัติการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการนิเทศภายในตามยุทธวิธีที่กำหนดไว้ ซึ่งได้แก่ การประชุม การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ การให้ศึกษาจากคำบรรยาย การสนทนาวิชาการ การบริการเอกสารวิชาการ การให้คำปรึกษาหารือ การสาธิตการสอน และการสังเกตการสอน ซึ่งยุทธวิธีทั้ง 8 วิธีกรนี้ ก็เลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีอยู่ โดยดำเนินการตามแผนงานโครงการที่กำหนดไว้

5. การประเมินผลและรายงานผล หมายถึง การตรวจสอบหรือประเมินว่า การดำเนินการที่ผ่านมาสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การประเมินผลมักดำเนินการในสามระยะ คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ ส่วนการรายงานผลนั้น กระทำเพื่อรายงานผลให้หน่วยเหนือรับทราบต่อไป

กรมสามัญศึกษา (2531 : 24) กำหนดการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ออกเป็นสองส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานของโรงเรียน มีขั้นตอนต่อเนื่องกัน คือ

ขั้นที่ 1 แต่งนโยบายแก่คณะครู

ขั้นที่ 2 ตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

ขั้นที่ 3 กำหนดกรอบแผนงาน

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของผู้ให้การนิเทศ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแก้ไข

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 24-26) ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ในส่วนที่ 1 ด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ปฏิบัติดังนี้

ขั้นที่ 1 แต่งนโยบายการนิเทศ

การแจ้งนโยบายการนิเทศเป็นการนำเอานโยบายของกรมสามัญศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนโดยความรับผิดชอบของผู้บริหาร ดำเนินการแถลงหรือแจ้งนโยบายนี้ให้แก่คณะครูอาจารย์ในโรงเรียนทุกท่านได้ทราบโดยทั่วกันและมีความเข้าใจตรงกัน มองเห็นความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเริ่มดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การแจ้งนโยบายนี้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ประชุมครูทั้งหมด ประชุมเฉพาะผู้ช่วยผู้บริหารและหัวหน้าหมวดเพื่อนำไปขยายผลต่อ หรือใช้หนังสือเวียนประกอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ

การแต่งตั้งคณะบุคคล ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และมีความรู้ความสามารถในเรื่องของการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครู - อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามความเหมาะสมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ขั้นที่ 3 การกำหนดกรอบแผนงานนิเทศ

การกำหนดกรอบแผนงานนิเทศ เป็นการพิจารณาเลือกนโยบายของกรมสามัญศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในนำมากำหนดขอบข่ายของงานที่จะปฏิบัติ เพื่อลด

ปัญหาหรือพัฒนางานวิชาการ ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน

ในส่วนที่ 2 ด้านการดำเนินการของผู้ให้การนิเทศ ปฏิบัติดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเข้าชั้น คุณลักษณะต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้น การสำรวจความต้องการของครู การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์สาเหตุปัญหา การจัดลำดับ กำหนดทางเลือกการแก้ปัญหา และดำเนินการตามความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศ

เป็นการ นำเอาทางเลือกตามขั้นที่ 1 มากำหนดรายละเอียดของกิจกรรมโดยเขียนเป็นโครงการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ผู้รับผิดชอบโครงการ แผนดำเนินงาน ระยะเวลา สถานที่ งบประมาณ การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ

เป็นขั้นลงมือทำตามโครงการนิเทศที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อ และเครื่องมือนิเทศ การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ รวมทั้งการเสริมแรงให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินการนิเทศตามโครงการที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ประเมินความคิดเห็น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน รวมผลการประเมินข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงต่อไป

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแก้ไข

เมื่อได้ทราบผลการประเมินระหว่างการปฏิบัติงานแล้ว หากพบว่าสิ่งใดที่บกพร่องหรือไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นของการดำเนินงานและสามารถกระทำได้ตลอดจนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงาน

จากการศึกษาขั้นตอนในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของนักวิชาการหลายๆ ท่าน รวมทั้งของกรมสามัญศึกษาด้วย จึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

การสำรวจความต้องการจำเป็น หมายถึง การศึกษาวิธีการแก้ปัญหา หรือสิ่งที่ยัง

บกพร่องอยู่ ที่ทำให้งานของโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการจากสภาพที่ควรจะเป็น เพื่อเทียบกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตรวาท (2529 : 253-254) ได้บันทึกไว้ว่า วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีดังนี้คือ

1. ศึกษาโดยวิธีประเมินความต้องการ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้สามารถหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการได้แน่นอนก่อนลงมือปฏิบัติซึ่งมีอยู่สี่ขั้น คือ

1.1 ขั้นสำรวจสิ่งที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นการจัดทำแบบสำรวจและดำเนินการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ

1.2 ขั้นตรวจสอบปัญหา เป็นการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าปัญหาคืออะไร โดยนำข้อมูลจากขั้นสำรวจมาแจกแจงรายละเอียด พร้อมทั้งข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ แล้วจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

1.3 ขั้นหามาตรฐานและคุณค่า โดยนำข้อมูลจากขั้นที่ 1.2 มาจำแนกรายละเอียดเป็นสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความต้องการเพื่อหามาตรฐานและคุณค่าของสิ่งนั้น

1.4 ขั้นบันทึกรายการความต้องการของปัญหาตามลำดับความจำเป็นตามผลที่ได้จากขั้น 1.3

2. ศึกษาโดยการวิจัย การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้จากปัญหาที่ชัดเจนอย่างมีระบบโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ อาจแบ่งได้เป็น 4 ประการ คือ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยที่ตัวแปรเกิดขึ้นก่อนอยู่แล้ว การวิจัยเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์

3. ศึกษาโดยสื่อและเครื่องมือต่างๆ เช่น การใช้เครื่องมือประเมินคุณภาพ การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

4. ศึกษาโดยการสัมมนา โดยการค้นหาปัญหา เช่น การจัดสัมมนาครูผู้สอน การสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน

สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 13-14) ได้เสนอวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศว่าควรประกอบด้วย 7 ขั้น คือ

1. การแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหาร และผู้นิเทศจำนวนประมาณ 5-7 คน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดย

1.1 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา ด้านสภาพการกำกับ ติดตาม และนิเทศ ให้ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เพื่อให้สามารถมองเห็นสภาพปัจจุบันของงานแต่ละด้านอย่างชัดเจน

1.2 ประมวลหรือกำหนดเกณฑ์ที่พึงประสงค์ หรือมาตรฐานของงานแต่ละภารกิจให้ครบถ้วน เพื่อให้สามารถกำหนดประเด็นปัญหา หรือความต้องการได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน

2. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับเกณฑ์ที่พึงประสงค์ หรือมาตรฐานของงานแต่ละภารกิจ เป็นขั้นตอนวิเคราะห์หาข้อนี้ ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ความรุนแรงของปัญหาแต่ละด้านว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดประเด็นปัญหา

3. การกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการ ควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระ และรายละเอียดต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ดังนั้นโครงสร้างของปัญหาควรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เรื่องของปัญหา สภาพบังคับตัวปัญหา และพื้นที่ที่เป็นปัญหา

4. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เมื่อคณะทำงานได้ประเด็นปัญหาแล้ว หากจำนวนปัญหามีมาก ก็ต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดเรื่องเวลา งบประมาณ และกำลังคน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ควรพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- 4.1 เป็นปัญหาที่แท้จริง
- 4.2 มีความจำเป็นเร่งด่วน
- 4.3 ความรุนแรงของปัญหา
- 4.4 มีผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ

เมื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาแล้วก็พิจารณาร่วมกันว่าในปีการศึกษานั้นๆ หน่วยงานจะดำเนินงาน เพื่อจัดทำโครงการแก้ปัญหาดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงนำปัญหาแต่ละปัญหาที่จะดำเนินการแก้ไขไปวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาต่อไป

5. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสาเหตุที่แท้จริง โดยนำปัญหาแต่ละปัญหาที่จัดลำดับความสำคัญไว้แล้วมาวิเคราะห์หาสาเหตุ อาจวิเคราะห์โดยอาศัยแผนภูมิแกงปลา เพื่อหาสาเหตุใหญ่ และสาเหตุย่อยของแต่ละปัญหา ซึ่งมีวิธีการ คือ

5.1 ประชุมระดมความคิดเพื่อหาสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหา ทั้งสาเหตุใหญ่และสาเหตุย่อย โดยใช้แผนภูมิแกงปลา

5.2 หาวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุที่แท้จริงในขั้นที่ 6 ต่อไป

6. การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและกำหนดทางเลือก ซึ่งสามารถดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อได้ทราบสาเหตุของปัญหาที่แน่นอนชัดเจนแล้ว ควรให้ผู้ร่วมงานช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา และกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับ และร่วมมือกันนำแนวทางที่กำหนดไป

ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

7. การประมวลทางเลือกที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 6 โดยพิจารณาจากทางเลือกเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มของปัจจัย กลุ่มของกระบวนการ ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ในการวางแผนต่อไป

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 24-26) ได้อธิบายว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง ปัญหาหรือสิ่งที่ขัดขวางหรือทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมายจึงต้องสำรวจให้พบว่า มีปัญหาใด สำคัญมากหรือน้อย หรือมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังอย่างไร ในแต่ละหมวดวิชา เพื่อใช้ประกอบในการทำโครงการนิเทศงานวิชาการภายในหมวดวิชา การสังเคราะห์ ความต้องการจำเป็น มีกระบวนการที่สำคัญ 5 ข้อ คือ

1. ขั้นกำหนดเป้าหมาย การทำงานจำเป็นต้องมีเป้าหมายโดยคำนึงถึงนโยบายของโรงเรียน เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพงานของกรมสามัญศึกษา ความต้องการร่วมกันของบุคคลในโรงเรียน และลักษณะของปัญหาที่พบจากการทำงานที่ผ่านมา
2. ขั้นวิเคราะห์องค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยใช้แผนภูมิแกนต์ช่วยในการวิเคราะห์
3. ขั้นจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ หลังจากได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องแล้วให้นำมาจัดอันดับความสำคัญ ด้วยการประชุมอภิปราย การระดมสมอง หรือการแบ่งกลุ่มย่อยศึกษาค้นคว้า
4. ขั้นวิเคราะห์ทางเลือก เป็นการนำองค์ประกอบที่สำคัญๆ ที่จำเป็นต้องแก้ไขด่วนมาวิเคราะห์หากิจกรรมหรือวิธีการที่จะพัฒนาองค์ประกอบนั้น จากสภาพปัจจุบันไปสู่สภาพที่คาดหวังต้องการ โดยร่วมกันพิจารณาถึงสาเหตุตัวแปร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เพื่อแก้ไขให้ตรงเหตุด้วยการหากิจกรรมมาดำเนินการ
5. ขั้นจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม พิจารณากิจกรรมที่กำหนดไว้ มาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อหากิจกรรมที่เหมาะสมโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

- 5.1 เน้นกิจกรรมที่ได้ผลมากที่สุด ได้ผลตรงเป้าหมายที่สุด
- 5.2 เน้นกิจกรรมที่ประหยัดที่สุด สามารถใช้ทรัพยากรในที่ที่มีอยู่
- 5.3 เน้นกิจกรรมที่สามารถทำได้จริง ตามสภาพที่เป็นอยู่

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นเป็นการหาข้อมูลความต้องการ โดยใช้สื่อเครื่องมือหลายๆ อย่าง เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการระดมพลังความคิด เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และทำการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ไข ซึ่งจะทำให้ได้รู้ว่าสิ่งใดจำเป็นและสำคัญที่จะต้องทำในการพัฒนาโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ

เป็นขั้นการพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติในอนาคตที่ดีที่สุดในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ถิรพล วัฒนประดิษฐ์ (2525 : 5-7) ได้อธิบายว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา มีหลักปฏิบัติดังนี้คือ

1. การวางจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดทิศทางการทำงานว่าจะเป็นไปได้อย่างไร การวางจุดมุ่งหมายต้องให้เหมาะสมไม่สูงเกินไป เพราะอาจจะทำไม่ได้ ทำให้เกิดความยุ่งยากเกินความสามารถที่จะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การวางจุดมุ่งหมายควรคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ว่าจะนำมาใช้อย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งวิธีการและระยะเวลาที่จะดำเนินการตามแผนด้วย
2. การกำหนดขอบเขต การวางแผนงานโดยไม่มีขอบเขตของการทำงานนั้น ทำให้แผนล้มเหลวได้ง่าย เพราะถ้าขอบเขตของงานกว้างเกินไปไม่เหมาะสมกับกำลังความสามารถหรือกำลังที่มีอยู่ งานที่ทำจะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้นจึงควรกำหนดขอบเขตของงานที่ทำให้สอดคล้องกับกำลังความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่ กำหนดระยะเวลาไม่นานจนเกินไป งานที่ทำอยู่ในวิสัยที่ทำได้ไม่ใช่มาจนเกินไป
3. การกำหนดวิธีการ การวางแผนวิธีการทำงานควรเลือกวิธีที่ดีที่สุด แล้วกำหนดเป็นวิธีการทำงานตามแผน โดยต้องคำนึงว่าวิธีการนั้นๆ ไม่สลับซับซ้อนจนเกินไป สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน โดยไม่ติดขัด เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและต้องมีระบบการควบคุมและแบ่งงานไว้ด้วย
4. การกำหนดตัวบุคคล เป็นการจัดคนให้เหมาะสมกับงานอันจะทำให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด การกำหนดตัวบุคคลต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความใส่ใจในงาน ความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำ
5. การปรับปรุงแผนงาน การวางแผนงานช่วยให้ผู้ร่วมงานรู้จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติ แต่บางครั้งก็มีอุปสรรค ทำให้งานไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี อาจจะเป็นเพราะขาดการควบคุม การประสานงานที่ดี เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องมีการปรับปรุงแผนงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพกาลเวลา

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 101-102) เสนอแนะว่า การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีลำดับตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การประมวลปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

2. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน
โรงเรียนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม คือ

2.1 การวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ สร้างทางเลือกในการขจัดสาเหตุของปัญหา
แล้วเลือกทางเลือกในการดำเนินการ

2.2 จัดลำดับความต้องการในการพัฒนาและการวิเคราะห์เพื่อกำหนดขั้นตอนในการ
ดำเนินงาน

3. การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ

4. การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

4.1 กำหนดการปฏิบัติและออกคำสั่ง

4.2 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

4.3 จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศเฉพาะเรื่อง

4.4 จัดทำแผนการติดตาม ควบคุม กำกับ และการประเมินผล

5. การกำหนดการนิเทศติดตามผลขณะลงมือปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 24-26) กล่าวว่า กระบวนการวางแผน
การนิเทศภายในระดับหมวดวิชา แบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นเตรียมจัดทำแผน เป็นการสำรวจสภาพและปัญหาความต้องการจำเป็น จัดทำ
ระบบข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์นโยบายกรมสามัญศึกษามาเป็นนโยบายโรงเรียน

2. ขั้นจัดทำแผน หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาจัดทำแผนงาน
โครงการอย่างละเอียด

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน คือ การทำงานตามแผนที่วางไว้ให้บังเกิดผลตามเป้าหมายและ
วัตถุประสงค์

4. ขั้นประเมิน หมายถึง การควบคุม ติดตามการทำงาน สามารถปรับทิศทางการทำ
งานให้ตรงเป้าหมายอยู่เสมอ ตลอดจนการให้ขวัญกำลังใจของผู้ร่วมงานด้วยการเสริมแรงทางบวก
อาจทำได้ด้วยการรวบรวมหลักฐานเอกสาร ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตจากการ
เยี่ยมชมการทำงาน และการประชุมอภิปรายสรุปผล มีการบันทึกผลไว้เป็นหลักฐาน

กล่าวได้ว่าการวางแผนการนิเทศ เป็นการเตรียมการในการปฏิบัติการนิเทศภายใน
โรงเรียนล่วงหน้า โดยในการเตรียมนั้นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายโรงเรียน เป็นไป
ตามจุดประสงค์ชัดเจน มีเป้าหมายที่แน่นอน มีการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม มีผู้รับผิดชอบโดย
เฉพาะ และมีการกำกับดูแล และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีแผนโครงการนิเทศที่มี
รายละเอียดชัดเจนว่า เรื่องอะไร ใครทำ ทำที่ไหน ทำเมื่อไร และทำอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการนิเทศ

ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ได้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายทัศนะ ที่สำคัญคือ

เตือนใจ แก้วโอภาส และคนอื่นๆ (2528 : 18-26) ได้เสนอแนะไว้ว่า การปฏิบัติการนิเทศ ควรมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและคณะทำงาน เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนต่างๆ ของการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศ
2. กำหนดงานที่จะต้องปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ตามลำดับก่อนหลัง
3. แบ่งความรับผิดชอบแก่ผู้เกี่ยวข้องและกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้แน่นอน ตลอดจนมีแผนสำรองเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค
4. ทำความเข้าใจสื่อและเครื่องมือนิเทศการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้เข้าใจอย่างละเอียด และควรทดลองใช้สื่อก่อนการปฏิบัติจริง
5. กำหนดแนวทาง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติงานตามโครงการร่วมกัน เพื่อให้เข้าใจร่วมกัน
6. ปฏิบัติการนิเทศโครงการตามงานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
7. พบปะ ประชุม ทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ
8. ประชุมคณะปฏิบัติงานนิเทศทั้งหมด เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานตามโครงการ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานนิเทศ
9. นำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศทั้งหมดไปสรุป วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 24-26) ได้อธิบายไว้ดังนี้

การดำเนินการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงาน การลงมือปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการนิเทศ ซึ่งได้รับการอนุมัติโครงการแล้วจากผู้บริหารโรงเรียน ให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบโครงการควรแบ่งขั้นตอนการทำงานนี้ออกไปเป็น 3 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการจัดเตรียมทำรายละเอียดแยกหมวดหมู่ กำหนดเป็นงานย่อย มีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะและมีผู้ประสานงานแต่ละงานย่อย ควบคุมเวลา และปรับทิศทางให้อยู่ในเป้าหมายเดียวกัน ทุกอย่างต้องพร้อมเมื่อลงมือทำงาน
2. ขั้นปฏิบัติงาน เป็นการลงมือทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงานย่อยและตามขั้นตอนกำหนดเวลาอย่างรัดกุมแน่นอน ได้รับการประสานสัมพันธ์จากเจ้าของโครงการอย่าง

ใกล้ชิด มีการสร้างขวัญกำลังใจขณะทำงาน และสม่ำเสมอโดยอาศัยมนุษยสัมพันธ์การจูงใจ ให้ความคิดอิสระในการทำงานแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี

3. การรายงานผลการปฏิบัติ เป็นการสรุปผลการทำงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการ อาจจะรายงานผลระหว่างการทำงานทุกขั้นตอน เพื่อทราบการเคลื่อนไหวของโครงการ และสามารถส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ เป็นการป้องกันการเสียหายทั้งระบบได้ การรายงานจะทำด้วยวาจาหรือบันทึกข้อความหรือใช้แบบการรายงานที่เตรียมไว้แล้วเสนอผู้รับผิดชอบโครงการตามลำดับขั้นของสายงานราชการ เพื่อนำไปประเมินผลในระดับโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ในขณะที่ผู้รับการนิเทศได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับความรู้มาแล้ว ผู้นิเทศก็ทำหน้าที่นิเทศการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารก็คอยสนับสนุนให้การปฏิบัติงานนิเทศดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการนิเทศงานนั้นมีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. การนิเทศงานของผู้นิเทศนั้น ควรดำเนินการไปตามข้อตกลงที่ได้ทำร่วมกันในขั้นที่ 2 การทำนอกเหนือจากข้อตกลงร่วมกันทำให้ผู้รับการนิเทศไม่มีความไว้วางใจในตัวผู้นิเทศได้

2. ถึงแม้ผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะรับการนิเทศแล้วก็ตาม ก่อนลงมือนิเทศควรได้ดำเนินการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเสียก่อน การวางแผนร่วมกันนี้เป็นการสร้างความคุ้นเคย และสร้างความไว้วางใจต่อผู้รับการนิเทศเป็นอย่างมาก

3. เมื่อถึงเวลาเข้าทำการนิเทศ ก็ควรเข้าไปพร้อมกับครูและควรออกจากห้องเรียนพร้อมกับครูผู้รับการนิเทศ การเข้าห้องสอนช้าและออกจากห้องสอนก่อนกำหนด สร้างความรู้สึกหวาดระแวงให้แก่ผู้รับการนิเทศได้

4. ขณะทำการสังเกตพฤติกรรมการสอน ถ้าหากพบว่าครูทำการสอนผิด โปรดอย่าทักท้วงเป็นอันขาด การทักท้วงความผิดพลาดขณะครูกำลังสอน ย่อมสร้างความไม่พอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ และทำให้นักเรียนเสื่อมศรัทธาต่อครู สิ่งที่ต้องทำก็คือควรพูดกับครูเป็นส่วนตัว หลังจากการสอนได้ผ่านไป แล้ว และให้ครูดำเนินการแก้ไข หรือชี้แจงข้อผิดพลาดแก่นักเรียนด้วยตัวของเขาเอง

5. ควรใช้เทคนิควิธีการนิเทศหลายๆ แบบ และควรให้มีการเปลี่ยนบทบาทในการนิเทศบ้าง เช่น ให้ไปสังเกตการสอนของเพื่อนครูในห้องอื่น เพื่อเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้นิเทศ และขณะเดียวกันจะได้แนวคิดหรือเทคนิควิธีการสอนจากครูคนอื่นอีกด้วย ซึ่งวิธีการนี้ถือว่าการนิเทศโดยทางอ้อม

6. การให้ข้อมูลป้อนกลับ แก่ผู้รับการนิเทศควรเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม ไม่

ลำเอียง และควรจะให้ข้อมูลทั้งส่วนที่ดี ซึ่งควรรักษาไว้ และส่วนบกพร่องซึ่งสมควรจะทำการแก้ไขปรับปรุงควบคู่กันไป

7. ในการปฏิบัติงานนิเทศควรร่นเอาวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ ซึ่งวิธีการที่อยากเสนอแนะให้นำมาใช้ก็คือ การนิเทศแบบคลินิกและการนิเทศโดยยึดจุดประสงค์ แต่ถ้าหากนำเอาวิธีการอื่นมาใช้ หรือพัฒนาวิธีการขึ้นใหม่ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการนิเทศสมัยใหม่เป็นประการสำคัญ

กล่าวได้ว่าการดำเนินการนิเทศ เป็นการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการนิเทศ หลังจากที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร โดยมีการเตรียมงานอย่างละเอียดรอบคอบ และปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ

มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ไว้หลายทัศนะดังนี้คือ วิจิตร (ธีระกุล) วรุฒบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (2523 : 131-138) เสนอแนะไว้ว่า หลักการประเมินผลที่ดี ควรประกอบด้วย

1. การประเมินผลงานต้องทำติดต่อกันและทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดูว่างานที่ทำไปแล้วนั้นได้ผลเพียงใด หากมีปัญหาหรือข้อบกพร่องก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่
2. การประเมินผลต้องเป็นงานที่ทำร่วมกัน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือเป็นหน้าที่ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
3. การประเมินผล ต้องยึดถือจุดมุ่งหมายของโครงการเป็นมาตรฐาน สำหรับเทียบว่าวิธีการนั้นๆ ใช้อย่างไรได้ผลหรือไม่
4. การประเมินผล ควรดำเนินการเป็นแบบประชาธิปไตยที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ คือต้องรับฟังความคิดเห็นของบุคคลในคณะเท่าเทียมกัน แบ่งงานกันทำ มีความรับผิดชอบในผลงานเท่ากัน
5. การประเมินผลโครงการนิเทศ ต้องประเมินผลทุกด้าน เช่น ด้านการบริหาร ด้านตัวบุคคล ด้านการประสานงานและด้านอื่นๆ ด้วย
6. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรจัดให้สมาชิกวัดตัวเอง และผลงานของกลุ่มของตนเองด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา คือวัดหลายๆ แบบ
7. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรกำหนดทางเลือกและใช้เทคนิคการประเมินผลได้อย่างกว้างๆ แต่ชัดเจน พอที่สมาชิกสามารถนำไปใช้และดัดแปลงให้เหมาะสมกับสมรรถภาพการปฏิบัติงานของตน นั่นคือ ให้สามารถยืดหยุ่นได้

8. การประเมินผลโครงการนิเทศ ต้องเตรียมวิธีการบันทึกผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน และสรุปผลการประเมินไว้ในที่แห่งเดียวกัน
9. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรอยู่บนรากฐานแห่งความเป็นจริง
10. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรเลือกเครื่องมือ เครื่องใช้ในการประเมินให้เหมาะสมกับสถานการณ์
11. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรง่ายแก่การเข้าใจ
12. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรพิจารณาประเมินในสิ่งที่สามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงโครงการนิเทศให้ดีขึ้นได้
13. การประเมินผลโครงการนิเทศ ควรเป็นส่วนหนึ่งของงานนิเทศการศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 24-26) อธิบายว่า การประเมินผลโครงการจัดทำขึ้นก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ประเมินโครงการไปปรับปรุงการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และนำผลการประเมินนั้นเสนอผู้บริหาร เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง การประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็นสามลักษณะ คือ การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ และการประเมินผลหลังการดำเนินการ ซึ่งแต่ละลักษณะ มีสาระโดยสังเขป ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ หมายถึง การประเมินนโยบายของกรมสามัญศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นของครู การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินทรัพยากร สิ่งนำเข้าหรือทางเลือกในการจัดทำโครงการ

2. การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงงาน การจัดระบบติดตามงาน หรือการจัดทำรายงานความก้าวหน้า เป็นการเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติงานจริงหรือการเปรียบเทียบผลนำเข้า รวมกับวิธีการดำเนินงานกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในโครงการว่ามีความสอดคล้องกันหรือต่างกันอย่างไร

3. การประเมินผลหลังการดำเนินการ ได้แก่ การประเมินผลสรุปเพื่อดูว่าการดำเนินงานได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร อาจรวมทั้งการติดตามผลของโครงการในระยะยาวด้วยก็ได้ โดยเปรียบเทียบผลผลิตที่คาดหวังกับผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลได้กับจุดประสงค์ของโครงการ ปัจจัยแวดล้อม ปัจจัยนำเข้าโดยกระบวนการ โดยทั่วไปแล้วการประเมินผลโครงการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี

- 3.1 ประสิทธิภาพของโครงการ
- 3.2 ค่าใช้จ่ายของโครงการ

3.3 ผลกระทบของโครงการ

3.4 การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการลงทุนกับงานลักษณะที่เทียบกันได้

3.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการยุติ การดำเนินการซ้ำหรือปรับปรุงโครงการ

กิตติมา ปรีดีคิลก (2532 : 312-322) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลงาน หมายถึง การตีค่าผลงานซึ่งดำเนินการไปแล้ว ว่าบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการภายหลังการวัดผล ซึ่งมักออกมาในรูปของปริมาณและจำนวนมากน้อยของการวัด และนำผลการวัดมาตีค่าว่าได้ผลดีเพียงใด เป็นที่พอใจหรือไม่ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงการประเมินผลก็มักกล่าวถึงเทคนิควิธีการในการวัดควบคู่กันไปด้วย

การประเมินผลงานนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวางแผนและการวางโครงการนิเทศการศึกษา จุดประสงค์ของการประเมินผลก็เพื่อต้องการทราบว่าผลงานที่ปฏิบัติไปตามแผนหรือโครงการนั้นได้รับผลดีเพียงใด ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

การดำเนินงานที่ดีย่อมมีการประเมินผล และติดตามผลอยู่เสมอ งานนิเทศการศึกษาก็เช่นเดียวกัน การประเมินผลช่วยให้ผู้นิเทศได้ทราบในสิ่งต่อไปนี้

1. ผลงานที่ดำเนินไปเป็นระยะๆ นั้นได้ผลดีหรือไม่ มีปัญหาและข้อควรแก้ไขอย่างไร
2. งานที่ทำได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงอย่างไร
3. ผู้ร่วมงานมีศรัทธาในการทำงานมากน้อยเพียงใด ทั้งงานของคณะและรายบุคคล
4. วิธีการปฏิบัติงาน กำลังคน กำลังเงิน และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น เหมาะสมแก่งานหรือไม่เพียงใด
5. งานที่กำลังปฏิบัติอยู่นั้นเป็นประโยชน์แก่ครู นักเรียน และของคณะมากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนในการประเมินผลการนิเทศ

การประเมินผลงานนิเทศ มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในการประเมินงานแต่ละอย่างนั้นย่อมมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กัน เช่น การประเมินผลการสอนของครูเพื่อเลื่อนเงินเดือน หรือการประเมินผลงานในโรงเรียน จุดมุ่งหมายย่อมมีแตกต่างกัน เช่น ประเมินผลงานเพื่อประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงแก้ไข ประโยชน์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ประโยชน์เพื่อการจัดสรรงาน
2. กำหนดหลักเกณฑ์ของการประเมินผลงาน ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวินิจฉัยคุณค่าหรือราคาของผลงานว่ามีลักษณะอย่างไร มีการแจกแจงรายละเอียดไว้ให้เข้าใจ
3. กำหนดวิธีการ และเครื่องมือสำหรับการวัดผล เป็นการนำเอาวิธีการและเครื่องมือ

ทางการวัดมาใช้ เพื่อช่วยเก็บและรวบรวมข้อมูล เป็นกรรมวิธีในการนำเอาผลงานมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานของงาน

4. การวินิจฉัยคุณค่าของข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้แล้ว หมายถึง การกำหนดคุณค่าของข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมาได้ ด้วยการกำหนดลงไปว่า ดี ปานกลาง หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างไร ซึ่งจะต้องอาศัยเกณฑ์มาตรฐาน เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัยคุณค่าของข้อมูลต่างๆ เหล่านั้น

5. การสรุปผลของการประเมินผลงานทั้งหมด ได้แก่ การนำผลของการวินิจฉัยคุณค่าของข้อมูลต่างๆ มาสรุปเป็นผลของการประเมินผลงานทั้งหมดเป็นส่วนรวม เช่น การวินิจฉัยคุณค่าของผลงานทั้งหมดให้เห็นว่าก้าวหน้าอย่างไร หรือควรมีการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

วิธีประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

งานนิเทศจำเป็นจะต้องทำการประเมินนั้นมีอยู่หลายๆ ด้าน เช่น ตัวครู ตัวนักเรียน สภาพแวดล้อมโรงเรียน และแม้แต่ผู้ให้การนิเทศเอง ก็จำเป็นต้องทำการประเมินเพื่อเป็นข้อมูล และเป็นแนวทางการวินิจฉัยการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนต่อไป

1. การประเมินผลตัวนักเรียน การพิจารณาถึงประสิทธิภาพของการจัดการนิเทศการศึกษา อาจกระทำได้โดยวัดผลบางลักษณะเกี่ยวกับตัวนักเรียน เช่น การประเมินผล ความก้าวหน้าของนักเรียนทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาว่ามีมากน้อยเพียงใด ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ผลของการประเมินตัวนักเรียนนี้ อาจช่วยบอกถึงความสำเร็จของการนิเทศการศึกษาได้

2. การประเมินผลตัวครู ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเรียนการสอน ดังนั้น การประเมินผลในตัวครูจึงเป็นสิ่งจำเป็น การประเมินผลตัวครูของผู้ให้การนิเทศ ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริหาร แต่เป็นการปรับปรุงตัวครู และโดยผ่านทางตัวครู เพื่อนำไปยก ระดับกระบวนการเรียนการสอน ในการประเมินตัวครู ควรวัดความมีประสิทธิภาพ สิ่งดังกล่าวเป็นเรื่องซับซ้อนมาก เพราะเต็มไปด้วยความยากลำบากต่าง ๆ นานา เช่น ความคิดรวบยอดที่กว้างเกี่ยวกับคำว่า “การสอน” และ “ประสิทธิภาพ” งานต่างๆ มากมายที่ครูต้องทำ และหลักเกณฑ์ต่างๆ

3. การประเมินตัวผู้ให้การนิเทศ ในการประเมินผลงานนิเทศการศึกษา นอกจากการประเมินผลจากตัวครูผู้สอนและตัวนักเรียนผู้รับการสอนแล้ว ยังควรที่จะได้ประเมินตัวศึกษานิเทศก์ ผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วย การประเมินตัวผู้ให้การนิเทศอาจกระทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ ผู้ให้การนิเทศเป็นผู้ประเมินตนเอง หรือให้หมู่คณะช่วยประเมินให้

4. การประเมินผลหลักสูตรและสิ่งแวดล้อม การประเมินผลหลักสูตร เป็นที่ยอมรับกัน

ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของกระบวนการเรียนการสอน ประสิทธิภาพของโรงเรียนเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด หลักสูตรมีบทบาทที่สำคัญ การพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นดีหรือไม่เพียงใด อาจพิจารณาจากหลักการพิจารณาหลักสูตรที่ดีได้ การประเมินสภาพแวดล้อม หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน

กล่าวได้ว่าการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน คือการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ หรือวัดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการประเมินผลเป็นระยะ ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน ว่าผลการปฏิบัติงานตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไข

สัจจ อุทรานันท์ (2530 : 87-88) ได้กล่าวไว้ว่า หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด สำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล และถ้าหากการประเมินได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ หากจะดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีก

การปรับปรุงแก้ไขเป็นสิ่งที่สำคัญ และต้องรีบดำเนินการทันทีเมื่อได้ทราบผลของการประเมินระหว่างปฏิบัติงานแล้ว หากพบว่าสิ่งใดที่บกพร่องหรือไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ก็ต้องปรับปรุงแก้ไข ในแต่ละขั้นของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขจึงสามารถกระทำได้ตลอดการดำเนินงาน จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว หากพบว่ามีสิ่งบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ จำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่ต้นของการวางแผนการนิเทศการศึกษา หรืออาจต้องร่วมกันวางแผนการนิเทศการศึกษาใหม่

กล่าวโดยสรุปแล้วการปรับปรุงแก้ไข เป็นการนำผลการประเมินระหว่างปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียน ที่เป็นปัญหามาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหา ศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขระหว่างการทำงาน หรือการเริ่มโครงการใหม่ครั้งต่อไป โดยวิธีการประชุมสัมมนาร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการนิเทศกับคณะครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน

สรุปได้ว่าขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่าจะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามต้องการ หากบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้ว ก็ถือว่าการนิเทศประสบผลสำเร็จแล้ว ครั้นต้องเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่ หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็ต้องดำเนินการตั้งแต่เริ่มแรกอีก นั่นคือ วางแผนการทำงาน

ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ หลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคู่กันไปด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารก็ต้องสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงานผ่านไปแล้ว และในขั้นสุดท้ายก็ทำการประเมินผล ทำในลักษณะเช่นนี้จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หากบรรลุผลแล้วต้องการจะหยุดก็ถือว่านิเทศสิ้นสุดลงแล้ว

7. กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียดที่ควรกล่าวถึง คือ

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 173-179) ได้จัดกลุ่มของประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. การเยี่ยมเยียนและสังเกตการณ์ (Visitation and Observation) โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน มีการเตรียมการและมีการปรึกษาหารือ หลังการเยี่ยมเยียนสังเกตการณ์
2. การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่ม (Individual or Group Conference) การนิเทศตามคำร้องขอ (On - call or Requested Supervision) หรือ การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)
3. การส่งผู้รู้ผู้ชำนาญหรือผู้มีประสบการณ์สูงกว่าในเฉพาะเรื่องไปพบปะ แลกเปลี่ยน และร่วมในการให้คำปรึกษาหารือในการปฏิบัติการเรียนการสอนหรือปรับปรุงการปฏิบัติการในลักษณะที่เรียกว่า การเยี่ยมเยียนของผู้นิเทศ (Expert Visitation)
4. การจัดให้มีการเยี่ยมเยียนกันเองในแวดวงงานเดียวกัน (Inter Visitation) จากผู้อื่น แหล่งอื่น ซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน
5. การประชุมโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การประชุมปรึกษาหารือ (Conference) การประชุมอภิปราย (Discussion) การประชุมระดมความคิด (Brain Storming) การประชุมแบบรับฟังคำบรรยาย (Lecture) การประชุมประจำปี ประจำวง (Convention) การสัมมนา (Seminar) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น
6. การสาธิตวิธีการปฏิบัติ (Demonstration) เฉพาะเรื่อง เฉพาะวิธี
7. การนิเทศโดยการเผยแพร่ผ่านอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เอกสารเผยแพร่ คู่มือ คำแนะนำเฉพาะ นิทรรศการ ป้ายนิเทศ เทปเสียง วิดีโอเทป ภาพยนตร์ บทเรียนทางโทรทัศน์หรือวิทยุ บทเรียนของมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น
8. การส่งผู้ปฏิบัติไปศึกษา ไปฝึกอบรม หรือไปฝึกปฏิบัติในโครงการต่างๆ
9. การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน

สอนในลักษณะผู้ร่วมงาน หรือคณะทำงาน (Committees or Taskforce Members) แล้วให้เขียนรายงานไปพร้อมกับการปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ ภายใต้การแนะนำของหัวหน้าคณะ หรือผู้บริหารโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 16-19) ได้เสนอวิธีการนิเทศ ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การประชุม เป็นกิจกรรมที่คุ้นเคยกันอยู่แล้ว เช่น การประชุมชี้แจง การประชุมปรึกษาหารือ เป็นต้น การจัดประชุมของโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการชี้แจง หรือซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติต่างๆ ของโรงเรียน
2. การฝึกอบรม เป็นการจัดประชุมในอีกลักษณะหนึ่งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้กับผู้รับการฝึกอบรม ให้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่บุคคลผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบ
3. การประชุมปฏิบัติการ มีลักษณะเช่นเดียวกับการประชุมอบรม แต่มีเป้าหมายที่สำคัญ คือผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การทำอุปกรณ์การสอนต่างๆ การทำคู่มือ เป็นต้น
4. การจัดปายนิเทศ เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลและข่าวสารความรู้ ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่างๆ ทางการศึกษา
5. การจัดมุมหนังสือ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูได้มีแหล่งในการศึกษาค้นคว้าเฉพาะเพื่อพัฒนาอาชีพ
6. การให้คำปรึกษาแนะนำ อาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มย่อยก็ได้
7. การสาธิตการสอน คือการแสดงวิธีการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นตัวอย่างให้ดู
8. การไปเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น จะทำให้ครูได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ หรือสภาพของโรงเรียนที่ไปเยี่ยมชมว่ามีสภาพเป็นอย่างไร ทำให้เกิดการเปรียบเทียบถึงสภาพความเป็นอยู่ การทำงาน และผลงาน ทำให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาและเกิดกำลังใจในการทำงานและปรับปรุงให้ดีขึ้น
9. การศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลอง เป็นวิธีการนิเทศวิธีหนึ่งที่ผู้นิเทศและครูสามารถดำเนินการร่วมกันได้ เพื่อหาข้อสรุปบางเรื่อง
10. การส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ครูเป็นผู้รักการศึกษาค้นคว้าใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
11. การจัดนิทรรศการ เป็นการกระตุ้นให้การปฏิบัติงานเกิดผลเด่นชัดขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประดิษฐ์จากวัสดุท้องถิ่น
12. การให้ไปฝึกงาน หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างานอาจส่งครูในสายไปฝึกงานในที่ต่างๆ

เพื่อให้สามารถกลับมาทำงานให้ได้ผล

13. การใช้กลุ่มสร้างเสริมคุณภาพ เช่น การระดมพลังสมอง เพื่อแก้ปัญหาและสาเหตุ ตลอดจนทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสม แล้วนำไปใช้ในการนิเทศในลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่มต่อไป

14. การสังเกตการสอน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยครูผู้สอนให้ปรับปรุงพฤติกรรม การสอนของครูในห้องเรียนได้

กล่าวได้ว่าการดำเนินการนิเทศนั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนปฏิบัติได้อย่างหลากหลายวิธี ซึ่งในแต่ละวิธีก็เน้นถึงการทำให้ครูได้เกิดการเรียนรู้ในการที่จะปฏิบัติ การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนมีอยู่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีใครบ้าง ดังรายละเอียด คือ

อาคม จันทสุนทร (2527 : 3-4) กล่าวถึงผู้นิเทศภายในโรงเรียนว่า ได้แก่ บุคลากร ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาทุกชั้น ทุกระดับ
- 2.ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้นำหน้าทำการนิเทศโดยตรง
3. ผู้เชี่ยวชาญต่างๆ มานิเทศในลักษณะการแนะนำ และให้ความรู้ ข้อคิดเห็น หรือ แนวทางปฏิบัติในเรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
4. หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และครูวิชาการ โรงเรียน เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน

ฉลอง ปิ่นทอง (2527 : 15) ได้กล่าวว่า บุคลากรของโรงเรียนต่อไปนี้ ควรมีบทบาท ในการนิเทศภายในโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน
2. ผู้ช่วยผู้บริหาร
3. ครูหัวหน้าหมวด หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ครูวิชาการโรงเรียน
4. ครูปฏิบัติการสอน

สัจจ อูทรานันท์ (2530 : 3) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง บุคคลที่จัดให้มีการนิเทศขึ้น ผู้บริหารหน่วยงานหรือ

สถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ครูวิชาการโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนโดยเฉพาะ

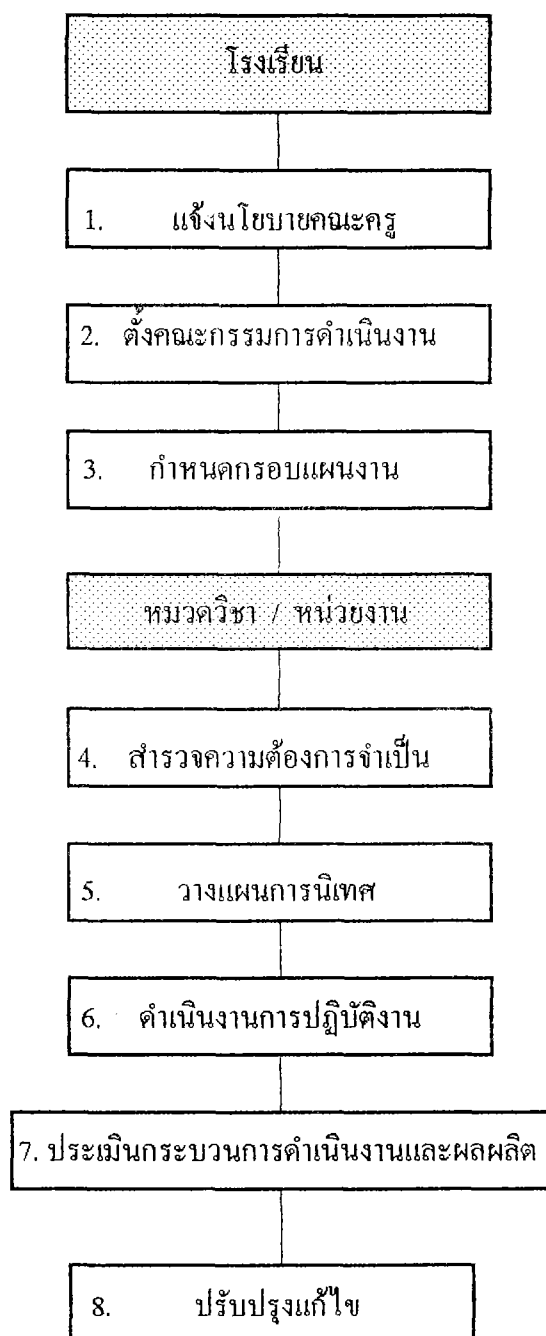
2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศในฐานะผู้รับประโยชน์จากการจัดการนิเทศที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาได้จัดขึ้น ผลที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานดีขึ้น

3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง บุคลากรทุกคนที่อยู่ในโรงเรียน จะต้องร่วมมือกันสนับสนุนการนิเทศ ช่วยกันร่วมมือกันสนับสนุนให้เกิดขึ้นตลอดอย่างต่อเนื่อง

9. การจัดองค์กรการนิเทศภายในโรงเรียน

จากคู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เรื่องการนิเทศ ระบุไว้ว่าเพื่อให้การนิเทศดำเนินการควบคู่ไปกับการบริหาร โรงเรียนควรมีการจัดองค์กรการนิเทศให้เป็นระบบชัดเจนตามสภาพของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีครูหลายคนในโรงเรียน อาจจัดองค์กรในรูปของคณะกรรมการนิเทศเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูจำนวนน้อยในโรงเรียน อาจจัดองค์กรตามสายการบริหารงานของโรงเรียนที่มีอยู่เดิมก็ได้ ทั้งนี้การจัดองค์กรในการนิเทศอย่างใดก็ตาม ให้ขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพการบริหารงานของโรงเรียน ดังนี้

1. การจัดองค์กรโดยมีคณะกรรมการ การนิเทศ

ภาพประกอบ 2 การจัดองค์กรการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน (กรมวิชาการ, 2539 : 13)

2. การจัดองค์กรการนิเทศตามสายการบริหารงานของโรงเรียน

ภาพประกอบ 3 การจัดองค์กรการนิเทศตามสายการบริหารงานของโรงเรียน (กรมวิชาการ, 2539 : 14)

เพื่อให้งานการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระบบ และช่วยให้เกิดการพัฒนาในการบริหาร และการเรียนการสอนของโรงเรียน ทางโรงเรียนอาจแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศขึ้น ตามสภาพและลักษณะการบริหารงานของโรงเรียน คณะทำงานดังกล่าว ประกอบด้วย

(กรมวิชาการ, 2539 : 12-15)

1. ผู้บริหาร / ผู้ช่วยที่ได้รับมอบหมาย	เป็นประธานคณะกรรมการ
2. หัวหน้าฝ่ายหรือหมวดวิชาหรือผู้แทน	เป็นคณะกรรมการ
3. ครูผู้ร่วมนิเทศ / ครูที่เหมาะสม	เป็นคณะกรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศ

1. กำกับ และติดตามงานนิเทศภายในของฝ่าย / หมวด / หน่วยงานในโรงเรียน
2. พัฒนาเทคนิคการนิเทศของผู้นิเทศให้สอดคล้องกับสถานะการณ์ปัจจุบัน
3. ผลิต สื่อ / เอกสารทางวิชาการและเครื่องมือที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
4. ประสานงานการนิเทศภายในของฝ่าย / หมวด / หน่วยงาน
5. ประเมินผลและรายงานผลการนิเทศของฝ่าย / หมวด / หน่วยงาน
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศตามที่โรงเรียนมอบหมาย

ในส่วนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และอาจารย์ ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการสอน เป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือครู อาจารย์ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ดำเนินไปได้โดยสะดวก รวดเร็ว ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพในการนิเทศภายในโรงเรียน (เดชา หามนตรี. 2538 : 20)

การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2531 : 24-26) ได้อธิบายไว้ว่า การแต่งตั้ง คณะบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครู-อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามความเหมาะสม เป็นคณะกรรมการนิเทศงานวิชาการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. การวิเคราะห์นโยบายกรมสามัญศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เพื่อกำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียน
2. สำรวจสภาพความพร้อมของโรงเรียน
3. กำหนดกรอบแผนงานการนิเทศงานวิชาการ
4. ให้ความรู้และเทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียนแก่ผู้นิเทศ
5. สนับสนุน ควบคุมคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน
6. คู่มือช่วยเหลือให้บังเกิดขวัญและกำลังใจ
5. ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

10. การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้ที่มีบทบาทในการนิเทศประกอบด้วยบุคลากร หลายฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และครู-อาจารย์ ซึ่งบทบาทของ ผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียน มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 (2530 : 6-9) อธิบายว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาจะก้าวหน้า หรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ บทบาทของผู้บริหารมีอิทธิพลไม่น้อยกว่าผู้มีหน้าที่ สอน ผู้บริหารที่ดีและมีความสามารถจะมีส่วนผลักดันให้การศึกษาเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่ หยุดยั้ง และมีผลทำให้ทุกฝ่ายมีความตั้งใจมีความพยายาม และทุ่มเทความสามารถในการทำงาน ตามหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่

ในทางปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่ผลักดันให้การนิเทศภายใน

บรรลุผล เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งมวลในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบในด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

1. ช่วยครูแต่ละคนทำการสอนให้ได้ผลดี ส่งเสริมให้ครูมีความเจริญงอกงามในอาชีพ
2. เป็นผู้ประสานงานและให้บริการแก่ครูทุกคนในด้านการสอน คือ ต้องช่วยเหลือครูในด้านเนื้อหาที่จะสอน วิธีสอนการใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการวัดผลการศึกษา
3. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูในทุกโอกาส คือ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำชี้แจงหรือชี้แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้ครู
4. ประเมินผลการเรียนการสอนและโปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมด เพื่อหาช่องทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการจัดโปรแกรมของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะทำได้

5. สร้างขวัญของครูให้อยู่ในสภาพสูง
6. ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาวิชาชีพของครูให้ก้าวหน้า

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนกับการรับรู้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายธุรการ ฝ่ายบริการ ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายวิชาการ สามารถทำหน้าที่พิเศษโดยการช่วยเหลือครูให้เข้าใจระบบต่างๆ ของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ช่วยฝ่ายวิชาการต้องรับผิดชอบโดยตรงในด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีหน้าที่ช่วยผู้บริหารในการนิเทศครูในด้านการสอนด้วยดังต่อไปนี้

1. ประสานงานให้หัวหน้าหมวดวิชาต่างๆ จัดทำประมวลการสอน วางแผนการสอนระยะยาว ตลอดจนกำหนดการวัดและประเมินผล
2. อำนวยความสะดวกในการทำงานของครู นับตั้งแต่การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนแบบเรียน และหนังสือค้นคว้าต่างๆ ซึ่งสามารถช่วยให้ครูมีความรู้และทำงานได้ดียิ่งขึ้น
3. จัดให้มีศูนย์วิชาการของโรงเรียนขึ้น โดยศูนย์วิชาการนี้จะรวมวัสดุอุปกรณ์ หนังสือค้นคว้า และคู่มือในการสอนต่างๆ เช่น หลักสูตร แบบเรียน โครงการสอนทุกหมวดวิชา หรือทุกสาขาวิชาไว้ในที่แห่งเดียวกัน ซึ่งสะดวกในการให้บริการแก่ครูเป็นอย่างดี
4. การประเมินผลและวิจัย กล่าวคือ ต้องสร้างหรือหาเครื่องมือและวิธีการในการสอนและวัดความรู้สึกลักษณะต่างๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบว่าการดำเนินงานการเรียนการสอนนั้นมีจุดอ่อนจุดแข็งตรงไหน ควรแก้ไขและส่งเสริมให้ตรงจุด อาจใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสังเกตการสอนของครู การใช้แบบสอบถาม และเครื่องมือวัดบางอย่างในปัญหาที่ต้องการทราบอาจวางโปรแกรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน โดยเชิญผู้รู้ในทางวิจัยมาช่วยแนะนำ และให้ครูช่วยกันดำเนินงานนี้

5. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องที่เป็นเทคนิคใหม่ๆ ที่ครูในโรงเรียนไม่รู้ อาจเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ เช่น เชิญศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ มาให้ความรู้เป็นครั้งคราว

กิตติมา ปรีดีคิลก (2532 : 307-309) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินงานที่ต้องมีการประสานงานกันระหว่างบุคคลทั้ง 3 ฝ่ายคือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู แต่สำหรับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งอยู่ในฐานะผู้นำและผู้บริหารหน่วยงาน ควรมีการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการนิเทศภายในอย่างจริงจังและจริงใจ
2. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูทุกโอกาส ให้คำแนะนำชี้แหล่งวิทยากรให้แก่ครู
3. บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในทุกๆ ด้าน
4. ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
5. สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

อำนาจพร วงษ์ถนอม (2521 : 83-90) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียนของตน ไว้ดังนี้ คือ

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศครูใหม่ให้เข้าใจหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ
2. โรงเรียนควรจัดอบรม หรือให้การนิเทศด้านการสอนแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ
3. แนะนำให้ครูรู้จักคัดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนในชั้นเรียนให้เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น
4. ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะแก้ปัญหา และอุปสรรคใน

การเรียนการสอน

5. เสนอแนะวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อมให้ครู
6. ส่งครูไปสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่นๆ ที่เห็นว่ามีผลงานเป็นตัวอย่างที่ดีได้
7. ให้ครูได้เข้าร่วมการฝึกอบรมทางวิชาการที่จัดขึ้นภายในและภายนอกกลุ่มโรงเรียน
8. จัดให้มีการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม
9. จัดหาหนังสือทางวิชาการ คู่มือครู วารสาร และบริการอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือให้ครู

ก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพ

10. ผู้บริหารควรเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อมุ่งให้คำปรึกษาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้าน

การสอน

11. การบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่ครู
12. ผู้บริหารควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบของครู โดยใช้วิธีการที่เป็นธรรมให้มากที่สุด

13. จัดให้มีการสัมมนาของคณะครู เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

14. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษา

15. จัดให้มีการประกวดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม

เมตต์ เมตต์การุณเจติ (2540 : 20-21) กล่าวว่า ในการนิเทศภายในโรงเรียน มีบุคคลสามฝ่าย ที่เกี่ยวข้องและต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด จึงทำให้เกิดความสำเร็จ คือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ แต่สำหรับผู้บริหารต้องมีภาระหน้าที่ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางความคิด (Change Agent)
2. คอยแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนครูทุกคนและในทุกโอกาส
3. บริการและอำนวยความสะดวกในการนิเทศทุกฝ่าย และทุกด้าน
4. สร้างความประทับใจและความจริงใจในการนิเทศ
5. ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 ก : 77) อธิบายว่า กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้ คือ

1. วางโครงการดำเนินการของโรงเรียน
2. จัดทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและปรับปรุงให้ใช้ได้เหมาะสม
3. แนะนำควบคุมการสอนของครูให้ดำเนินไปตามโครงการสอน
4. จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน
5. การดำเนินการวัดผลการศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและหลักการวัดผลการศึกษา
6. สนับสนุนให้มีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้น
7. จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียน เช่น การปฐมนิเทศครูใหม่ การประชุมครูเพื่อ

พิจารณาปัญหาต่างๆ เป็นต้น

ไวลส์ และ โลเวล (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538 ข : 78-79 ; อ้างอิงมาจาก Wiles and Lovell. n.d.) ได้สรุปความคิดเห็นว่าผู้บริหารควรมีบทบาทการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. บทบาทในด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารมีหน้าที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีภายในกลุ่ม และพยายามจัดข้อขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม
2. บทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารทำหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - 2.1 พัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้อื่น
 - 2.2 ช่วยให้ผู้อื่นมีความรู้สึกรับผิดชอบ

- 2.3 ให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.4 ให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมใช้อำนาจและมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ
- ✓ 3. บทบาทในการจัดและนำดำเนินงานในหน่วยงาน ผู้บริหารมีหน้าที่ ดังนี้
 - 3.1 พัฒนาในด้านการจัดและดำเนินงานในโรงเรียน
 - 3.2 ช่วยให้การดำเนินงานของคณะกรรมการต่างๆ ในองค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.3 ในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ต้องดำเนินไปตามขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ
 - 3.4 เมื่อกลุ่มตัดสินใจในเรื่องใดไปแล้วจะต้องไม่มีการขยับอีก
 - 3.5 พยายามทำให้ทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายอันเดียวกัน เพื่อให้เกิดวินัยในกลุ่ม
 - 3.6 ส่งเสริมให้ทุกคนมีวินัยในตนเอง
- 4. บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารมีหน้าที่ดังนี้
 - 4.1 พิจารณาลือบุคลากรใหม่ให้ตรงกับความต้องการ โดยให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกด้วย
 - 4.2 ช่วยให้อุคลากรที่เข้ามาทำงานใหม่รู้สึกว่าเขาเป็นที่ต้องการของโรงเรียน มีความอบอุ่นใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยการจัดปฐมนิเทศขึ้น
 - 4.3 ดำเนินการวัดผลงานของครูหลายๆ วิธี เพื่อให้การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างยุติธรรม
 - 4.4 การแต่งตั้งบุคลากรให้ปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงความเหมาะสมให้มากที่สุด
- 5. บทบาทในการสร้างขวัญของครู ผู้บริหารมีหน้าที่ ดังนี้
 - 5.1 ช่วยให้ครูพอใจในงานที่ทำ
 - 5.2 ช่วยให้ครูมีความสะดวกสบายและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
 - 5.3 ช่วยให้ครูมีส่วนร่วมในการวางโครงการและนโยบายต่างๆ ของโรงเรียน
 - 5.4 ช่วยให้ครูเชื่อมั่นในความสามารถของตน
 - 5.5 จัดให้มีบริการต่างๆ เช่น กลุ่มมือครู การศึกษาต่อ การอบรมตามที่ครูต้องการ
- เป็นต้น
- 6. บทบาทในการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารมีหน้าที่ ดังนี้
 - 6.1 จัดให้มีการอบรมในหน่วยงานโดยจัดให้ตรงตามความต้องการของครู
 - 6.2 การประชุมที่จัดให้มีขึ้น ช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าขึ้นไป
 - 6.3 ใช้วิธีการสังเกตการสอน แต่ต้องให้ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

6.4 ใช้วิธีการวัดผลเพื่อพัฒนาบุคลากร และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน

กรมวิชาการ (2539 : 10-11) อธิบายถึงการปฏิบัติการณ์พิเศษภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้วยการเข้าร่วมประชุมสัมมนากับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และบ่อยครั้งขึ้น ไปศึกษาดูงานทั้งในและนอกประเทศ
2. ผู้บริหารต้องศึกษาและฝึกฝนตนเองให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถมองเห็นและคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นต้น
3. ผู้บริหารต้องแสวงหาความรู้และไวต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อนำสิ่งเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นมาปรับใช้ในโรงเรียนอย่างทันทั่วทั้งที่ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบางเรื่อง บางหัวข้อ บางตอน การใช้คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นต้น
4. ผู้บริหารต้องศึกษาจนเข้าใจหลักสูตรและเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างถ่องแท้ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนิเทศครู-อาจารย์ได้
5. ผู้บริหารต้องให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานพิเศษของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการจุดไฟในการทำงานของครู-อาจารย์ให้ลุกโชติช่วงตลอดเวลา มีความสุขในการทำงานภาคภูมิใจในความสำเร็จด้วยการเยี่ยมเยียน ถามทุกข์สุขอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงาน ให้ข้อเสนอแนะ ให้บริการ ยกย่อง ชมเชย ชื่นชม ในผลงาน

ในการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น นอกจากผู้บริหารซึ่งมีบทบาททำให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นแล้ว ต้องมีผู้รับผิดชอบในการให้การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้การนิเทศในการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 307-309) อธิบายว่า ผู้นิเทศหรือผู้ให้การนิเทศ หมายถึง ครู วิชาการในโรงเรียนหรือครูคนใดคนหนึ่งโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ โดยได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร และคณะครูเต็มใจและคัดเลือกให้เป็นผู้นิเทศ ควรมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ประชุมวางแผนร่วมกับเพื่อนครูเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่ครูกำลังเผชิญอยู่
2. ร่วมกับเพื่อนครูวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา
3. ช่วยเหลือเพื่อนครูในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

4. ช่วยเหลือเพื่อนครูในการประเมินผลนักเรียน
5. ช่วยให้เพื่อนครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและมีความรู้สึก

มั่นคง

6. ร่วมกับผู้บริหารและเพื่อนครูประเมินผลการปฏิบัติงาน
7. ร่วมกับเพื่อนครูหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขจากผลการปฏิบัติงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 (2530 : 6-9) อธิบายว่า

หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับครูในสายวิชาของตนมากที่สุด จึงเป็นผู้รู้ปัญหาและความต้องการของครูในสายวิชาเป็นอย่างดี จึงควรมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการสอน โครงการสอนระยะยาวแก่ครูใน

หมวดวิชา

2. เป็นที่ปรึกษาของครูในทุกโอกาสเมื่อครูมีปัญหา
3. ร่วมกับครูกำหนดวิธีสอน การวัดและประเมินผล จัดทำข้อสอบเพื่อใช้ในหมวดวิชา
4. พาครูในหมวดวิชาไปชมกิจการหรือการดำเนินงานของโรงเรียนอื่น ในเรื่องที่ครูในหมวดวิชามีความสนใจ หรือพาไปดูการแสดง การจัดนิทรรศการ หรือกิจการที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานในหมวดวิชานั้นๆ

5. ประสานงานให้ครูในหมวดได้มาร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวม เช่น ให้มาช่วยกันทำคู่มือการสอน โดยผู้นิเทศเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือกัน

6. จัดการให้มีการสาธิตการสอนของครูในสายเพื่อแก้ปัญหาด้านการสอน
7. แนะนำครูใหม่เกี่ยวกับการสอน และวิธีปฏิบัติงาน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 ก : 81) กล่าวถึงหัวหน้าหมวดวิชา ในฐานะผู้ให้การนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศครูใหม่
2. ช่วยดูแลนิสิตหรือนักศึกษาฝึกสอนทั้งในด้านการสอนและการปกครอง
3. แนะนำครูในหมวดวิชาเดียวกันในการนำหลักสูตรไปใช้
4. ร่วมกับครูในหมวดวิชาเดียวกันทำโครงการสอน แผนการสอน ตลอดจนทำการประเมินผลการเรียนการสอน
5. จัดหาหนังสือประกอบและหนังสืออ้างอิงให้ครูในหมวดวิชาเดียวกัน
6. นิเทศสาธิตการสอนแก่ครูที่มีปัญหาในด้านการสอน และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาในด้านการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีสอนแบบต่างๆ และสนับสนุนความคิดริเริ่มที่มีประโยชน์ต่อการสอน

7. จัดครูในหมวดวิชาเดียวกันแทนครูที่ป่วยหรือลา
 8. ประชุมครูในหมวดวิชาเดียวกันเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย
 9. จัดทำรายชื่อหนังสือหรือวารสารที่เป็นประโยชน์ต่อครูในหมวดวิชาเดียวกัน หรือร่วมมือกับครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ในการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดให้เหมาะสมกับหมวดวิชา
 10. ร่วมกับครูในหมวดวิชาเดียวกันจัดกิจกรรมนักเรียน
 11. ติดต่อกับวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิให้มาบรรยาย อภิปราย ชี้แจง หรือแนะนำแก่ครูและนักเรียน โดยหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้กำหนดเรื่องให้
 12. มอบหมายงานและแบ่งงานสอนให้ครูตามความถนัดหรือความสามารถ
 13. รับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในการจัดดำเนินงาน
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 ก : 75) อธิบายว่า ผู้มีหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนต้องทราบภาระหน้าที่อันถือว่าเป็นหลักของการนิเทศนั้นเป็นอย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง มีดังต่อไปนี้

1. ช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง
2. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
3. ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น
4. เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาซึ่งมีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครู
5. ส่งเสริมให้คณะครูมีความสนใจในอุปกรณ์การสอน
6. ช่วยเหลือครูในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กให้ดีขึ้น
7. ช่วยเหลือครูในการประเมินผลนักเรียน
8. ส่งเสริม ชักจูง ให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของตน
9. ช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกมั่นคง

อาคม จันทสุนทร (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538 ก : 75 ; อ้างอิงมาจาก อาคม จันทสุนทร, 2527 : 16-17) ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้ทำการนิเทศไว้ 2 ประการ คือ

1. บทบาทในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยคิดของผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ในการวางแผนงานการดำเนินงานต่างๆ รวมทั้งช่วยเหลือในการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังนั้นจะเห็นว่าศึกษานิเทศก์นั้นจะเป็นที่ปรึกษาและช่วยในด้านความคิดเชิงวิชาการ แก่อธิบดีหรือศึกษานิเทศก์และครู ส่วนนิเทศภายในโรงเรียนได้แก่ ครู หัวหน้าหมวด หรือสายวิชา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการในโรงเรียน จะเป็นທີ່ปรึกษาของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ในบทบาทนี้เป็นหน้าที่นิเทศการศึกษาทางอ้อม คือช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจหรือดำเนินการในการบริหารงาน และจะมีผลถึงการเรียนการสอนอีกชั้นหนึ่งต่อไป

2. บทบาทในฐานะที่เป็นผู้นำในสถานการณ์การเรียนการสอนที่ครูจัดอยู่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศการศึกษาในบทบาทนี้พยายามมีกิจกรรมให้ครู ได้เรียนรู้และปฏิบัติในด้านการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น เหมือนเป็นครูของครู

กรมวิชาการ (2539 : 11) กล่าวถึงการปฏิบัติการนิเทศของผู้ให้การนิเทศ ดังนี้

1. ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้กว้างขวางด้วยการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต
2. ศึกษาและเลือกใช้เทคนิค กลวิธีการนิเทศ เพื่อนำมากระตุ้นเตือนให้ครู-อาจารย์ ถึงความสามารถที่มีอยู่ในตนเองออกมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น
3. ศึกษาและฝึกฝนตนเองให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลจนสามารถให้ข้อเสนอแนะทั้งผู้บริหารและผู้รับการนิเทศได้
4. สามารถจัดให้มีโครงการสานต่อแนวความคิดและนโยบายจากฝ่ายบริหารได้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ กิจกรรมการนิเทศที่ควรเลือกดำเนินการเป็นอันดับแรก เพื่อใช้เป็นแกนหรือเป็นหลักในการพัฒนางานอื่นด้วย คือ กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2540 : 20-21) กล่าวว่า ผู้ให้การนิเทศ ได้แก่ ครูวิชาการ หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ ควรมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ศึกษาการนิเทศให้เข้าใจโดยต้องแท้
2. ประชุมวางแผน กำหนดแนวทาง ขอบข่าย ฯลฯ ของการนิเทศ
3. ให้คำปรึกษาแนะนำส่งเสริมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู
4. ร่วมมือกับครูในการประเมินผลโรงเรียน
5. เป็นเพื่อนที่แสนดีแก่ครูเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ด้านในการเรียนการสอนให้บรรลุ

เป้าหมาย

ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น บุคคลที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนจากผู้บริหาร และผู้ให้การนิเทศ ได้แก่ ครู ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการเรียนการสอนโดยตรง เพราะครูเป็นผู้ลงมือทำการสอนย่อมทราบปัญหาเกี่ยวกับการสอนได้ดี ซึ่งมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 (2530 : 6-9) ได้อธิบายถึงบทบาทของครูในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การก่อให้เกิดการนิเทศการศึกษา ครูทราบสภาพการเรียนการสอนได้ไม่น้อยกว่า

ผู้บริหาร สภาพการเรียนรู้การสอนในโรงเรียนเป็นข้อมูลสำคัญในการนิเทศหาผู้นิเทศทราบข้อมูลดังกล่าวอย่างถูกต้อง ก็ทำให้สามารถนิเทศได้ตรงตามความต้องการของครู หากครูไม่นำพาไม่สนใจที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว การนิเทศการศึกษาย่อมเกิดขึ้นได้ยาก บทบาทของครูในการก่อให้เกิดการนิเทศการศึกษา มีดังนี้

1.1 มีความสนใจ ต้องการ และกระตือรือร้นต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

1.2 รู้จักสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นอย่างดี และให้ผู้ที่มีหน้าที่นิเทศและผู้บริหารทราบข้อเท็จจริง

1.3 มีความจริงใจและตั้งใจปฏิบัติการสอนเป็นอย่างดี

ลักษณะดังกล่าวจะเปิดทางให้มีการนิเทศการศึกษาขึ้นในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประเภทนี้ทำให้สะดวกและเกิดผลในเวลาไม่นานนัก

2. การให้ความร่วมมือในการนิเทศ การให้ความร่วมมือของครูในการนิเทศการศึกษามีหลายถึง การเอาใจใส่ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนตามที่ได้รับนิเทศ การที่ให้ครูร่วมมือในการนิเทศได้นั้น เนื่องจากองค์ประกอบสามประการ คือ

2.1 ความรับผิดชอบงานของครู ครูที่มีอุดมการณ์ในการทำงานว่า จะต้องสอนให้ดีที่สุด ให้เกิดผลสูงสุด ย่อมหาทางปรับปรุงงานของตนเองอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีผู้มาช่วยเหลือก็ยินดีและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

2.2 ความสามารถของผู้นิเทศ ผู้นิเทศที่เข้าใจหลักการนิเทศการศึกษาและเข้าใจครูเป็นอย่างดี ย่อมได้รับความร่วมมือจากครูด้วยดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่และความตั้งใจในการทำงานประกอบด้วย

2.3 ความรู้ลึกมีอิสระในการทำงานของครู การบังคับให้ครูทำงานได้ผลน้อย ซ้ำยังเกลียดผู้บังคับด้วย หากความร่วมมือจากครูแทบไม่ได้เลย

3. การร่วมนิเทศการศึกษา ครูไม่มีหน้าที่นิเทศการศึกษา แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเกี่ยวข้องกับงานนิเทศการศึกษาไม่ได้เลย ผู้นิเทศที่ดีควรรู้ว่า ครูคนใดมีความสามารถเด่นทางใดบ้าง และรู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์ในการนิเทศ บทบาทของครูในการร่วมนิเทศ ได้แก่

3.1 การสาธิตการสอน เพราะรู้วิธีสอนได้คืออยู่แล้ว

3.2 ร่วมเป็นวิทยากรให้การอบรมครูในเรื่องที่ครูรู้ และชำนาญเป็นพิเศษ

3.3 ร่วมอภิปรายให้ความเห็นในการแก้ปัญหาต่างๆ ข้อเสนอของครูย่อมเป็นประโยชน์อย่างมาก

3.4 ช่วยทำความเข้าใจให้แก่ครูคนอื่นๆ

4. การเป็นผู้นิเทศการศึกษา ผู้บริหารอาจมอบหมายให้ครูที่มีความสามารถสูงทำการ

นิเทศได้ โดยมากจะเป็นการนิเทศภายในโรงเรียนหรือในกลุ่มโรงเรียน โดยมอบให้ครูวิชาการของกลุ่มทำกรณินเทศในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนนั้นๆ การมอบหมายให้ครูทำกรณินเทศมีผลดังนี้

- 4.1 ทำให้นิเทศได้ทั่วถึง เพราะผู้บริหารและผู้นิเทศมีเวลาน้อย
- 4.2 นิเทศได้ตรงตามความต้องการของโรงเรียน เพราะครูดังกล่าวรู้สภาพดี
- 4.3 ลงทุนน้อย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานมากนัก

กิตติมา ปรีดีติติก (2532 : 307-309) อธิบายว่า ผู้รับการนิเทศหมายถึง คณะครูในโรงเรียนที่ในขณะนั้น ไม่ได้แสดงบทบาทเป็นผู้นิเทศ หมายความว่าครูบางคนอาจมีโอกาสได้แสดงสองบทบาท เป็นผู้นิเทศในเรื่องหนึ่งแต่อาจเป็นผู้รับการนิเทศในเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตามถ้าเป็นผู้รับการนิเทศต้องมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ร่วมกับผู้นิเทศวิเคราะห์ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปหาน้อย
2. วางแผนร่วมกับผู้นิเทศในอันที่จะหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นๆกัน ทำโครงการเพื่อแก้ไข
3. ลงมือปฏิบัติ หรือดำเนินการตามโครงการในข้อ 2 หลังจากได้รับความรู้ความเข้าใจแล้ว
4. ขอความสนับสนุน หรือคำปรึกษาหารือจากผู้นิเทศและผู้บริหารในกรณีที่มีปัญหาระหว่างดำเนินการ
5. ร่วมกับผู้นิเทศประเมินผลการปฏิบัติงาน
6. ร่วมกับผู้นิเทศหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2533 : 12) ได้อธิบายว่า การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูมีสภาพหรือปฏิบัติได้ดังนี้ คือ

1. ครูตระหนักถึงความสัมพันธ์ของการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านทั้งกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม มิใช่พัฒนาด้านใดด้านหนึ่งซึ่งทำให้เกิดความไม่สมดุล และครูยังต้องมีความเชื่อว่านักเรียนสามารถพัฒนาได้ทุกคน
2. ครูรู้จักที่ต้องการพัฒนา รู้ว่านักเรียนแต่ละคนและทั้งชั้น ยังอ่อนจุดใดยังไม่พัฒนาด้านใด
3. ครูต้องมีความรู้ และความสามารถในการแสดงพฤติกรรมสำคัญๆในการพัฒนางานนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญา ไม่ว่าจะเป็นด้านใดๆของสติปัญญา ครูสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง มีแผนที่มีประสิทธิภาพสูง

4. ครูได้แสดงพฤติกรรมสำคัญๆ เหล่านั้นจริงๆ ในชั้นเรียน เพื่อนำมาซึ่งการปฏิบัติของนักเรียน และเกิดผลปลายทางตามที่วางจุดประสงค์ไว้

5. ครูได้ประเมินนักเรียนว่า เกิดการพัฒนาจริง มิใช่เหมาเอาเองว่านักเรียนเกิดแล้ว โดยไม่ไปดูที่ผลที่เกิดขึ้นจริง

6. ครูต้องภูมิใจในผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ทำให้นักเรียนได้มีความรู้ มีผลการเรียนทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกายอย่างเหมาะสม สมดุลทั้งสี่ด้าน ความภูมิใจเหล่านี้ทำให้ครูได้ปฏิบัติงานต่อไป โดยใช้ผลสำเร็จของงานเป็นตัวเสริมแรง ไม่ต้องอาศัยการเสริมแรงจากบุคคลภายนอก

กรมวิชาการ (2539 : 12) อธิบายถึงบทบาทของครูในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ครู-อาจารย์ต้องได้รับการนิเทศอบรมให้มีความรู้เรื่องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน การใช้หลักสูตรอย่างถูกต้องวิธี การผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคนิควิธีสอน และการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

2. ครู-อาจารย์ต้องได้รับการนิเทศ เรื่องการปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนการสอน ปรับยุทธวิธีการสอนเปลี่ยนจากการบอก การอธิบาย การบรรยาย มาเป็นการชี้แนะ ชี้นำ จัดการ และส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้น ครูจึงต้องจัดทำแผนการสอนรายวิชาอย่างมีคุณภาพ และใช้แผนการสอนนั้นอย่างจริงจัง นำเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ มาใช้ เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ และนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนการสอน

3. ครู-อาจารย์ต้องสนใจแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อสามารถแนะนำให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้

4. ครู-อาจารย์ต้องรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว เป็นการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. ครู-อาจารย์และนักเรียนควรร่วมกันวางแผนจัดหาและผลิตสื่ออุปกรณ์การสอนที่ใช้ในแต่ละรายวิชา

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2540 : 20-21) อธิบายว่า ผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอน ที่ไม่ได้แสดงบทบาทเป็นผู้นิเทศ จึงควรมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ยินดีและยอมรับการมานิเทศของผู้นิเทศด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าผู้้นั้นเป็นเพื่อนร่วมงาน หรือผู้อาวุโสน้อยกว่าก็ตาม

2. ร่วมมือกับผู้นิเทศในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. ลงมือปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ให้การนิเทศอย่างจริงจัง

11. ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน กับตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ขนาดของโรงเรียน วุฒិการศึกษ และประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ในส่วน of ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น กล่าวได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะเป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนก็เพื่อต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น จากการศึกษาของนิกร เพ็ญเวียง (2538 : 76) ที่ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการภายในโรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งผู้นิเทศและครูผู้สอนได้ร่วมมือกันดำเนินการหาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจากค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา การนำตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาศึกษา จึงถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญของการวิจัยในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน

ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนกับขนาดของโรงเรียน ลักษณะการบริหารงานนิเทศในโรงเรียนในแต่ละขนาดมีความแตกต่างกันออกไป โดยทั่วไปในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับรูปแบบ โครงสร้าง ตลอดจนสายงานการบังคับบัญชาที่ไม่เหมือนกัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรจำนวนมาก ผู้บริหารก็มีประสบการณ์สูง มีครูผู้สอนที่หลากหลาย การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีระบบที่เอื้ออำนวยในลักษณะของการกระจายอำนาจไปสู่หมวดวิชาต่างๆ ซึ่งทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสายวิชานั้นๆ มาก แต่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ครูมีภาระต้องสอนค่อนข้างหลากหลายทั้งในระดับและสาขาวิชา การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีรูปแบบที่ต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ แม้แต่ผู้บริหารก็ยังต้องทำหน้าที่สอนในบางครั้ง ตลอดจนครูมีภาระที่ต้องทำงานอื่นๆ อีกอีกปีละ ตลอดจนความจำกัดของงบประมาณและปัจจัยอื่นๆ ซึ่งจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน พบว่าการนิเทศภายในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เช่น งานวิจัยของสมจิตร อุดม (2532 : 48) พบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ที่โรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับการวิจัยของ จูรี จันทรเจริญ (2539 : 77) ที่พบว่า การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการของผู้บริหารในโรงเรียนที่ขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติการนิเทศของผู้เกี่ยวข้อง กับการนิเทศในโรงเรียนแต่ละขนาดที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีลักษณะการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนที่ย่างกว่า เพราะจำนวนคนมากทำให้ยากต่อการทำให้เข้าใจตรงกัน แต่ในโรงเรียนขนาดเล็กย่อมสะดวกต่อการสื่อความหมาย การปฏิบัติก็เป็นไปได้ไปอย่างทั่วถึงได้ จากการวิจัยของ นวนิตย์ ชูเชิด (2536 : 124) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัย ของ จินตนา สวรินทร์ (2536 : 81) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ย่อมได้ผลแตกต่างกัน กล่าวคือ ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนจากผู้บริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากมีบุคลากรมาก และความพร้อมด้านต่างๆ มากกว่า ซึ่งกล่าวได้ว่าขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนกับวุฒิการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ทำให้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะวุฒิการศึกษาเป็นสิ่งที่แสดงถึงการมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองทั้งในด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ ย่อมมีโอกาสใช้ผลที่ได้จากความสามารถเหล่านี้มาประกอบภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ได้ดีกว่า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคข่าวสารที่ไร้พรมแดน บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมมีการรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีกว่า ดังเช่นการวิจัยของ สมจิตร อุดม (2532 : 148) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ซึ่งพบว่า ผู้นิเทศที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศได้ง่าย เข้าใจสภาพความต้องการด้านการนิเทศได้อย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถในการประสานงานการนิเทศได้เป็นอย่างดี และจากการวิจัยของอุทัย สร้อยสุข (2520 : ฉ-ช) พบว่า อาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาโท มีความเข้าใจในหน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษา มากกว่าผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่า ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศมีความสำคัญยิ่ง เพราะในการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ย่อมต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ในด้าน วิชาการ ผู้ให้การนิเทศต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอในด้านการนิเทศ ตลอดจนครูผู้รับการนิเทศ ที่มีประสบการณ์สูง ย่อมจะรับรู้และปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วทันกับการเปลี่ยนแปลงตามกาลสมัย และสามารถปรับเปลี่ยนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ดี เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน ฯ ซึ่งมีผลการวิจัยที่สนับสนุนข้อเท็จจริงอันนี้ เช่น งานวิจัยของ ศุภโชค เสือทอง (2537 : 101) ที่ พบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช ในทัศนะของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการสาคิดและการสังเกตการสอน และครูอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติการนิเทศมากกว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวัฒน์ ทัดเทียม (2538 : 163) ซึ่งได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีทัศนะต่อระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกล่าวได้ว่าประสบการณ์ใน การทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

12.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น จากการศึกษาค้นคว้า ผลงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีดังต่อไปนี้

เขวาลักษณ์ สมกะเน (2534 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการนิเทศการสอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการ จัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ คือ ขาดการสำรวจความต้องการบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนไม่สนใจการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศไม่มีเวลาเพียงพอ ได้งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประเมินผลและรายงานผลที่ต่อเนื่อง และครูไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูล ป้อนกลับที่ได้รับ

วัฒนา สุวิทย์พันธุ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน ระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ได้แก่ ครู มีความเข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน กรอบแผนการนิเทศกำหนดไว้ไม่ชัดเจน โรงเรียนขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ครูมีชั่วโมงสอนและได้รับมอบหมายงานอื่นมากเกินไป การดำเนินการนิเทศขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินอย่างจริงจัง และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องของการนิเทศน้อยกว่าด้านธุรการ

สุวัฒนา ทัดเทียม (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ใน 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน ยกเว้นการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ระหว่างผู้บริหารกับครูพบว่า ไม่แตกต่างกัน และสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน คือ บุคลากรมีจำนวนจำกัด ผู้บริหารมีภาระงานหลายด้าน ไม่มีเวลาเพียงพอ และประสบการณ์ทางการนิเทศภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ

ประมวล องค์กรการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครู ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน สามารถกล่าวได้ว่า การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัศึกษานั้น ยังมีการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างไม่ค่อยมี

ประสิทธิภาพ มีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย มีความเข้าใจในนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน ขาดการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง การนิเทศภายในโรงเรียนจึงไม่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

12.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้
 รัสโซมโน (Russomano, 1988 : 688-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศการสอนใน
 รัฐนิวเจอร์ซีย์ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นในการนิเทศ การวิจัยนี้เป็นการหาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการ
 การปฏิบัติการนิเทศในปัจจุบัน โดยมุ่งไปที่กิจกรรมเด่น (Identified) ที่จำเป็นในการนิเทศ ผล
 การวิจัยพบว่า จากการที่รัฐมีกฎหมายและระเบียบให้มีการนิเทศและประเมินครูนั้น เป็นกลไก
 ในการพัฒนาการสอน แต่การจะวัดผลสำเร็จตามกฎหมายและระเบียบดังกล่าวทำได้ยาก ความ
 พยายามในเรื่องนี้จึงได้มีการศึกษาค้นคว้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนกับทักษะที่
 จำเป็นเพื่อการนิเทศ จากการวิเคราะห์ทำให้ทราบว่าครูใหญ่และครูเชื่อว่าทักษะที่ต้องการนิเทศ
 คือ การปฏิบัติการนิเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยอาจมีความแตกต่างกันไปบ้างในลักษณะของทักษะที่
 ให้ปฏิบัติการนิเทศ อันเนื่องจากตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ (Socioeconomic
 Status) ที่แตกต่างกัน

เคลโล (Kellough, 1990 : 1185-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ตนเองในด้านความ
 รับผิดชอบและสมรรถภาพในการนิเทศการสอน ของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา จุด
 มุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อต้องการศึกษาค้นคว้าถึงการรับรู้ตนเองในด้านความรับผิดชอบและ
 สมรรถภาพในการนิเทศการสอนของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อจะสร้างเส้นฐาน
 (Base Line) ของความรู้ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการตัดสินใจในการนิเทศการสอนโดยครูใหญ่ ผลการ
 วิจัยพบว่า จากการรับรู้ตนเองของครูใหญ่ถึงความรับผิดชอบ (Responsibilities) และสมรรถภาพ
 (Competencies) ในการนิเทศการสอน โดยยึดโครงสร้างภารกิจการนิเทศ (Supervision Tasks)
 ของ แฮริส (Harris, 1973) ผลปรากฏว่าครูใหญ่รับรู้ว่าคุณภาพในการนิเทศ เนื่องจาก
 มีประสบการณ์ในฐานะครูใหญ่ ประสบการณ์ในฐานะหัวหน้าหมวด ประสบการณ์สอน
 ประสบการณ์ในการทำงานในสำนักงาน ประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้นิเทศของครู ส่วนในด้าน
 ความรับผิดชอบในการนิเทศนั้น ครูใหญ่รับผิดชอบในการนิเทศได้เพราะเคยมีประสบการณ์สอน
 ประสบการณ์ในฐานะหัวหน้าหมวด การเตรียมการนิเทศมาแล้ว อย่างไรก็ตามยังมีข้อเสนอแนะ
 ว่า ควรพยายามหาทางพัฒนาความสามารถในการนิเทศของครูใหญ่ เพื่อให้สามารถทำการนิเทศ
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น และครูใหญ่ควรได้รับการสนับสนุนมากขึ้นจากครูในกระบวนการ

นิเทศการสอน

คาร์ล (Karl. 1990 : 1851-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสังเกตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐชิคาโก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการเลือกเป็นพิเศษ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อต้องการที่จะบันทึก ประเมิน และตรวจสอบ วิธีการสังเกตที่ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังฆมณฑลคาทอลิก ชิคาโก (Catholic Archdiocese of Chicago) ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการสังเกต การพยายามพัฒนาความสามารถของครูในการสังเกตจึงเป็นสิ่งสำคัญ การทำกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสังเกตของครูแตกต่างกันออกไปตามความต้องการจำเป็น (Need) และประสบการณ์ของครู และครูก็คิดว่าภารกิจในการนิเทศและการประเมิน ครูยังสามารถปฏิบัติได้อยู่

เปอร์เซลล์ (Purcell. 1992 : 3148-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการอบรม โดยใช้โปรแกรมพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูในรัฐอาร์คันซอ ตามการรับรู้ของครูในเรื่อง การนิเทศการสอน จุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อทราบการรับรู้ของครูในรัฐอาร์คันซอ (Arkansas) ถึงประโยชน์ของการนิเทศการสอนที่ครูใหญ่ได้กระทำ ตลอดจนต้องการครู ประสิทธิภาพในการฝึกอบรม โดยใช้โปรแกรมพัฒนาประสิทธิภาพการสอน ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมพัฒนาประสิทธิภาพการสอน (Program for Effective Teaching) หรือ PET ทำให้ครูในรัฐอาร์คันซอเชื่อว่าตนเองได้พัฒนาความสามารถและในทักษะการสอนจากการนิเทศการศึกษา เลือกจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ ทำให้ผู้เรียนใส่ใจในสิ่งที่เรียนรู้ ครูที่ผ่านการอบรมสามารถทำการนิเทศ และมีทัศนคติในทางบวกต่อการนิเทศได้มากกว่าครูที่ไม่ได้ผ่านการอบรมตามโครงการนี้

อเนลโล (Anello. 1996 : 2941-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติของครู และครูใหญ่ที่มีต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ จุดมุ่งหมายในการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อต้องการศึกษา พฤติกรรมและเจตคติของครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาใน สปริงฟิลด์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าคุณเองสามารถทำการนิเทศภายในโรงเรียนของตนได้เป็นอย่างดี ส่วนครูที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากขึ้นในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูก็รู้สึกพอใจในการนิเทศภายในที่ครูได้รับด้วย

จากผลการวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า ความเกี่ยวข้องของครูในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ครูยังขาดการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศที่ถูกต้อง โดยเฉพาะขั้นตอนหรือกระบวนการนิเทศซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ที่ใช้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้งานนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ครูได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้อง และสอดคล้องในฐานะที่เป็นผู้รับการนิเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ว่าแต่ละฝ่ายปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนในระดับใด จึงทำให้การเรียนการสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 6,920 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 145 คน ผู้ให้การนิเทศจำนวน 145 คน และครูจำนวน 5,915 คน รวมทั้งหมดจำนวน 6,205 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 108 คน ผู้ให้การนิเทศจำนวน 108 คน และครูจำนวน 317 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 533 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กระทำโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากร โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากโรงเรียน ให้ได้จำนวนที่สอดคล้องกับสัดส่วนของจำนวนประชากร ทำให้ได้ผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศ โรงเรียนอย่างละ 1 คน ส่วนครูตามโรงเรียนนั้น เลือกจากโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 5 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 3 คน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 คน

ซึ่งเมื่อได้ทำการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างแล้ว ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาทำการวิเคราะห์ จำแนกเป็นผู้บริหาร 105 ฉบับ ผู้ให้การนิเทศ 106 ฉบับ และครู 291 ฉบับ รวมทั้งหมด 502 ฉบับ ซึ่งกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 502 คนนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่องความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งปรับปรุงมาจากรูปแบบการวัดการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในการนิเทศของ อุษา สุทธินาถ (2532 : 218) โดยเน้นการปฏิบัติ ตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ขั้นการวางแผนการนิเทศ ขั้นการดำเนินการนิเทศ ขั้นการประเมินผลการนิเทศ และขั้นการปรับปรุงแก้ไข โดยให้ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ตอบว่าในแต่ละข้อคำถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอนนั้น ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ปฏิบัติในระดับใด การพิจารณาตอบให้กระทำ ดังนี้

ให้ตอบ มากที่สุด	ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเป็นประจำ
ให้ตอบ มาก	ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่
ให้ตอบ ปานกลาง	ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติพอควร
ให้ตอบ น้อย	ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ให้ตอบ น้อยที่สุด	ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติ

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

ในการสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้ทราบ ว่าผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียนต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยใคร ในแต่ละขั้นตอน
2. สร้างข้อคำถาม เกี่ยวกับการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง ห้าขั้น โดยพิจารณาว่าในแต่ละขั้นนั้นๆ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง เสนออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจแก้ไขและปรับปรุง
3. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปหาความตรง (Validity) โดยให้ ผู้เชี่ยวชาญ 8 คน ที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการนิเทศภายใน โรงเรียน ซึ่งมีทั้งอาจารย์ที่เป็นผู้สอนการนิเทศในระดับมหาวิทยาลัย ผู้ปฏิบัติการนิเทศในเขตการ ศึกษา และครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน พิจารณาความสอดคล้อง ว่าข้อคำถาม ข้อนั้นๆ ผู้บริหารเป็นผู้ปฏิบัติ โดยให้พิจารณา ดังนี้

ให้ตอบ 1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติ

ให้ตอบ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติ

ให้ตอบ -1 ถ้าแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่เป็นที่ผู้บริหารปฏิบัติ

สำหรับข้อคำถามของผู้ให้การนิเทศ และครู กระทำในทำนองเดียวกัน โดยข้อใด ที่มีค่า IOC เท่ากับ .50 หรือ สูงกว่าจึงถือว่าใช้ได้ ถ้าข้อใดไม่ถึง .50 ก็แก้ไขปรับปรุงใหม่ ปรากฏว่า แต่ละข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่าเกณฑ์ .50 ทุกข้อ ซึ่งแสดงว่าสิ่งที่ เป็นกิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียนทุกข้อ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งห้าขั้นตอน และในบางข้ออาจมีความบกพร่องในด้านสำนวนภาษาบ้างเล็กน้อย จากการให้ข้อ เสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยก็ได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

เพื่อให้ได้ทราบค่าความตรงในแต่ละข้อ จึงได้ไปหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ นั้นกับคะแนนรวมของทุกข้อความ (Item - Total Correlation) ในแต่ละกลุ่มของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ปรากฏค่าพิสัย (Range) ของค่าสหสัมพันธ์ ดังในตาราง 1

ตาราง 1 พิสัยของค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมของทุกข้อความ

การรับรู้	ผู้บริหาร (105 คน)	ผู้ให้การนิเทศ (106 คน)	ครู (291 คน)
การปฏิบัติของผู้บริหาร	.6238 - .8349	.7298 - .8585	.7499 - .8479
การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ	.7258 - .8698	.7658 - .8836	.7610 - .8800
การปฏิบัติของครู	.7548 - .9121	.8002 - .9068	.7741 - .8706

จากตาราง 1 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมของทุกข้อความ มีค่าตั้งแต่ .6238 ค่าสุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามฉบับผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม นอกนั้นทั้งในแบบสอบถามฉบับผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .7258 ขึ้นไปจนถึงสูงสุด .9121 แต่เมื่อไปทำการทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์โดยใช้ t-test แล้ว ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า ซึ่งกล่าวได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความตรง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้ได้ทราบว่าในการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มีค่าความเชื่อมั่นเพียงใด จึงได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ในแต่ละส่วนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ผู้บริหาร	ผู้ให้การนิเทศ	ครู
จำนวนข้อ	40	46	37
จำนวนคน	105	106	291
ความเชื่อมั่น	.9793	.9888	.9907

จากตาราง 2 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง รองลงมาเป็นผู้ให้การนิเทศ และของผู้บริหารตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งสามฉบับนั้นอยู่ในระดับสูง กล่าวได้ว่าแบบสอบถามทั้งสามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าสหสัมพันธ์แล้ว เสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ เพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดของทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 และทำการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในเขตการศึกษา 12 ทางไปรษณีย์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูตอบแบบสอบถาม

2. การส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปิดแสตมป์ด้านหลังแบบสอบถาม พร้อมทั้งจำหน่ายซองถึงตนเอง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย ในกรณีที่แบบสอบถามส่งคืนมาล่าช้า ผู้วิจัยก็ดำเนินการติดตามอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนมาให้มากที่สุด ซึ่งจากการส่งแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 533 ฉบับ ได้กลับคืนมา 502 ฉบับ จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมา

จำนวนแบบสอบถาม	ผู้บริหาร	ผู้ให้การนิเทศ	ครู	รวม
ส่งไป	108	108	317	533
ได้รับคืนมา	105	106	291	502
ร้อยละที่ได้รับคืน	97.22	98.14	91.79	94.18

จากตาราง 3 พบว่า แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากผู้บริหาร ประมาณร้อยละ 97 ของที่ส่งไป จากผู้ให้การนิเทศประมาณร้อยละ 98 ของที่ส่งไป และจากครูประมาณร้อยละ 92 ที่ส่งไป ซึ่งรวมแล้วได้กลับคืนมาประมาณร้อยละ 94 ของที่ส่งไป ซึ่งนับได้ว่าเป็นจำนวนที่มากพอสามารถใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้ โดยในจำนวน 502 ฉบับนั้น จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ดังในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศ

แบบสอบถาม	ผู้บริหาร	ผู้ให้การนิเทศ	ครู	รวม
จำนวนที่ได้รับคืน	105	106	291	502
คิดเป็นร้อยละ	20.91	21.11	57.96	100

จากตาราง 4 พบว่า แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมานั้น จำแนกได้เป็น ผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศ กลุ่มละประมาณร้อยละ 21 และครูประมาณร้อยละ 58

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

4.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ทุกชั้นตอนทุกข้อ โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบคำถามครบทุกชั้นตอน ทุกข้อ จึงถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 502 ฉบับ

4.1.2 แยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่ม ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 105 ฉบับ กลุ่มผู้ให้การนิเทศจำนวน 106 ฉบับ และกลุ่มครูจำนวน 291 ฉบับ

4.1.3 นำแบบสอบถามในตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ดังนี้

ถ้ารับรู้ว่าปฏิบัติในระดับ มากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
ถ้ารับรู้ว่าปฏิบัติในระดับ มาก	ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
ถ้ารับรู้ว่าปฏิบัติในระดับ ปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
ถ้ารับรู้ว่าปฏิบัติในระดับ น้อย	ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
ถ้ารับรู้ว่าปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายต่อไปนี้

จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อศึกษาการรับรู้การปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน ทำการวิเคราะห์หาระดับการปฏิบัติในแต่ละตัวแปร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อพิจารณาว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนรับรู้ว่าการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับใด ตามแนวการแบ่งระดับของ เบสท์ (Best, 1981: 179-181) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง รับรู้ว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง รับรู้ว่าการปฏิบัติในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง รับรู้ว่าการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง รับรู้ว่าการปฏิบัติในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง รับรู้ว่าการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน อันได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในการที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ทำการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในแต่ละตัวแปรโดยใช้ t - test ในกรณีที่ตัวแปรจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม และถ้าพบว่ามีความสำคัญทางสถิติ ก็ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ วิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาสถิติ ดังนี้

5.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค

5.4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยการหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson)

5.5 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test

5.6 หาค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร โดย

5.6.1 ใช้ t - test ในกรณีที่ตัวแปรจำนวน 2 กลุ่ม

5.6.2 ใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรจำนวนมากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป

และถ้าพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls Method)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล นั้น ใช้โปรแกรม SPSS PC + (Statistical Package for Social Science) for Windows

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศบาลในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์และการแปลความหมาย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SD^2	แทน	ค่าความแปรปรวน (Variance)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
p	แทน	ระดับความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายในการวิจัย

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 502 ฉบับ จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนสามกลุ่ม คือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ดังในตาราง 5-8 ดังนี้

2.1.1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน

ตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน			
	สูง	กลาง	ต่ำ	รวม
ผู้บริหาร	33	41	31	105
ผู้ให้การนิเทศ	31	44	31	106
ครู	99	116	76	291
รวม	163	201	138	502

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มาจากโรงเรียนที่นักเรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นระดับสูงและต่ำตามลำดับ

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตาราง 6 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	ขนาดโรงเรียน			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
ผู้บริหาร	27	48	30	105
ผู้ให้การนิเทศ	26	48	32	106
ครู	95	135	61	291
รวม	148	231	123	502

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มาจากโรงเรียนขนาดกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งรวมทั้งใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ

2.1.3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	วุฒิการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน		
	สูงกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรีและต่ำกว่า	รวม
ผู้บริหาร	39	66	105
ผู้ให้การนิเทศ	23	83	106
ครู	31	260	291
รวม	93	409	502

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มากกว่าวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่าเป็นครูมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารตามลำดับ ส่วนวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเป็นผู้บริหารมากที่สุด รองลงมาเป็นครูและผู้ให้การนิเทศ

2.1.4 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน

ตาราง 8 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง	ประสิทธิภาพในการทำงาน			
	สูง	กลาง	ต่ำ	รวม
ผู้บริหาร	26	46	33	105
ผู้ให้การนิเทศ	29	26	51	106
ครู	85	86	120	291
รวม	140	158	204	502

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ให้การนิเทศและครู มีประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ในระดับต่ำมากที่สุด โดยผู้บริหารมีประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.2.1 จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ารายเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังในตาราง 9

ตาราง 9 การรับรู้ของผู้บริหาร ต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง
ผู้ให้การนิเทศ และครู

ขั้นตอนการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ		ครู	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.8392	.6537	3.7810	.7200	3.4847	.8014
2. การวางแผนการนิเทศ	3.7571	.6964	3.7917	.7146	3.4440	.8740
3. การดำเนินการนิเทศ	3.8210	.6365	3.7398	.6948	3.4476	.8605
4. การประเมินผลการนิเทศ	3.6405	.7483	3.6206	.7901	3.4032	.9007
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.7429	.7756	3.6905	.7803	3.4619	.8554
รวม	3.7864	.6144	3.7371	.6857	3.4502	.8124

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารรับรู้ว่าคุณเองและผู้ให้การนิเทศปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก ทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน และรับรู้ว่าคุณปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน

ตาราง 10 การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ครู และผู้บริหาร

ขั้นตอนการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้ให้การนิเทศ		ครู		ผู้บริหาร	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.6992	.7735	3.3973	.8062	3.6583	.7693
2. การวางแผนการนิเทศ	3.6274	.8567	3.3125	.8016	3.6356	.8007
3. การดำเนินการนิเทศ	3.6172	.8050	3.2623	.8262	3.5774	.8069
4. การประเมินผลการนิเทศ	3.5283	.8431	3.2311	.8308	3.4811	.8112
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.5330	.8722	3.2170	.8202	3.4929	.8881
รวม	3.6161	.7752	3.2960	.7777	3.5892	.7477

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่าตนเองและผู้บริหาร ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมากทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน เว้นแต่ขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ที่ผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่าผู้บริหารปฏิบัติในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนครูนั้นผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่าปฏิบัติในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน

ตาราง 11 การรับรู้ของครู ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ผู้บริหาร และ ผู้ให้การนิเทศ

ขั้นตอนการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ครู		ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.2314	.8198	3.4956	.7597	3.4666	.7752
2. การวางแผนการนิเทศ	3.0756	.8620	3.4274	.7789	3.4579	.8167
3. การดำเนินการนิเทศ	3.1055	.8167	3.4779	.7493	3.4089	.7867
4. การประเมินผลการนิเทศ	3.0544	.8687	3.3883	.8150	3.3757	.8015
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.1589	.9008	3.4029	.8383	3.3832	.8349
รวม	3.1271	.7938	3.4553	.7242	3.3422	.7586

จากตาราง 11 พบว่า ครูรับรู้ว่าตนเอง ผู้บริหาร และผู้ให้การนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน โดยระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

กล่าวได้ว่า ผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศรับรู้เช่นเดียวกัน ว่าต่างก็ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมากทั้งโดยรวมและในเกือบทุกขั้นตอน และทั้งผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่าครูปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารรับรู้ว่าครูปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และครูรับรู้ว่าทั้งตนเอง ผู้บริหาร และผู้ให้การนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง โดยครูรับรู้ว่าผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศรับรู้ทั้งตนเองและครูในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตรงกัน แต่ต่างไปจากการรับรู้ของครู

2.2.2 จากจุดมุ่งหมายข้อ 2 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในการปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้ทำการวิเคราะห์จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

2.2.2.1 การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2.1.1.1 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร

จากการสอบถามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ดังในตาราง 12

ตาราง 12 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร

ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ		ครู	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน	3.8392	.6537	3.6583	.7693	3.4956	.7597
2. การวางแผนการนิเทศ	3.7571	.6964	3.6356	.8007	3.4274	.7789
3. การดำเนินการนิเทศ	3.8210	.6365	3.5774	.8069	3.4779	.7493
4. การประเมินผลการนิเทศ	3.6405	.7483	3.4811	.8112	3.3883	.8150
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.7429	.7756	3.4929	.8881	3.4029	.8383
รวม	3.7864	.6144	3.5892	.7477	3.4553	.7242

จากตาราง 12 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารรับรู้ว่าคุณค่ามากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ของผู้ให้การนิเทศต่อการปฏิบัติ

การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร และการรับรู้ของครูต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ตามลำดับ

เพื่อให้ทราบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันหรือไม่และในขั้นตอนใด จึงได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวน ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
1. ขั้นการสำรวจความต้องการ					
จำเป็นของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.5350	4.7675	8.6841	.0002 **
ภายในกลุ่ม	499	273.9463	.5490		
รวม	501	283.4813			
2. ขั้นการวางแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.6090	4.8045	8.1629	.0003 **
ภายในกลุ่ม	499	293.6991	.5886		
รวม	501	303.3081			
3. ขั้นการดำเนินการนิเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.0869	4.5435	8.2950	.0003 **
ภายในกลุ่ม	499	273.3207	.5477		
รวม	501	282.4076			
4. ขั้นประเมินผลการนิเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.9625	2.4812	3.8698	.0215 *
ภายในกลุ่ม	499	319.9480	.6412		
รวม	501	324.9105			
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข					
ระหว่างกลุ่ม	2	8.9162	4.4581	6.3709	.0019 **
ภายในกลุ่ม	499	349.1844	.6998		
รวม	501	358.1006			
ขั้นรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	8.6360	4.3180	8.6168	.0002 **
ภายในกลุ่ม	499	250.0568	.5011		
รวม	501	258.6928			

** $p < .01$, * $p < .05$

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ระบุว่าผู้บริหารปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งการนิเทศโดยรวมทุกขั้นตอน และในแต่ละขั้นตอน ยกเว้นขั้นประเมินผลการนิเทศ ที่ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเพื่อให้ทราบว่า ความแตกต่างของการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารนั้น เป็นความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ หรือครู ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และโดยรวมทุกขั้นตอน จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ ดังใน

ตาราง 14

ตาราง 14 ความแตกต่างในการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร

ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร	ผู้ให้การนิเทศ	ครู
1. ขั้นการสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
2. ขั้นการวางแผนการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*	*	
3. ขั้นการดำเนินการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		
4. ขั้นการประเมินผลการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		
รวม			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		

จากตาราง 14 พบว่า การรับรู้ตนเองของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียน แตกต่างไปจากการรับรู้ของครูทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอนทุกขั้นตอน และผู้บริหารรับรู้ตนเองแตกต่างไปจากผู้ให้การนิเทศโดยรวม และในขั้นการดำเนินการนิเทศ และขั้นการปรับปรุงแก้ไข ส่วนผู้ให้การนิเทศและครูรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ

2.2.1.2 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ

จากการสอบถามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ ดังในตาราง 15

ตาราง 15 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน
โรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ

ขั้นตอนการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ		ครู	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7810	.7200	3.6992	.7735	3.4666	.7752
2. การวางแผนการนิเทศ	3.7917	.7146	3.6274	.8567	3.4579	.8167
3. การดำเนินการนิเทศ	3.7398	.6948	3.6172	.8050	3.4089	.7867
4. การประเมินผลการนิเทศ	3.6206	.7901	3.5283	.8431	3.3757	.8015
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.6905	.7803	3.5330	.8722	3.3832	.8349
รวม	3.7371	.6857	3.6161	.7752	3.4223	.7586

จากตาราง 15 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติการ
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศนั้น ผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่าคุณสมบัติมากที่สุด รองลง
มาเป็นการรับรู้ตนเองของผู้ให้การนิเทศ และการรับรู้ของครูต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน
โรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ ตามลำดับ

และเพื่อให้ทราบว่า ความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
ของผู้ให้การนิเทศนั้น เป็นความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ หรือครู ใน
แต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และโดยรวมทุกขั้นตอน จึงได้ทดสอบ
ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ ดังในตาราง 16

ตาราง 16 การเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
1.ขั้นการสำรวจความต้องการ					
จำเป็นของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.4870	4.7435	8.1339	.0003 **
ภายในกลุ่ม	499	291.0036	.5832		
รวม	501	300.4905			
2. ขั้นการวางแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.1434	4.5717	7.0497	.0010 **
ภายในกลุ่ม	499	323.5983	.6485		
รวม	501	332.7417			
3. ขั้นการดำเนินการนิเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.6635	4.8317	8.0981	.0003 **
ภายในกลุ่ม	499	297.7294	.5967		
รวม	501	307.3928			
4. ขั้นประเมินผลการนิเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	2	5.2707	2.6354	4.0356	.0183 *
ภายในกลุ่ม	499	325.8643	.6530		
รวม	501	331.1351			
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข					
ระหว่างกลุ่ม	2	7.6780	3.8390	5.5471	.0041 **
ภายในกลุ่ม	499	345.3524	.6921		
รวม	501	353.0304			
ขั้นรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	8.6710	4.3355	7.7571	.0005 **
ภายในกลุ่ม	499	278.8940	.5589		
รวม	501	287.5650			

** p < .01, * p < .05

จากตาราง 16 พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู โดยผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้ว่าผู้ให้การนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งการนิเทศโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการประเมินผลการนิเทศ ที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเพื่อให้ทราบว่า ความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ เป็นความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ หรือครู ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียน และโดยรวม จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน คูลส์ ดังในตาราง 17

ตาราง 17 ความแตกต่างในการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ

ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร	ผู้ให้การนิเทศ	ครู
1. ขั้นการสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		
2. ขั้นการวางแผนการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
3. ขั้นการดำเนินการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		
4. ขั้นการประเมินผลการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
รวม			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		

จากตาราง 17 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ ต่างจากการรับรู้ของครูต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ส่วนการรับรู้ของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศต่างจากผู้ให้การนิเทศในขั้นการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ขั้นการดำเนินการนิเทศ และโดยรวม

2.2.1.3 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู

จากการสอบถามการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู ดังในตาราง 18

ตาราง 18 การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู

ขั้นตอนการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ		ครู	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.4847	.8014	3.3973	.8062	3.2314	.8198
2. การวางแผนการนิเทศ	3.4440	.8740	3.3125	.8016	3.0756	.8620
3. การดำเนินการนิเทศ	3.4476	.8605	3.2623	.8262	3.1055	.8167
4. การประเมินผลการนิเทศ	3.4032	.9007	3.2311	.8308	3.0544	.8687
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.4619	.8554	3.2170	.8202	3.1589	.9008
รวม	3.4502	.8124	3.2960	.7777	3.1271	.7938

จากตาราง 18 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูนั้น ครูรับรู้ว่าคุณบริหารปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ และการรับรู้ตนเองของครู ตามลำดับ

ตาราง 19 การเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
1. ขั้นการสำรวจความต้องการ					
จำเป็นของโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	5.7646	2.8823	4.3590	.0133 *
ภายในกลุ่ม	499	329.9526	.6612		
รวม	501	335.7172			
2. ขั้นการวางแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	12.0949	6.0474	8.3268	.0003 **
ภายในกลุ่ม	499	362.4065	.7263		
รวม	501	374.5014			
3. ขั้นการดำเนินการนิเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.3960	4.6980	6.8527	.0012 **
ภายในกลุ่ม	499	342.1022	.6856		
รวม	501	351.4982			
4. ขั้นประเมินผลการนิเทศ					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.9789	4.9894	6.6271	.0014 **
ภายในกลุ่ม	499	375.6858	.7529		
รวม	501	385.6647			
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข					
ระหว่างกลุ่ม	2	7.1240	3.5620	4.6522	.0100 **
ภายในกลุ่ม	499	382.0688	.7657		
รวม	501	389.1929			
ขั้นรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	8.6313	4.3156	6.8394	.0012 **
ภายในกลุ่ม	499	314.8658	.6310		
รวม	501	323.4998			

** p < .01 , * p < .05

จากตาราง 19 พบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู โดยผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้ว่าครูเป็นผู้ปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งการนิเทศโดยรวม และในแต่ละขั้นตอน ยกเว้นขั้นการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเพื่อให้ทราบว่า ความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูนั้น เป็นความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ หรือครู ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และโดยรวม จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ ดังในตาราง 20

ตาราง 20 ความแตกต่างในการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีต่อการปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนของครู

ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหาร	ผู้ให้การนิเทศ	ครู
1. ขั้นการสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
2. ขั้นการวางแผนการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*	*	
3. ขั้นการดำเนินการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
4. ขั้นการประเมินผลการนิเทศ			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*		
5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ			
ครู	*	*	
รวม			
ผู้บริหาร			
ผู้ให้การนิเทศ	*		
ครู	*		

จากตาราง 20 พบว่า การรับรู้ของครูในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้กรนิเทศ ต่างจากการรับรู้ของผู้บริหารต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้กรนิเทศ ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ส่วนการรับรู้ของครูในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้กรนิเทศต่างจากผู้บริหารในชั้นการการวางแผนการนิเทศ ชั้นการปรับปรุงแก้ไข และโดยรวม

2.2.2.2 การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน

2.2.2.2.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

ตาราง 21 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ ขั้นตอนการนิเทศ	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน	3.8687	.6063	3.8587	.7121	3.7885	.6398	3.8392	.6537
2. วางแผนการนิเทศ	3.6932	.7037	3.7591	.7318	3.8226	.6557	3.7571	.6964
3. ดำเนินการนิเทศ	3.7758	.5995	3.8244	.6292	3.8645	.6993	3.8210	.6365
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.6136	.7833	3.5610	.7701	3.7742	.6842	3.6405	.7483
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.7197	.8047	3.6951	.7916	3.8306	.7399	3.7429	.7756
รวม	3.7583	.6145	3.7787	.6316	3.8266	.6062	3.7864	.6144

จากตาราง 21 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รับรู้ว่าผู้บริหารปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รับรู้ว่าปฏิบัติมากในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง รับรู้ว่าปฏิบัติในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นและการดำเนินการนิเทศมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด

เพื่อให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละแบบ
รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่าง
ของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 22

ตาราง 22 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	1.3441	.8744	
2. การวางแผนการนิเทศ	.2724	.7621	
3. การดำเนินการนิเทศ	.1538	.8576	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.7438	.4779	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.2870	.7511	
รวม	.1023	.9029	

จากตาราง 22 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.2 การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ

ตาราง 23 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ ขั้นตอนการนิเทศ	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7384	.8604	3.7576	.7206	3.5771	.7663	3.6583	.7693
2. วางแผนการนิเทศ	3.5927	.9848	3.6648	.8391	3.6089	.7656	3.6356	.8007
3. ดำเนินการนิเทศ	3.5671	.9472	3.6938	.8032	3.5586	.6566	3.5774	.8069
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.5054	.9713	3.5947	.8448	3.4570	.7136	3.4811	.8112
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.5323	1.0423	3.6193	.7951	3.4113	.8025	3.4929	.8881
รวม	3.5940	.9081	3.6818	.7537	3.5449	.6726	3.6161	.7752

จากตาราง 23 พบว่า ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ปานกลาง รับรู้ว่าผู้ให้การนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้ให้
การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นัก
เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ตามลำดับ โดยผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนปานกลาง รับรู้ว่าปฏิบัติมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน
มากที่สุด ส่วนผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รับรู้ว่าปฏิบัติใน
ขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นมากที่สุดเช่นเดียวกัน และผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นัก
เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการวางแผน
การนิเทศมากที่สุด

เพื่อให้ทราบว่าผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละแบบ
รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่าง
ของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 24

ตาราง 24 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียน
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	.5468	.5805	
2. การวางแผนการนิเทศ	.0732	.9295	
3. การดำเนินการนิเทศ	.3372	.7146	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.2551	.7753	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.5125	.6005	
รวม	.2975	.7433	

จากตาราง 24 พบว่า การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.2.3 การรับรู้ของครู

ตาราง 25 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ ขั้นตอนการนิเทศ	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.3244	.7595	3.1657	.8513	3.2105	.8457	3.2314	.8198
2. วางแผนการนิเทศ	3.1098	.8407	3.0614	.8593	3.0526	.9028	3.0756	.8620
3. ดำเนินการนิเทศ	3.1848	.7552	3.0828	.8278	3.0368	.8771	3.1055	.8167
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.1465	.8589	3.0057	.8323	3.0088	.9353	3.0544	.8687
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.2273	.8422	3.0905	.9374	3.1743	.9220	3.1589	.9008
รวม	3.2009	.7424	3.0867	.8058	3.0928	.8423	3.1271	.7938

จากตาราง 25 พบว่า ครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รับรู้ว่าครูปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ตามลำดับ โดยผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รับรู้ว่าต้องปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด ส่วนครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รับรู้ว่าต้องปฏิบัติในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นมากที่สุดเช่นเดียวกัน และครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง รับรู้ว่าต้องปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุดเช่นเดียวกัน

เพื่อให้ทราบว่าครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละแบบ รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 26

ตาราง 26 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน	1.0336	.3570	
2. การวางแผนการนิเทศ	.1201	.8869	
3. การดำเนินการนิเทศ	.7796	.4596	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.8419	.4320	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.6289	.5339	
รวม	.6480	.5239	

จากตาราง 26 พบว่า การรับรู้ของครูในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.3 การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2.2.2.3.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

ตาราง 27 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน ขั้นตอนการนิเทศ	ใหญ่		กลาง		เล็ก		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7860	.6515	3.8773	.6746	3.8259	.6397	3.8392	.6537
2. วางแผนการนิเทศ	3.7222	.6498	3.8229	.7292	3.6833	.6962	3.7571	.6964
3. ดำเนินการนิเทศ	3.7877	.5714	3.8667	.7007	3.7778	.5984	3.8210	.6365
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.6852	.8014	3.7083	.7861	3.4917	.6314	3.6405	.7483
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.7037	.7597	3.7969	.8670	3.6917	.6422	3.7429	.7756
รวม	3.7556	.5886	3.8375	.6668	3.7325	.5606	3.7864	.6144

จากตาราง 27 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง รับรู้ว่าคุณสมบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง รับรู้ว่าคุณสมบัติมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ และการดำเนินการนิเทศ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก รับรู้ว่าคุณสมบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ รับรู้ว่าคุณสมบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน และการดำเนินการนิเทศ มากที่สุด

เพื่อให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละขนาด รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 28

ตาราง 28 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	.1743	.8403	
2. การวางแผนการนิเทศ	.4119	.6635	
3. การดำเนินการนิเทศ	.2263	.7979	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.8360	.4364	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.2129	.8086	
รวม	.3113	.7332	

จากตาราง 28 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.3.2 การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ

ตาราง 29 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน ขั้นตอนการนิเทศ	ใหญ่		กลาง		เล็ก		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7650	.6428	3.6690	.8861	3.6910	.7054	3.6583	.7693
2. วางแผนการนิเทศ	3.6346	.7881	3.5885	.9947	3.6797	.6927	3.6356	.8007
3. ดำเนินการนิเทศ	3.6316	.7495	3.6206	.8799	3.6003	.7533	3.5774	.8069
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.5449	.8145	3.5104	.9086	3.5417	.7874	3.4811	.8112
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.4712	.7659	3.5469	.9671	3.5625	.8255	3.4929	.8881
รวม	3.6329	.6908	3.6037	.8758	3.6209	.6980	3.6161	.7752

จากตาราง 29 พบว่า ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนขนาดใหญ่ รับรู้ว่าผู้ให้การนิเทศปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก และ
ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนขนาดกลาง ตามลำดับ โดยผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนขนาดใหญ่รับรู้
ปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด ส่วนผู้ให้การ
นิเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก รับรู้ว่าปฏิบัติในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผน
การนิเทศ และการดำเนินการนิเทศมากที่สุด และผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนขนาดกลาง รับรู้ว่า
ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน และการ
ดำเนินการนิเทศมากที่สุด

เพื่อให้ทราบว่าผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนแต่ละขนาด รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 30

ตาราง 30 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	.1302	.8781	
2. การวางแผนการนิเทศ	.1080	.8977	
3. การดำเนินการนิเทศ	.0114	.9887	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.0195	.9807	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.0882	.9157	
รวม	.0126	.9874	

จากตาราง 30 พบว่า การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.3.3 การรับรู้ของครู

ตาราง 31 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน ขั้นตอนการนิเทศ	ใหญ่		กลาง		เล็ก		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.2398	.8188	3.1942	.8754	3.3005	.6919	3.2314	.8198
2. วางแผนการนิเทศ	3.0197	.8875	3.0880	.8820	3.1352	.7817	3.0756	.8620
3. ดำเนินการนิเทศ	3.0726	.8271	3.0933	.8384	3.1836	.7577	3.1055	.8167
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.0070	.9103	3.0642	.8629	3.1066	.8244	3.0544	.8687
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.0737	.9210	3.1704	.9227	3.2664	.8176	3.1589	.9008
รวม	3.0913	.8102	3.1203	.8280	3.1981	.6916	3.1271	.7938

จากตาราง 31 พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ โดยครูในโรงเรียนขนาดเล็ก รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด ส่วนครูในโรงเรียนขนาดกลาง รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นมากที่สุดเช่นเดียวกัน และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุดอีกเช่นเดียวกัน

เพื่อให้ทราบว่าครูในโรงเรียนแต่ละขนาด รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 32

ตาราง 32 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	.3590	.6987	
2. การวางแผนการนิเทศ	.3578	.6995	
3. การดำเนินการนิเทศ	.3693	.6916	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.2585	.7724	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.8695	.4203	
รวม	.3435	.7095	

จากตาราง 32 พบว่า การรับรู้ของครูในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.4 การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

2.2.2.4.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

ตาราง 33 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา ขั้นตอนการนิเทศ	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีและต่ำกว่า		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.8746	.5897	3.8182	.6923	3.8392	.6537
2. วางแผนการนิเทศ	3.8077	.6411	3.7273	.7302	3.7571	.6964
3. ดำเนินการนิเทศ	3.8735	.5992	3.7899	.6601	3.8210	.6365
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.7051	.7986	3.6023	.7205	3.6405	.7483
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.7756	.8107	3.7235	.7597	3.7429	.7756
รวม	3.8340	.5770	3.7583	.6382	3.7864	.6144

จากตาราง 33 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้ว่าผู้บริหารปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้ว่าปฏิบัติมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ และการดำเนินการนิเทศ ส่วนผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นมากที่สุด

เพื่อให้ทราบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาไม่เหมือนกัน รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 34

ตาราง 34 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	t	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	.4412	.6582	
2. การวางแผนการนิเทศ	.5931	.5574	
3. การดำเนินการนิเทศ	.6624	.5081	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.6632	.5116	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.3343	.7453	
รวม	.6231	.5347	

จากตาราง 34 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.4.2 การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ

ตาราง 35 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา ขั้นตอนการนิเทศ	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีและต่ำกว่า		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7892	.7290	3.7761	.7202	3.6583	.7693
2. วางแผนการนิเทศ	3.8109	.6983	3.7803	.7292	3.6356	.8007
3. ดำเนินการนิเทศ	3.7346	.6186	3.5847	.8498	3.5774	.8069
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.6880	.8068	3.5808	.7835	3.4811	.8112
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.6923	.8120	3.6894	.7672	3.4929	.8881
รวม	3.7703	.5678	3.5733	.8212	3.6161	.7752

จากตาราง 35 พบว่า ผู้ให้การนิเทศที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้ว่าการนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้ให้การนิเทศที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า โดยผู้ให้การนิเทศที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศมากที่สุด ส่วนผู้ให้การนิเทศที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน และขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ

เพื่อให้ทราบว่าผู้ให้การนิเทศที่มีวุฒิการศึกษาไม่เหมือนกัน รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 36

ตาราง 36 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	t	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	1.5423	.1301	
2. การวางแผนการนิเทศ	1.2512	.2172	
3. การดำเนินการนิเทศ	.9431	.3512	
4. การประเมินผลการนิเทศ	1.7242	.0921	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.9231	.3611	
รวม	1.3212	.1924	

จากตาราง 36 พบว่า การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.4.2 การรับรู้ของครู

ตาราง 37 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา ขั้นตอนการนิเทศ	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีและต่ำกว่า		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.4229	.9178	3.2085	.8063	3.2314	.8198
2. วางแผนการนิเทศ	3.0282	.9589	3.0813	.8516	3.0756	.8620
3. ดำเนินการนิเทศ	3.1226	.7562	3.1035	.8250	3.1055	.8167
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.1022	.8517	3.0487	.8721	3.0544	.8687
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.1452	.8774	3.1606	.9052	3.1589	.9008
รวม	3.1744	.7996	3.1215	.7944	3.1271	.7938

จากตาราง 37 พบว่า ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า โดยครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด ส่วนครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า รับรู้ว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเช่นเดียวกัน

เพื่อให้ทราบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาไม่เหมือนกัน รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 38

ตาราง 38 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	t	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	1.2431	.2212	
2. การวางแผนการนิเทศ	.2923	.7701	
3. การดำเนินการนิเทศ	.1314	.8962	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.3312	.7443	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.0913	.9272	
รวม	.0524	.7301	

จากตาราง 38 พบว่า การรับรู้ของครูในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.5 การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

2.2.2.5.1 การรับรู้ของผู้บริหาร

ตาราง 39 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ ขั้นตอนการนิเทศ	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7906	.6137	3.7560	.6808	3.9933	.6376	3.8392	.6537
2. วางแผนการนิเทศ	3.9183	.5499	3.6332	.7228	3.8030	.7481	3.7571	.6964
3. ดำเนินการนิเทศ	3.9179	.6334	3.7696	.5850	3.8162	.7145	3.8210	.6365
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.7212	.7853	3.5543	.7452	3.6970	.7336	3.6405	.7483
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.7019	.8155	3.6902	.7420	3.8485	.8027	3.7429	.7756
รวม	3.8480	.5887	3.7098	.6026	3.8447	.6562	3.7864	.6144

จากตาราง 39 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูง รับรู้ว่าผู้บริหารปฏิบัติหรือนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ปานกลาง ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์สูง รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศมากในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ และการดำเนินการนิเทศ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำ รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ปานกลาง รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน และการดำเนินการนิเทศ

เพื่อให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เหมือนกัน รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 40

ตาราง 40 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน	1.3702	.2587	
2. การวางแผนการนิเทศ	1.5115	.2255	
3. การดำเนินการนิเทศ	.4479	.6402	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.5450	.5815	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.4434	.6431	
รวม	.6327	.5332	

จากตาราง 40 พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.5.2 การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศ

ตาราง 41 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศ จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ ขั้นตอนการนิเทศ	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.7471	.6706	3.6239	.8928	3.7102	.7756	3.6583	.7693
2. วางแผนการนิเทศ	3.7062	.8624	3.6683	.9643	3.5637	.8071	3.6356	.8007
3. ดำเนินการนิเทศ	3.7205	.7614	3.6275	.8992	3.5531	.7882	3.5774	.8069
4. ประเมินผลการนิเทศ	3.6264	.8269	3.6474	.9607	3.4118	.7884	3.4811	.8112
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.6293	.7867	3.5962	.8777	3.4461	.9224	3.4929	.8881
รวม	3.7024	.7329	3.6338	.8719	3.5580	.7571	3.6161	.7752

จากตาราง 41 พบว่า ผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์สูง รับรู้ว่าผู้ให้การนิเทศปฏิบัติ
การนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์ปานกลางและ
ผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์ต่ำ ตามลำดับ โดยผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์สูง รับรู้ว่า
ปฏิบัติมากในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ และการ
ดำเนินการนิเทศ ส่วนผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์ปานกลาง รับรู้ว่าปฏิบัติมากในขั้นตอนการ
สำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการ
ประเมินผลการนิเทศ และผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์ต่ำ รับรู้ว่าปฏิบัติการนิเทศภายใน
โรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมากที่สุด

เพื่อให้ทราบว่าผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เหมือนกัน รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 42

ตาราง 42 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ให้การนิเทศที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	.1811	.8346	
2. การวางแผนการนิเทศ	.2783	.7577	
3. การดำเนินการนิเทศ	.3978	.6728	
4. การประเมินผลการนิเทศ	.9422	.3931	
5. การปรับปรุงแก้ไข	.4934	.6120	
รวม	.3256	.7228	

จากตาราง 42 พบว่า การรับรู้ของผู้ให้การนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2.5.3 การรับรู้ของครู

ตาราง 43 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ ขั้นตอนการนิเทศ	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. สำรวจความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน	3.2144	.8582	3.1034	.8341	3.3352	.7734	3.2314	.8198
2. วางแผนการนิเทศ	3.0441	.8690	2.9084	.8557	3.2177	.8448	3.0756	.8620
3. ดำเนินการนิเทศ	3.0871	.8272	2.9977	.8038	3.1958	.8149	3.1055	.8167
4. ประเมินผลการนิเทศ	2.9922	.8599	2.9283	.8917	3.1889	.8465	3.0544	.8687
5. ปรับปรุงแก้ไข	3.4718	.7546	3.4288	.7206	3.4627	.7103	3.1589	.9008
รวม	3.0865	.8108	2.9987	.7970	3.2480	.7680	3.1271	.7938

จากตาราง 43 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่ำ รับรู้ว่าครูปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก รองลงมาเป็นครูที่มีประสบการณ์สูง และครูที่มีประสบการณ์ปานกลาง ตามลำดับ โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำ รับรู้ว่าปฏิบัติมากในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ส่วนครูที่มีประสบการณ์สูง และครูที่มีประสบการณ์ปานกลาง รับรู้ว่าปฏิบัติมากในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขเช่นเดียวกัน

เพื่อให้ทราบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแต่ละแบบ รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ดังในตาราง 44

ตาราง 44 การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

ขั้นตอนการนิเทศ	F	Prob.	หมายเหตุ
1. การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน	2.0433	.1315	
2. การวางแผนการนิเทศ	3.3582	.0362	
3. การดำเนินการนิเทศ	1.5105	.2225	
4. การประเมินผลการนิเทศ	2.5907	.0767	
5. การปรับปรุงแก้ไข	3.8312	.0228	
รวม	2.6570	.0719	

จากตาราง 44 พบว่า การรับรู้ของครูในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในการปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. การรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ต่อการปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
4. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีวุฒิต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน
5. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 เป็นผู้บริหารจำนวน 145 คน ผู้ให้การนิเทศจำนวน 145 คน และครูจำนวน 5,915 คน รวมทั้งหมด 6,205 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู จำนวน 502 คน เป็นผู้บริหารจำนวน 105 คน ผู้ให้การนิเทศจำนวน 106 คน และครูจำนวน 291 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับสอบถามผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รวมทั้งหมด 123 ข้อ แบ่งเป็นการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร 40 ข้อ ผู้ให้การนิเทศ 46 ข้อ และครู 37 ข้อ ซึ่งมีค่าความตรง โดยการหาดัชนีความสอดคล้องเกิน .50 ขึ้นไปทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละตอน ระหว่าง .6238 - .9121

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังสามัญศึกษา จังหวัดและโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 โรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม - 30 มิถุนายน 2542 โดยให้แบบสอบถามผู้บริหารจำนวน 108 ฉบับ ผู้ให้การนิเทศจำนวน 108 ฉบับ และครูจำนวน 317 ฉบับ รวมทั้งหมด 533 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นผู้บริหาร 105 ฉบับ ผู้ให้การนิเทศ 106 ฉบับ และครู 291 ฉบับ รวม 502 ฉบับ คิดเป็นประมาณร้อยละ 94

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์ 5 ระดับ

4.2 เปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู โดยจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในแต่ละขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอนของการนิเทศภายในโรงเรียน และโดยรวม

จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒិการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละตัวแปร โดยใช้ วิเคราะห์ความแปรปรวน ถ้าปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ก็ทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมนคูลส์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่าตนเองปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข และเมื่อพิจารณาโดยรวมทุกขั้นตอน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนครูรับรู้ว่าตนเองปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ขั้นตอน และโดยรวม

1.2 ผู้บริหารรับรู้ว่าการนิเทศมีการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากช่วย เช่นเดียวกับการที่ผู้ให้การนิเทศเห็นว่า ผู้บริหารก็ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนครูนั้นรับรู้ว่าการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ และตนเอง ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวมทุกขั้นตอน ทั้งการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ปรากฏว่า ครูกับผู้บริหารมีการรับรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ส่วนผู้ให้การนิเทศมีการรับรู้ต่างจากผู้บริหาร เฉพาะในบางขั้นตอนและหรือโดยรวม และผู้ให้การนิเทศ รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนต่างจากครูในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศและการปรับปรุงแก้ไข

2.2 เมื่อจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนแตกต่างกัน รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม

2.3 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม

2.4 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม

2.5 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แต่มีความแตกต่างกันในการรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครูที่มีประสบการณ์ต่างกันในการวางแผนการนิเทศ และขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุง ส่วนในขั้นอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบในแต่ละตัวแปร สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู นั้น กล่าวได้ว่า ผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศ ระบุว่าตนเองและทั้งสองฝ่ายปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศ เพราะแต่ละฝ่ายรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศไม่ตรงกัน จึงทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การรับรู้ที่ต่างกันนี้ทำให้แต่ละฝ่ายคิดว่า ไม่ควรปฏิบัติมากน้อยไปคนละอย่าง การดำเนินการนิเทศจึงไม่ประสานสอดคล้องต่อเนื่องกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ นิตยา ปรีชาหาญ (2524 : 213) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนโดยทั่วไปแล้วทั้งครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกัน จึงควรให้ความสำคัญกับการที่ควรให้แต่ละฝ่ายได้รับรู้ตรงกัน จะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการของผู้เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดใน

การเรียนของนักเรียน (สังค์ อุทรานันท์, 2530 : 18) ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสนใจและปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนงานวิจัยของวัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง และชินวรรณ์ บุญเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ มีทัศนะสอดคล้องกันในส่วนที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเน้นให้มีการประเมินผลงานเป็นระยะๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ พร้อมทั้งให้นำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานด้วย

เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในแต่ละขั้นตอน พบว่า

1.1 ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ พบว่า ผู้บริหาร และผู้ให้การนิเทศมีการรับรู้ในระดับมาก ส่วนครูรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะมองเห็นปัญหาที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจากการรับรู้ความต้องการจำเป็นของโรงเรียน ช่วยในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ (สังค์ อุทรานันท์, 2530 : 125) แต่จากงานวิจัยของ สมพล ชงสีตา (2533 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนตามกระบวนการนิเทศของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับปานกลาง และชลรัตน์ สิริสุระอาด (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน ที่เป็นชนวนนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษามองเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนเหมือนกัน และงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ คงสัมฤทธิ์ (2526 : ณ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทด้านการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ พบว่า ผู้บริหารต่างมีทัศนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนในทำนองเดียวกัน และให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศร่วมกัน

2.2 ในขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ พบว่า ผู้บริหาร และผู้ให้การนิเทศ มีการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูรับรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร ดำเนินการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนได้ดีพอสมควร ดังนั้นการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน จึงเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ดังคำกล่าวของ กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 307) ที่ว่า การนิเทศเป็นการทำงานที่ต้องมีการประสานงานกัน ระหว่างบุคคล 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ให้การนิเทศ ซึ่งอาจเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู วิชาการโรงเรียนหรือครูที่มีความรู้คนใดคนหนึ่ง และผู้รับการนิเทศ ซึ่งหมายถึงครูในโรงเรียน จากงานวิจัยของ วัฒนา สุวิทย์พันธุ์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศในเรื่องการวางแผนการนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่ตรงกัน กรอบแผนงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเขียนไว้ไม่ชัดเจน และนิกร เพ็ญเวียง (2538 : 78) สรุปว่า ในขั้นตอนการวางแผนทั้งผู้นิเทศและครูผู้สอนต้องร่วมกันพิจารณากำหนดตัวปัญหาที่เรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการแก้ไขโดยวิธีการนิเทศภายใน จัดทำในรูปแผนงาน-โครงการ ในรูปตารางการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาที่พบ และใช้ยุทธวิธีในการนิเทศที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน

1.3 ในขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการนิเทศ ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ พบว่า ผู้บริหาร มีการรับรู้ที่แตกต่างจาก ผู้ให้การนิเทศและครู จึงทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปรากฏว่าจากงานวิจัยของ เกษร มงคล (2529 : 406) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีอุปสรรคปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่ทันเวลาที่กำหนด ขาดตอนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมาก และมีงานอื่นเร่งด่วนมาแทรกซ้อนอยู่เสมอ การดำเนินการนิเทศตามการรับรู้ของผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่การรับรู้ของครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติการนิเทศ โดยอาศัยคู่มือผู้บริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 5-8) ส่วนครูต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนช่วยกระตุ้นแนะนำ ให้ทราบถึงหลักการและวิธีการสอนใหม่ๆ เพื่อจะได้ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น (ชาลี มณีศรี, 2533 : 13-15) และต้องการให้การ

นิเทศการศึกษาเป็นการบริการ โดยผู้บริหารเป็นผู้ให้บริการ และครูผู้สอนเป็นผู้ใช้บริการ (Stoops and Stoops, 1978 : 5-6) และงานวิจัยของเคลโล (Kellough, 1990 : 1885-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ตนเองในด้านความรับผิดชอบและสมรรถภาพในการนิเทศการสอนของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าคุณภาพในการนิเทศ เนื่องจากมีประสบการณ์ในฐานะครูใหญ่ ในฐานะหัวหน้าหมวด และประสบการณ์สอนมาแล้ว และเพื่อให้สามารถทำการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูใหญ่ควรได้รับการสนับสนุนให้มากจากครู ในกระบวนการนิเทศการสอน

1.4 ในขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ พบว่า ครูมีการรับรู้แตกต่างจากผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศ ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารและครูยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินผลการนิเทศอย่างตรงกัน ประกอบกับผู้บริหารมิได้กำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการประเมินผล เพื่อแจ้งให้ครูทราบ ทำให้ครูขาดความมั่นใจ จึงควรที่จะต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารโรงเรียน ให้ทราบว่า การประเมินผลการนิเทศ มีผลและมีความจำเป็นต่อการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะการประเมินและรายงานผล จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อนำแก้ไขปรับปรุง และพัฒนางานต่อไป ซึ่งสังค์ อุทรานันท์ (2530 : 130-131) กล่าวไว้ว่า ผลที่ได้จากการประเมินควรจะได้นำมาเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการปฏิบัติงานนิเทศในโอกาสต่อไป และการดำเนินการประเมินผล ต้องเป็นไปในลักษณะที่ร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศภายในโรงเรียนและผู้รับการนิเทศ มิใช่กำหนดโดยผู้บริหารเพียงคนเดียว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศ โดยทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องทำการประเมินผลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (Stoops and Stoops, 1978 : 5-6) และข้อสรุปของ สมจิตร อุคม (2532 : บทคัดย่อ) ที่สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า การประเมินผลการนิเทศไม่ต่อเนื่อง จากงานวิจัยของคาร์ล (Karl, 1990 : 1851-A) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสังเกตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐชิคาโก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นพิเศษ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้พบว่า เพื่อต้องการบันทึก ประเมิน และตรวจสอบ วิธีการสังเกตครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา และครูก็คิดว่าภารกิจในการนิเทศและการประเมิน ครูยังสามารถปฏิบัติได้อยู่ และนิกร เพ็ญเวียง (2538 : 78) สรุปว่า การดำเนินการในขั้นตอนนี้กระทำกัน 3 ระยะ ก่อนดำเนินการ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายใน เช่น หลักการ วิธีการ วัตถุประสงค์ หรือบทบาทหน้าที่ มีความเข้าใจว่าเป็นบทบาทหน้าที่เฉพาะผู้บริหารเท่านั้น และเข้าใจว่าเป็นการตรวจตรา จับผิด และควบคุมการปฏิบัติงานของครู จึงทำให้มีทัศนคติว่าหากมีการนำเอา

กระบวนการนิเทศภายในมาใช้จะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น ระหว่างดำเนินการพบว่า ครูผู้สอนได้รับการชี้แจงถึงหลักการ วิธีการ และวัตถุประสงค์ ได้พบเห็นพฤติกรรมการณ์เทศที่แท้จริง จึงทำให้ครูผู้สอนส่วนใหญ่เริ่มมีความรู้ความเข้าใจว่าการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมของความร่วมมือกันของบุคลากรภายในโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น หลังดำเนินการ พบว่า ครูผู้สอนเกือบทั้งหมด มีความเชื่อ และยอมรับว่ากระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการแก้ปัญหาในเชิงวิทยาศาสตร์ ที่ดำเนินการอย่างมีหลักการและเหตุผล อาศัยวิถีทางประชาธิปไตยที่ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจทุกขั้นตอน เพื่อหาวิธีดำเนินการที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนทำให้ครูเกิดความสามัคคี ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเกิดขวัญกำลังใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.5 ในขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไข ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ พบว่า ผู้บริหาร มีการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมาก แตกต่างจากการรับรู้ของผู้ให้การนิเทศและครู ปรากฏว่าผลงานวิจัยของ ประสงค์ สังขะไชย (2526 : 133-136) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นครั้งคราวและไม่มีระบบแบบแผน ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู โดย

2.1 จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มีการรับรู้ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่านิกร เพ็ญเวียง (2538 : 76) ได้สรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการภายในโรงเรียนซึ่งมีผู้บริหาร และบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกัน เพื่อปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งผู้นิเทศและครูผู้สอนได้ร่วมกัน ดำเนินการหาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจากค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จากแบบสอบถามปัญหาของครูผู้สอน และจากการระดมพลังสมองของผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อให้ได้ตัวปัญหาที่ชัดเจนในการแก้ไข หากมีการนำเอากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรมชัดเจนโดยผู้บริหารและผู้รับผิดชอบให้ความสำคัญอย่างแท้จริง กำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการประจำปีของโรงเรียนแล้ว เชื่อว่าจะทำให้

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างแน่นอน

2.2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มีการรับรู้ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนทุกขนาดได้ตระหนักในความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นกระบวนการร่วมมือกันในการพัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จากงานวิจัยของ รติพร สุภิรัตน์ (2528 : 186) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี ที่พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ต่อการนิเทศการศึกษาระหว่างครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็กแล้ว พบว่า ครูมีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าขนาดของโรงเรียน ไม่มีผลทำให้ครูมีการรับรู้ต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากงานวิจัยของสุเทพ เทพบุญศรี (2539 : 117) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียนและ 12 ห้องเรียนขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน และจากงานวิจัยของ ชานี ยิ่งวัฒนา (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูมีการรับรู้ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากงานวิจัยของ เกษม น้อยสำลี (2534 : 169) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโดยส่วนรวมและรายขั้นตอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากงานวิจัยของอุดมศักดิ์ ภาระพฤติ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกันปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ ณรงค์ สุทธิภักดี (2531 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานบริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบัน ได้รับการศึกษาต่อตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ของวิทยาลัยครูต่างๆอีกทั้ง ชีระ รุณเจริญ (2528 : 1) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนได้ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนมาแล้ว จากงานวิจัยของ ชินวรรณ บุญเกียรติ (2530 : 174) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (2525 : 67) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนะของครูตอบบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทัศนะของครูที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่า กับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ไม่แตกต่างกัน ปรากฏว่างานวิจัยของ สมจิตร อุดม (2534 : 149) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถหาโอกาสค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิชาการต่างๆ ได้ด้วยตนเองตามโอกาสและตามความสามารถของแต่ละคน พร้อมทั้งศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ง่ายและสะดวกหลายวิธี ซึ่งเป็นผลมาจากการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัยจากวิทยุ โทรทัศน์ ศึกษาจากเทป คู่มือวีดีโอ และการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ อีกมากมาย อีกทั้งหน่วยงานสังกัดก็ได้สนับสนุนบุคลากรให้ได้รับความรู้อยู่เสมอ ผู้บริหารก็ได้พัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ สนับสนุนในการจัดบริการให้ความรู้ด้านคู่มือ เอกสารประกอบการอ่าน ตำรา อุปกรณ์เครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการบริหารและการนิเทศ จึงทำให้งานนิเทศภายในโรงเรียนปฏิบัติได้ใกล้เคียงกัน

2.5 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ตามการรับรู้ในการปฏิบัติกรนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู มีการรับรู้ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีเวลาสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนค่อนข้างจำกัด และไม่มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้ทราบถึงสาเหตุและความจำเป็นเท่าที่ควร ในขณะที่ครูต้องการคำแนะนำ ต้องการขวัญกำลังใจ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานจากผู้บริหารค่อนข้างมาก และงานวิจัยของวัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในขั้นตอนอื่น พบว่า ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนงานวิจัยของจินตนา สวรินทร์ (2536 : 84) พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวโดยสรุปก็คือ การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนไม่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู จากงานวิจัยของ เกษม น้อยสำลี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสุเทพ เทพบุญศรี (2539 : 119) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของสมพงษ์ จินา (2534 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถต่างๆ ค่อนข้างมาก ทั้งจากการอบรมเตรียมผู้บริหารก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง และการอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน ประกอบกับปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีทางการสื่อสารพัฒนามากขึ้น โลกยุคนี้เป็นยุคของข้อมูลและข่าวสาร ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 คือ

1.1 ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจกันในบทบาทของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนใน 5 ขั้นตอนดังกล่าวมาแล้ว เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ตรงกัน และจะได้ร่วมมือกันอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ควรวางระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ในกรณีที่เมื่อดำเนินการแล้วควรมีผลกระทบต่อกฎ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของตนให้มากขึ้น และเป็นแรงจูงใจให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการนิเทศอย่างเต็มที่ เป็นการส่งเสริมให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การศึกษาวิจัย ซึ่งสาเหตุของความไม่เข้าใจตรงกันของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน น่าจะได้มีการศึกษาถึงสาเหตุว่า ทำไมผู้เกี่ยวข้องจึงรับรู้ค่อนข้างแตกต่างกันอย่างมาก โดยเฉพาะในระหว่างครูกับผู้บริหาร

1.4 ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศควรทำความเข้าใจกับครู ในเรื่องของการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งห้าขั้นตอน เนื่องจากการรับรู้ยังไม่ตรงกัน เพราะผู้บริหารและผู้ให้การนิเทศรู้ว่าตนปฏิบัติในระดับมาก ในขณะที่ครูรับรู้ว่าปฏิบัติได้ในระดับปานกลางเท่านั้น

1.5 ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารควรจัดให้มีการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมาใช้ในการวางแผน และควรจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศ พร้อมทั้งระบุผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และควรจัดตั้งงบประมาณสำหรับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนด้วย

1.6 ครูในฐานะผู้รับการนิเทศ ควรทำความเข้าใจในบทบาทว่า ผู้ให้การนิเทศต้องการเห็นไร และตนเองควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะสอดคล้อง เพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เกณฑ์ในการวัดตัวแปร ในการวิจัยบางตัวแปร เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งควรจะต้องมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทในการนิเทศของผู้เกี่ยวข้อง เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ น่าจะเนื่องมาจากการใช้ตัวแปรผล สัมฤทธิ์ของภาคการศึกษาที่สอง และข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในแต่ละโรงเรียน อาจไม่สามารถเปรียบเทียบ กันได้อีกด้วย จึงน่าจะได้มีการวัดผลสัมฤทธิ์โดยข้อสอบฉบับเดียวกัน หรือผลการสอบอื่น ใดที่ให้คะแนนที่สามารถเปรียบเทียบกันได้

2.2 การวัดตัวแปรการรับรู้ในการวิจัยนี้ เป็นการรับรู้ในแต่ละฝ่ายปฏิบัติมากน้อย แต่ไหน จึงจะทำให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรวัดตัวแปรในลักษณะของการรับรู้ที่ คาดหวังว่า ถ้าปฏิบัติแล้วก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนิเทศภายในโรงเรียน และขณะเดียวกันก็ วัดการรับรู้ที่เป็นจริงในการปฏิบัติ แล้วศึกษาถึงความแตกต่างทั้งการรับรู้ที่คาดหวังและเป็นจริง จะช่วยให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรจะได้ศึกษาถึงตัวแปรปัจจัยอื่นๆ ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน เช่น ระดับความรู้ความสามารถหรือความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่ง ถ้าทราบข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขข้อขัดแย้ง ระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ให้เข้าใจร่วมกันได้มากขึ้น เพราะการรับรู้ที่แตกต่างอาจเนื่องมาจากระดับความเข้าใจในเรื่องการ นิเทศภายในโรงเรียนก็อาจเป็นได้

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนได้ผลดี หรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประสิทธิภาพในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

2.5 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องขวัญและกำลังใจของผู้เกี่ยวข้องใน การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอน

2.6 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติการนิเทศ ภายในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2528.
- กันยา แสงสุวรรณ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2532.
- เกษม น้อยสำลี. การศึกษากการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. อัดสำเนา.
- เกษร มงคล. การศึกษาศาภาพการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- กิตติ ปาประโคน. การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- กิติมา ปรีดีศิลป์. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 2532.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. “รูปแบบการนิเทศการศึกษา,” วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 20 (3) : 10-17 ; กรกฎาคม-กันยายน 2533.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535.
- . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) กรุงเทพฯ : อรรถพลพาณิชย์, 2540. ข
- . ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2540. ก
- โครงการรับความช่วยเหลือ, สำนักงาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การกำกับติดตาม นิเทศ และประเมินผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กุรุสภา, 2530.

- จกกล หินโน. การรับรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538. อัดสำเนา.
- จินตนา สวรินทร์. การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536. อัดสำเนา.
- จูรี จันทรเจริญ. การปฏิบัติงานการนิเทศวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ฉลอง ปิ่นทอง. “การนิเทศภายในโรงเรียน,” มิตรครู. 26 (9) : 14-17 ; พฤษภาคม 2527.
- ชลรัตน์ สันธูสะอาด. สมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2533.
- ชานี ชัยวัฒนา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. อัดสำเนา.
- ชินวรรณ บุญเกียรติ. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. อัดสำเนา.
- โชคชัย ไกรนรา. ทักษะของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2532. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- เดชา หามนตรี. การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดสระบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- เคื่อนใจ แก้วโอภาส และคนอื่นๆ. ชุดฝึกอบรมการนิเทศการศึกษา เรื่องการสร้างสื่อ
เครื่องมือและพัฒนาวิชาการ. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,
2529. เอกสาร สน.ที่ 2/2529
- อิรพล วัฒนประดิษฐ์. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กราฟิเคอาร์ท, 2525.
- ทรงศักดิ์ คงสัมฤทธิ์. บทบาทด้านการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526.
อัครสำเนา.
- ธีระ รุณเจริญ. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2528.
- ธีรชัย พรหมบุตร. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัครสำเนา.
- ณรงค์ สุทธิภักดี. การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู
อาจารย์. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา,
2538. อัครสำเนา.
- นวนิตย์ ชูเชิด. การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัครสำเนา.
- นิกร เพ็ญเวียง. “การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน,”
สารพัฒนาหลักสูตร. 14 (122) : 47-51 ; กรกฎาคม-กันยายน 2538.
- บรรพต สร้อยศรี. การศึกษาเปรียบเทียบผลการรับรู้และความชอบตัวอักษรจากรายการโทรทัศน์
ที่มีลักษณะการเสนอตัวอักษรบรรยายประกอบต่างกัน. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัครสำเนา.
- ประมวล องค์ระการ. ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2540. อัครสำเนา.

ประสงค์ สังขะไชย. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. “การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา,” การศึกษาลดอคชีวิด.

19 (2) : 18-23 ; เมษายน 2540.

เขาวลัทธิ สมคะเน. การจัดการนิเทศการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

อัดสำเนา.

โยธิน ศันสนยุทธ. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

รจรี นพเกตุ. จิตวิทยาการรับรู้. กรุงเทพฯ : ประกายพรึก, 2540.

รติพร สุภรัตน์. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อาร์ทกราฟิก, 2538. ก

———. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พรศิริการพิมพ์, 2538. ข

———. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

วัชรินทร์ แสงศัพท์. สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

วัชรวิ ทรัพย์มี. ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.

✓วัฒนา สุวิทย์พันธุ์. สภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

วิจิตร (ธีระกุล) วรณบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์, 2523.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การนิเทศ
กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2539. เอกสารลำดับที่
13 / 2539.

วิรัตน์ บัวขาว. "ศึกษานิเทศก์: การพัฒนาคุณภาพการศึกษา," สารพัฒนาหลักสูตร. 14 (122):
 35-41; กรกฎาคม-กันยายน 2538.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย. กรมสามัญศึกษา. กลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษา
 นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2540. ก

_____. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. ชลบุรี: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
 เขตการศึกษา 12 เอกสารลำดับที่ 6 / 2530. อัดสำเนา.

_____. แนวทางการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมสามัญศึกษา เอกสารลำดับที่ 7 / 2531. อัดสำเนา.

_____. แนวคิดในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2540. ข

_____. แนวการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน ตามโครงการส่งเสริมระบบการนิเทศงานวิชาการ
ภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.

_____. สรุปผลการเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540. ชลบุรี: หน่วยศึกษานิเทศก์กรม
 สามัญศึกษา เขตการศึกษา 12, 2540. ค

สุภโชค เลือทอง. การศึกษากการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยม
ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรี
 นครินทร์วิโรฒ สงขลา, 2537. อัดสำเนา.

สุภาพร คล้ายเอม. ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎี และการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตราทร. คู่มือสอบ ผอ. ปจ. ผช.ผอ.ปจ. หน.ปอ./ก.
ผช.หน.ปอ./ก. อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคู่มือปฏิบัติการ สปจ. สปอ/ก และ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. นครสวรรค์ :
 วิสุทธการพิมพ์, 2529.

- สมจิตร อุดม. สภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษา จังหวัดพัทลุง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- สมพล ชงศิลา. กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ จินา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2539. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล. ความพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือ
เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สุรพันธุ์ โกวณิชย์. การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหา
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- สุเทพ เทพบุญศรี. การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สุเทพ เมฆ. “การนิเทศภายในโรงเรียน,” การศึกษาเอกชน. 7 (70) : 46-48 ; พฤศจิกายน
2540.
- _____. “การนิเทศภายในโรงเรียน,” การศึกษาเอกชน. 7 (72) : 37-41; มกราคม 2541.
- สุวัฒนา ทัดเทียม. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอ่างทอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- อาคม จันทนุทธ. “การนิเทศภายในโรงเรียน,” ใน เอกสารการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการนิเทศ
การศึกษาภายในโรงเรียนประเทศไทย. หน้า 3-4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

- อารี พันธุ์มี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่, 2540.
- อำนวยพร วงษ์ถนอม. บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- ✓ อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. “การนิเทศภายใน : ภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ,” สารพัฒนาหลักสูตร. 12 (114): 57-63 ; เมษายน-พฤษภาคม 2536.
- อุดมศักดิ์ ภาระพุดิ. การศึกษาการปฏิบัติงานเร่งรัดคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพังงา. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2538. อัดสำเนา.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ถึงการวัฒน์. หลักการและแนะแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.
- อุทัย สร้อยสุข. หน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- อุษา สุทธินาท. บทบาทการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของตนเองและของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- Anello, Francisco Rafael. “Behaviors and Attitudes of Teachers and Principals Concerning Effective Supervision,” Dissertation Abstracts International. 56 (08) : 2941-A ; February, 1996.
- Best, John W. Research in Education Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc. , 1981.
- Flavell, John H. Cognitive Development. Englewood Cliff, N. J. : Prentice-Hall Inc., 1985.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Book Company, 1973.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 2nd ed . Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hill, 1985.
- Karl, Catherine A. “Teacher Observation in Selected Secondary Schools of The Archdiocese of Chicago,” Dissertation Abstracts International. 51 (06) : 1851-A ; December, 1992.

- Kellough, Noreen Gail Whyte. "Secondary Principals' Self - Perceptions of Their Responsibilities and Competencies for Instructional Supervision," Dissertation Abstracts International. 51 (04) : 1185 - A ; October, 1990.
- ✓Kemp, Jerrold E. The Instructional Design Process. New York : Harper & Row, 1985.
- Kellough, Noreen Gail Whyte. "Secondary Principals' Self-Perceptions of Their Responsibilities and Competencies for Instructional Supervision," Dissertation Abstracts International. 51 (04) : 1185-A ; October, 1990.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 607-610 ; Autumn, 1970.
- Marks, James R. Stoops and Joyce K. Stoops. Handbook of Educational Supervision A Guide for the Practitioner. Boston : Allyn and Bacon Inc., 1978.
- ✗Minor, Gwynn J. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd Mead and Company, 1974.
- ✓Muthin, Magaret. Cognition. New York : CBS College Publishing , 1983.
- Purcell, Donald Gray. "The Effects of Training in the Program for Effective Teaching on Arkansas Teachers' Perception of Instructional Supervision," Dissertation Abstracts International. 52 (09) : 3148-A ; March , 1992.
- ✗Russomano, Arthur Thomas. "Supervision of Instruction in New Jersey as it Relates to Skills Identified as Needed for Supervision," Dissertation Abstracts International. 49 (04) : 688-A ; October, 1988.
- Wiles, Kimball and John T. Lovell. Supervision for Better School. 5 th ed. Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice-Hall, 1983.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เขตการศึกษา 12 (ฉบับผู้บริหาร)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	ช่องนี้สำหรับ ผู้วิจัย
1. ปัจจุบันปฏิบัติงานที่โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....	☐
2. ขนาดโรงเรียน ☐ ใหญ่พิเศษ ☐ ใหญ่ ☐ กลาง ☐ เล็ก	☐
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาตรี ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐
4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์..... ปี.....เดือน	☐
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร.....ปี.....เดือน	☐

คำอธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการวัดการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียน โปรดขอทราบการรับรู้ของท่านว่า ถ้าต้องการให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใน 5 ขั้น คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ การวางแผนการนิเทศฯ การดำเนินการนิเทศฯ การประเมินผลการนิเทศฯ และการปรับปรุงแก้ไขนั้น ในแต่ละเรื่องซึ่งเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ท่านในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่ามีผู้บริหารโรงเรียน (ตอนที่ 1) ผู้ให้การนิเทศ (ตอนที่ 2) และครู/ผู้รับการนิเทศ (ตอนที่ 3) ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด ใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และโปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความนั้นในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านว่า ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด จึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังตัวอย่างการตอบในข้อ (0), (00) และ (000) ในแต่ละตอน ดังนี้

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตอนที่ 1 (ผู้บริหารโรงเรียน) (0) กำหนดนโยบายในการนิเทศภายในโรงเรียน	✓				
ตอนที่ 2 (ผู้ให้การนิเทศ) (00) จัดลำดับกิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียน		✓			
ตอนที่ 3 (ครู/ผู้รับการนิเทศ) (000) ร่วมประมวลปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการนิเทศภายในโรงเรียน				✓	

จากตัวอย่างการตอบ แสดงว่า

ในข้อ (0) ท่านรับรู้ว่าเป็นผู้บริหารเป็นผู้ปฏิบัติ/กระทำ ในการกำหนดนโยบายในการนิเทศภายในโรงเรียน ในระดับมากที่สุด จึงจะทำให้การนิเทศฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในข้อ (00) ท่านรับรู้ว่าเป็นผู้ให้การนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ/กระทำ ในการจัดลำดับกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ในระดับมาก จึงจะทำให้การนิเทศฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในข้อ (000) ท่านรับรู้ว่าเป็นครู/ผู้รับการนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ/กระทำ ในการร่วมประมวลปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการนิเทศภายในโรงเรียน ในระดับน้อย ก็เพียงพอต่อการทำให้การนิเทศฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการตอบโปรดอย่าลืมว่า ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ ให้ระบุว่า ตอนที่ 1 ผู้บริหาร ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด ตอนที่ 2 ผู้ให้การนิเทศ ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด ตอนที่ 3 ครู/ผู้รับการนิเทศ ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด จึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ตอนที่ 1 โปรดระบุว่า **ผู้บริหารโรงเรียน** ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใดในการนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1) ขั้นสำรวจความต้องการจำเป็น (Need) ในการนิเทศ					
1. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศ					
2. ร่วมสำรวจแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
3. ร่วมนำเสนอข้อมูล ปัญหาในการเรียนการสอนจากประสบการณ์ เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
4. ร่วมวิเคราะห์ปัญหาที่ประสบอยู่ในโรงเรียน เพื่อกำหนดขอบเขตที่แท้จริงของความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
5. ร่วมติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
6. ร่วมระดมความคิดในการวิเคราะห์นโยบาย ปณิธาน เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
7. ร่วมประมวลทางเลือกเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
8. ร่วมจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับ...การปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ร่วมประสานงานในการดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
(2) ขั้นการวางแผนการนิเทศ					
10. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการวางแผนการนิเทศฯ					
11. ร่วมกำหนดเป้าหมาย, ทิศทางในการจัดทำแผนการนิเทศ					
12. ร่วมกำหนดทางเลือกที่ได้จากการกำหนดความต้องการจำเป็นฯ มากำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการนิเทศฯ					
13. ร่วมจัดทำแผนและรายละเอียดในการนิเทศฯ ของโรงเรียน					
14. ร่วมจัดทำโครงการและรายละเอียดในการนิเทศฯ ของโรงเรียน					
15. ร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการในการดำเนินการนิเทศฯ ตามแผนฯ					
16. ร่วมกำหนดระยะเวลา ขั้นตอน ในการติดตามประเมินผลการนิเทศฯ					
17. ร่วมกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
(3) ขั้นการดำเนินการนิเทศฯ					
(3.1) การเตรียมการนิเทศฯ					
18. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19. กำหนดมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินการนิเทศฯ ในแต่ละหน่วยงานย่อย					
20. ร่วมเพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่มดำเนินงานนิเทศฯ					
(3.2) การดำเนินการนิเทศ					
21. ร่วมประสานงานการดำเนินการนิเทศฯ					
22. ร่วมปฏิบัติการนิเทศฯ ตามแผนฯ และ โครงการ					
23. ร่วมเป็นวิทยากรในการนิเทศฯ					
24. จូเสนอให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
25. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					
26. สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
27. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
28. ร่วมตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพในการนิเทศฯ					
29. กระตุ้นให้การนิเทศฯ ดำเนินไปอย่างจริงจัง					
(3.3) การติดตามผลการนิเทศฯ					
30. ร่วมสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศฯ ในแต่ละแผนงานและหรือโครงการ					
31. ร่วมตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					
32. ร่วมประมวลปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(4) ขั้นการประเมินผลการนิเทศ					
33. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการประเมินความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ ประเมินขณะดำเนินโครงการ และประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
34. ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินขณะดำเนินโครงการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
35. ร่วมวางแผนการประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินขณะดำเนินโครงการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
36. ร่วมกำหนดดัชนีชี้วัดและหรือเกณฑ์ความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายในแต่ละส่วนของโครงการ และเกณฑ์ความสำเร็จของโครงการ					
(5) ขั้นการปรับปรุงแก้ไข					
37. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาการนิเทศฯ					
38. ร่วมแก้ไขข้อบกพร่องในด้านความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ					
39. ร่วมแก้ไขข้อบกพร่องในขณะดำเนินการแต่ละโครงการ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) จากการประเมินขณะดำเนินโครงการ					
40. สรุปหรือตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการ					

ตอนที่ 2 โปรดระบุว่า ผู้ให้กรรณิเทศ ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใดในการนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1) ขั้นสำรวจความต้องการจำเป็น (Need) ในการนิเทศฯ					
1. เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
2. สำรวจแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
3. นำเสนอข้อมูล/ปัญหาในการเรียนการสอนจากประสบการณ์ เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
4. วิเคราะห์ปัญหาที่ประสบอยู่ในโรงเรียนเพื่อกำหนดขอบเขตที่แท้จริงของความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
5. ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
6. ระดมความคิดในการวิเคราะห์นโยบาย ปณิธาน เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
7. ประมวลทางเลือกเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
8. จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
9. ประสานงานในการดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
(2) ขั้นการวางแผนการนิเทศฯ					
10. เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบ ในการวางแผนการนิเทศฯ					
11. กำหนดเป้าหมาย ในการจัดทำแผนการนิเทศฯ					
12. กำหนดทางเลือกที่ได้จากการกำหนด ความต้องการจำเป็นฯ มากำหนดแนวทาง ในการจัดทำแผนการนิเทศฯ					
13. จัดทำแผนและรายละเอียดในการนิเทศฯ					
14. จัดทำโครงการและรายละเอียดในการนิเทศฯ					
15. กำหนดแผนปฏิบัติการในการดำเนินการนิเทศฯ					
16. กำหนดระยะเวลา ขั้นตอน ในการติดตาม ประเมินผลการนิเทศฯ					
17. กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
(3) ขั้นการดำเนินการนิเทศฯ					
(3.1) การเตรียมการนิเทศฯ					
18. เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการนิเทศฯ					
19. ร่วมพิจารณากำหนด/มอบหมายผู้รับผิดชอบใน การดำเนินการนิเทศฯ ในแต่ละหน่วยงานย่อย					
20. กำหนดงานที่ต้องปฏิบัติตามลำดับ ก่อน-หลัง					
21. ชักซ้อมขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศฯ					
22. เพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่ม ดำเนินการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
23. จัดเตรียมอุปกรณ์ คู่มือในการนิเทศฯ					
24. จัดลำดับกิจกรรมในการนิเทศฯ					
(3.2) การดำเนินการนิเทศฯ					
25. ประสานงานการดำเนินการนิเทศฯ					
26. ปฏิบัติการนิเทศฯ ตามแผนฯ และ โครงการ					
27. เป็นวิทยากรในการนิเทศฯ					
28. ร่วมดูแลให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะใน การปฏิบัติการนิเทศฯ					
29. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					
30. ร่วมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
31. ร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ การนิเทศฯ					
32. ตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพในการนิเทศฯ					
33. ร่วมในการกระตุ้นให้การนิเทศฯ ดำเนินการ ไปอย่างจริงจัง					
(3.3) การติดตามผลการนิเทศฯ					
34. สรุปความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศฯ					
35. ตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินการนิเทศฯ					
36. ประมวลปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(4) ขั้นตอนการประเมินผลการนิเทศฯ					
37. เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
38. กำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินขณะดำเนินโครงการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
39. วางแผนการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ					
40. กำหนดเกณฑ์ความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายในแต่ละส่วนของโครงการ และเกณฑ์ความสำเร็จของโครงการ					
41. สร้างเครื่องมือในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินขณะดำเนินโครงการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
42. ปฏิบัติการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
(5) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข					
43. เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหานิเทศฯ					
44. แก้ไขข้อบกพร่องในด้านความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ					
45. แก้ไขข้อบกพร่องในขณะดำเนินการนิเทศฯ					
46. ร่วมในการสรุปหรือตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการ					

ตอนที่ 3 โปรดระบุว่า **ครู/ผู้รับการนิเทศ** ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใดในการนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1) ขั้นสำรวจความต้องการจำเป็น (Need) ในการนิเทศฯ 1. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 2. ร่วมสำรวจแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 3. นำเสนอข้อมูล/ปัญหาในการเรียนการสอนจากประสบการณ์ เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 4. ร่วมวิเคราะห์ปัญหาที่ประสบอยู่ในโรงเรียนเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 5. ร่วมติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 6. ร่วมระดมความคิดในการวิเคราะห์นโยบาย ปณิธานเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 7. ร่วมประมวลทางเลือกเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 8. ร่วมจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ 9. ร่วมประสานงานในการดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ					
(2) ขั้นการวางแผนการนิเทศ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการวางแผนการนิเทศฯ					
11. ร่วมกำหนดเป้าหมายในการจัดทำแผนการนิเทศฯ					
12. ร่วมกำหนดทางเลือกที่ได้จากการกำหนดความต้องการจำเป็นฯ มากำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการนิเทศฯ					
13. ร่วมจัดทำแผนและรายละเอียดในการนิเทศฯ					
14. ร่วมจัดทำโครงการและรายละเอียดในการนิเทศฯ					
15. ร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการในการนิเทศฯตามแผนฯ					
16. ร่วมกำหนดระยะเวลา ขั้นตอน ในการติดตามประเมินผลการนิเทศฯ					
17. ร่วมกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติการนิเทศฯ					
(3) ขั้นการดำเนินการนิเทศฯ					
(3.1) การเตรียมการนิเทศฯ					
18. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการนิเทศฯ					
19. ร่วมจัดเตรียมอุปกรณ์ ภูมิ้อง ในการนิเทศฯ					
20. ร่วมจัดลำดับกิจกรรมในการดำเนินการนิเทศฯ					
(3.2) การดำเนินการนิเทศฯ					
21. ร่วมในการประสานงานการดำเนินการนิเทศฯ					
22. ร่วมปฏิบัติการนิเทศฯ ตามแผนฯ และ โครงการ					
23. ร่วมเป็นวิทยากรในการนิเทศฯ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					
(3.3) การติดตามผลการนิเทศฯ					
25. ร่วมสรุปความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศฯ ในแต่ละแผนงานและหรือโครงการ					
26. ร่วมตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					
27. ร่วมประมวลปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการนิเทศฯ					
(4) ขั้นการประเมินผลการนิเทศ					
28. ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการ					
29. ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ					
30. ร่วมวางแผนการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ					
31. ร่วมกำหนดเกณฑ์ความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายในแต่ละส่วนของโครงการ และเกณฑ์ความสำเร็จของโครงการ					
32. ร่วมสร้างเครื่องมือในการประเมินก่อนดำเนินโครงการ ขณะดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ					
33. ร่วมปฏิบัติการประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินขณะดำเนินโครงการ และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ					

กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ/กระทำ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(5) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข					
3.4 ร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาการนิเทศฯ					
3.5 ร่วมแก้ไขข้อบกพร่องในด้านความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ					
3.6 ร่วมแก้ไขข้อบกพร่องในขณะดำเนินการในแต่ละโครงการ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) จากการประเมินขณะดำเนินโครงการ					
3.7 ร่วมในการสรุปหรือตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการ					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์

(กรุณาพับ-เขียนแล้วส่งคืนทางไปรษณีย์ด้วย)

กรุณาส่ง

แนบไป

อาจารย์นริศรา อุปกรณ์ศิริการ

โรงเรียนพุทธรังสิพิบูล

อ. บ้านโพธิ์

จ. ฉะเชิงเทรา

24140

แบบสอบถาม

การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 12 (ฉบับผู้ให้การนิเทศ)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ปัจจุบันปฏิบัติงานที่โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
2. ขนาดโรงเรียน ☐ ใหญ่พิเศษ ☐ ใหญ่ ☐ กลาง ☐ เล็ก
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาตรี ☐ ค่ำกว่าปริญญาตรี
4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์..... ปี.....เดือน
5. ระยะเวลาที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ให้การนิเทศ.....ปี.....เดือน

ช่องนี้สำหรับ
ผู้วิจัย

☐
☐
☐
☐
☐

คำอธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการวัดการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียน ใคร่ขอทราบการรับรู้ของท่านว่า ถ้าต้องการให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใน 5 ขั้น คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ การวางแผนการนิเทศฯ การดำเนินการนิเทศฯ การประเมินผลการนิเทศฯ และการปรับปรุงแก้ไขนั้น ในแต่ละเรื่องซึ่งเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ท่านในฐานะที่เป็นผู้ให้การนิเทศรับรู้ว่ามีผู้บริหารโรงเรียน (ตอนที่ 1) ผู้ให้การนิเทศ (ตอนที่ 2) และครู/ผู้รับการนิเทศ (ตอนที่ 3) ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด ใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และโปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความนั้นในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านว่า ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด จึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังตัวอย่างการตอบในข้อ (0), (00) และ (000) ในแต่ละตอน ดังนี้

หมายเหตุ แบบสอบถามฉบับผู้ให้การนิเทศ ใช้ข้อคำถามเช่นเดียวกับฉบับผู้บริหาร

แบบสอบถาม

การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เขตการศึกษา 12 (ฉบับครู/ผู้รับการนิเทศ)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ปัจจุบันปฏิบัติงานที่โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
2. ขนาดโรงเรียน ☐ ใหญ่พิเศษ ☐ ใหญ่ ☐ กลาง ☐ เล็ก
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาตรี ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์..... ปี.....เดือน

ช่องนี้สำหรับ
ผู้วิจัย

☐
☐
☐
☐

คำอธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการวัดการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียน โปรดขอทราบการรับรู้ของท่านว่า ถ้าต้องการให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใน 5 ขั้น คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศฯ การวางแผนการนิเทศฯ การดำเนินการนิเทศฯ การประเมินผลการนิเทศฯ และการปรับปรุงแก้ไขนั้น ในแต่ละเรื่องซึ่งเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ท่านในฐานะที่เป็นครู/ผู้รับการนิเทศรับรู้ที่ ผู้บริหารโรงเรียน (ตอนที่ 1) ผู้ให้การนิเทศ (ตอนที่ 2) และครู/ผู้รับการนิเทศ (ตอนที่ 3) ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด ใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และโปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความนั้นในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านว่า ปฏิบัติ/กระทำ ในระดับใด จึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จงตัวอย่างการตอบในข้อ (0), (00) และ (000) ในแต่ละตอน ดังนี้

หมายเหตุ แบบสอบถามฉบับครู/ผู้รับการนิเทศ ใช้ข้อความเช่นเดียวกับฉบับผู้บริหาร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เนตร อักษรสวัสดิ์ MS. Ed. (Sec Ed.)
 ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร ทบวงมหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ กศ.ค. (การบริหารการศึกษา)
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร ทบวงมหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ดร. ชีรนุช วิทยานันท์ ป.ร.ค. (ชีวเคมี)
 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทบวงมหาวิทยาลัย
 (อดีต สน. เขตการศึกษา12)
4. อาจารย์ดร. วากรณ์ พูลผลอำนวย ค.ค. (การวัดและประเมินผล)
 หน่วยงานพิเศษ (เขตการศึกษา 11) กรมสามัญศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ
5. อาจารย์ไชยรัตน์ ปรานี กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
 หน่วยงานพิเศษ (เขตการศึกษา 11) กรมสามัญศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ
6. อาจารย์เกษร มงคล ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร)
 หน่วยงานพิเศษ (เขตการศึกษา 12) กรมสามัญศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ
7. อาจารย์ปรีดา วิทยากุล กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
 หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรมสามัญศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ
8. อาจารย์อนุสรณ์ สุชาตานนท์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
 หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรมสามัญศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ

ตาราง 45 รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์
1	ดัดครุณี	เมือง	ฉะเชิงเทรา	24000
2	พนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา”	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	24120
3	เบญจมาราชรังษยสิทธิ์ 5	เมือง	ฉะเชิงเทรา	24000
4	บางน้ำเปรี้ยววิทยา	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา	24150
5	เบญจมาราชรังษยสิทธิ์ 3	เมือง	ฉะเชิงเทรา	24000
6	บางปะกง “บวรวิทยายน”	บางปะกง	ฉะเชิงเทรา	24130
7	พุทธโสธร	เมือง	ฉะเชิงเทรา	24000
8	สิริวัฒนวี 3	กิ่ง อ. ท่าตะเกียบ	ฉะเชิงเทรา	24160
9	เบญจมาราชรังษยสิทธิ์ 2	เมือง	ฉะเชิงเทรา	24000
10	สนามชัยเขต	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา	24160
11	พุทธรังสีพิบูล	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา	24140
12	วิทยารามราษฎร์รังสรรค์	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา	24140
13	ราชสาส์นวิทยา	ราชสาส์น	ฉะเชิงเทรา	24120
14	วัดเปี่ยมนิโครธาราม	บางคล้า	ฉะเชิงเทรา	24110
15	หนองแขนวิทยา	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	24120
16	หมอนทองวิทยา	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา	24150
17	แปลงยาวพิทยาคม	แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา	24190
18	ไผ่คำพิทยาคม	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา	24150
19	ไผ่แก้ววิทยา	แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา	24190
20	เบญจมาราชรังษยสิทธิ์ 4	เมือง	ฉะเชิงเทรา	24000
21	พนมอดุลวิทยา 2 ชำป่างาม	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา	24160
22	หนองไม้แก่นวิทยา	แปลงยาว	ฉะเชิงเทรา	24190
.....				
23	ชลกันยานุกูล	เมือง	ชลบุรี	20000

ตาราง 45 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์
24	ชลบุรี “สุขบท”	เมือง	ชลบุรี	20000
25	พนัสพิทยาคาร	พนัสนิคม	ชลบุรี	20140
26	สิงห์สมุทร	สัตหีบ	ชลบุรี	20180
27	สัตหีบวิทยาคม	สัตหีบ	ชลบุรี	20180
28	บ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์”	บ้านบึง	ชลบุรี	20170
29	บางละมุง	บางละมุง	ชลบุรี	20150
30	บ้านบึง “มัญญพิทยาคาร”	บ้านบึง	ชลบุรี	20170
31	พญาพลวงวิทยา	สัตหีบ	ชลบุรี	20180
32	เกาะโพธิ์ด้วยงามวิทยา	พนัสนิคม	ชลบุรี	20140
33	อุทกวิทยา	พนัสนิคม	ชลบุรี	20140
34	พานทอง	พานทอง	ชลบุรี	20160
35	ทุ่งเหียงพิทยาคม	พนัสนิคม	ชลบุรี	20140
36	อ่างศิลาพิทยาคม	เมือง	ชลบุรี	20000
37	หัวถนนวิทยา	พนัสนิคม	ชลบุรี	20140
38	พานทองสหราษฎร์พัฒนา	พานทอง	ชลบุรี	20160
39	คลองกุ่มวิทยา	บ้านบึง	ชลบุรี	20170
40	บึงศรีราชาพิทยาคม	ศรีราชา	ชลบุรี	20230
41	ปราจีนราษฎร์บำรุง	เมือง	ปราจีนบุรี	25000
42	ปราจีนกัลยาณี	เมือง	ปราจีนบุรี	25000
43	มณีเสวตอุปถัมภ์	นาดี	ปราจีนบุรี	25220
44	จิตใจชื่น	บ้านสร้าง	ปราจีนบุรี	25150
45	ศรีมโหสถ	ศรีมหาโพธิ์	ปราจีนบุรี	25140
46	ประจันตราษฎร์บำรุง	ประจันตคาม	ปราจีนบุรี	25130
47	กบินทร์วิทยา	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	25110
48	วังตะเคียนวิทยาคม	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	25110

ตาราง 45 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์
49	กรอกสมบุญณัวิทยาคม	ศรีมหาโพธิ์	ปราจีนบุรี	25110
50	วัดป่ามะไฟ	เมือง	ปราจีนบุรี	25110
51	ทุ่งใหญ่วิทยาการ	นาดี	ปราจีนบุรี	25220
52	นนทรีวิทยาคม	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	25110
53	วังตาลวิทยาคม	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	25110
54	ร่มเกล้า ปราจีนบุรี	นาดี	ปราจีนบุรี	25220
55	ลาดตะเคียนราษฎร์บำรุง	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	25110
56	วัดพรหมประสิทธิ์	ประจันตคาม	ปราจีนบุรี	25130
57	เบญจมราชูทิศ	เมือง	จันทบุรี	22000
58	สอยดาววิทยา	สอยดาว	จันทบุรี	22180
59	ขลุ้งรัชดาภิเษก	ขลุ้ง	จันทบุรี	22110
60	คลองพลูวิทยา	กิ่ง อ. เขาคิชฌกูฏ	จันทบุรี	22250
61	มะขามสรรเสริญ	มะขาม	จันทบุรี	22150
62	ท่าใหม่“ พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล”	ท่าใหม่	จันทบุรี	22120
63	โป่งน้ำร้อนวิทยาคม	โป่งน้ำร้อน	จันทบุรี	22410
64	แก่งหางแมววิทยาคม	แก่งหางแมว	จันทบุรี	22160
65	มัธยมท่าแกลง	กิ่ง อ. นายายอาม	จันทบุรี	22160
66	ระยองวิทยาคม	เมือง	ระยอง	21000
67	วัดป่าประดู่	เมือง	ระยอง	21000
68	แกลง “ วิทยสถาวร ”	แกลง	ระยอง	21110
69	บ้านค่าย	บ้านค่าย	ระยอง	21120
70	ชำนาญสุขามัคคีวิทยา	แกลง	ระยอง	21110
71	มกุฏเมืองราชวิทยาลัย	แกลง	ระยอง	21110
72	มาบตาพุดพันพิทยาคาร	เมือง	ระยอง	21000

ตาราง 45 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์
73	วังจันทร์วิทยา	วังจันทร์	ระยอง	21210
74	เพร็ญมาตาวิทยา	เมือง	ระยอง	21000
75	นิคมวิทยา	กิ่ง อ. นิคมพัฒนา	ระยอง	21180
76	ปลวกแดงพิทยาคม	ปลวกแดง	ระยอง	21140
77	สมุทรภูพิทยา	แกลง	ระยอง	21110
78	ห้วยยางศึกษา	แกลง	ระยอง	21110
79	ระยองวิทยาคมปากน้ำ	เมือง	ระยอง	21000
80	เขาชะเมาวิทยา	กิ่ง อ. เขาชะเมา	ระยอง	21110
.....				
81	สตรีประเสริฐศิลป์	เมือง	ตราด	23000
82	ตราดตระการคุณ	เมือง	ตราด	23000
83	เขาสมิงวิทยาคม	เขาสมิง	ตราด	23130
84	ตราดสรรเสริญ	เมือง	ตราด	23000
85	อ่าวใหญ่วิทยาคม	เมือง	ตราด	23000
86	หนองบอนวิทยาคม	บ่อไร่	ตราด	23140
87	คลองใหญ่วิทยาคม	คลองใหญ่	ตราด	23110
88	แหลมงอบวิทยาคม	แหลมงอบ	ตราด	23120
89	เขาน้อยวิทยา	เมือง	ตราด	23000
90	สะตอวิทยาคม	เขาสมิง	ตราด	23130
.....				
91	ตาพระยา	ตาพระยา	สระแก้ว	27180
92	อรัญประเทศ	อรัญประเทศ	สระแก้ว	27210
93	ทัพพระยาพิทยา	ตาพระยา	สระแก้ว	27180
94	ท่าเกษม	เมือง	สระแก้ว	27000
95	ชันนิกแก้ววิทยา	วัฒนานคร	สระแก้ว	27160
96	วังหลังวิทยาคม	วังน้ำเย็น	สระแก้ว	27210

ตาราง 45 (ต่อ)

ลำดับที่	รายชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์
97	วังน้ำเย็นวิทยาคม	วังน้ำเย็น	สระแก้ว	27210
98	บ้านแก่งวิทยา	เมือง	สระแก้ว	27000
99	คลองน้ำใสวิทยาคาร	อรัญประเทศ	สระแก้ว	27120
100	วังสมบูรณ์วิทยาคม	วังน้ำเย็น	สระแก้ว	27210
101	ทรัพย์สมบูรณ์วิทยาคม	กิ่ง อ. เขาคกรรจ์	สระแก้ว	27000
.....				
102	นครนายกวิทยาคม	เมือง	นครนายก	26000
103	บ้านนา “ นายกพิทยากร ”	บ้านนา	นครนายก	26110
104	องครักษ์	องครักษ์	นครนายก	26120
105	ปากพลีวิทยาคาร	ปากพลี	นครนายก	26130
106	เมืองนครนายก	เมือง	นครนายก	26000
107	มัธยมศรีจุฬา	เมือง	นครนายก	26000
108	เขาเพิ่มนารีผลวิทยา	บ้านนา	นครนายก	26110

ตาราง 46 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อความกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation)
ของผู้บริหาร

การปฏิบัติของผู้บริหาร		การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ		การปฏิบัติของครู	
ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation
1	.6307	1	.7275	1	.7737
2	.6798	2	.7517	2	.7613
3	.6927	3	.7456	3	.7675
4	.7627	4	.7767	4	.7625
5	.6516	5	.7811	5	.7958
6	.6238	6	.7474	6	.7499
7	.7509	7	.7939	7	.8134
8	.7172	8	.7528	8	.7742
9	.7475	9	.7298	9	.7962
10	.7098	10	.8506	10	.8203
11	.8041	11	.8689	11	.8369
12	.8349	12	.8830	12	.8239
13	.7430	13	.7693	13	.7907
14	.7321	14	.8294	14	.7514
15	.7166	15	.8292	15	.8039
16	.7192	16	.8321	16	.8104
17	.7439	17	.8576	17	.8388
18	.6508	18	.8358	18	.8005
19	.7080	19	.7944	19	.8214
20	.7353	20	.8522	20	.7953
21	.7357	21	.8469	21	.8469
22	.6591	22	.7808	22	.7808
23	.6802	23	.7563	23	.7563
24	.7343	24	.8563	24	.8563

ตาราง 46 (ต่อ)

การปฏิบัติของผู้บริหาร		การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ		การปฏิบัติของครู	
ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation
25	.7343	25	.8303	25	.8303
26	.6336	26	.7671	26	.7671
27	.7611	27	.7706	27	.7706
28	.7433	28	.8098	28	.8098
29	.6853	29	.8016	29	.8016
30	.7735	30	.7982	30	.7982
31	.7349	31	.7967	31	.7967
32	.7272	32	.8585	32	.8585
33	.7174	33	.8280	33	.8280
34	.7978	34	.7920	34	.7920
35	.7753	35	.8152	35	.8152
36	.7905	36	.7613	36	.7613
37	.7659	37	.8345	37	.8345
38	.7778	38	.7970	38	.7970
39	.7902	39	.8194	39	.8194
40	.7886	40	.8122	40	.8122

ตาราง 47 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อความกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation)
ของผู้ให้การนิเทศ

การปฏิบัติของผู้บริหาร		การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ		การปฏิบัติของ ครู	
ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation
1	.7632	1	.8446	1	.8077
2	.7798	2	.7854	2	.8271
3	.8027	3	.7671	3	.7673
4	.8031	4	.7658	4	.7610
5	.7771	5	.8252	5	.7777
6	.8077	6	.8533	6	.8125
7	.7981	7	.8411	7	.8289
8	.8161	8	.8395	8	.8466
9	.7902	9	.8336	9	.8357
10	.7745	10	.8581	10	.8641
11	.8034	11	.8663	11	.8691
12	.8108	12	.8707	12	.8722
13	.7225	13	.8736	13	.8431
14	.8001	14	.8477	14	.8584
15	.8303	15	.8402	15	.8674
16	.8384	16	.8726	16	.8880
17	.7764	17	.8821	17	.8670
18	.8323	18	.8794	18	.8652
19	.8497	19	.8512	19	.8874
20	.8196	20	.8574	20	.8702
21	.8296	21	.8373	21	.8669
22	.7886	22	.8404	22	.8763
23	.7423	23	.8122	23	.8365
24	.7913	24	.8494	24	.8642

ตาราง 47 (ต่อ)

การปฏิบัติของผู้บริหาร		การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ		การปฏิบัติของครู	
ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation
25	.8249	25	.8773	25	.8806
26	.8355	26	.8218	26	.8605
27	.7344	27	.7975	27	.8009
28	.8294	28	.8795	28	.8497
29	.8191	29	.8608	29	.8645
30	.7622	30	.8302	30	.8496
31	.7258	31	.7845	31	.7741
32	.8401	32	.8758	32	.8449
33	.8108	33	.8565	33	.8525
34	.8015	34	.8836	34	.8795
35	.7929	35	.8762	35	.8800
36	.8385	36	.8721	36	.8751
37	.8162	37	.8626	37	.8464
38	.8425	38	.8413	38	.8783
39	.8642	39	.8511	39	.8636
40	.8415	40	.7888	40	.8694
41	.8236	41	.8523	41	.8576
42	.8698	42	.7970	42	.8464
43	.8414	43	.8130	43	.8414
44	.8187	44	.7832	44	.8676
45	.8315	45	.8237	45	.8491
46	.7857	46	.8245	46	.8712

ตาราง 48 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อความกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation)
ของครู

การปฏิบัติของผู้บริหาร		การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ		การปฏิบัติของครู	
ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation
1	.8122	1	.8290	1	.7945
2	.8254	2	.8511	2	.8048
3	.7548	3	.8081	3	.7741
4	.8189	4	.8008	4	.7828
5	.7879	5	.8002	5	.7849
6	.8527	6	.8633	6	.8490
7	.8507	7	.8337	7	.8402
8	.8439	8	.8096	8	.8338
9	.9008	9	.8691	9	.8194
10	.8636	10	.8979	10	.8298
11	.8740	11	.8896	11	.8490
12	.8540	12	.8998	12	.8435
13	.8673	13	.8550	13	.8428
14	.8707	14	.8748	14	.8706
15	.8707	15	.8674	15	.8593
16	.8725	16	.8655	16	.8373
17	.8711	17	.8936	17	.8441
18	.9004	18	.8295	18	.8286
19	.8347	19	.8459	19	.7952
20	.8567	20	.8629	20	.8550
21	.8486	21	.8600	21	.8387
22	.7786	22	.8151	22	.7834
23	.8271	23	.8380	23	.7778
24	.8252	24	.8894	24	.8414

ตาราง 48 (ต่อ)

การปฏิบัติของผู้บริหาร		การปฏิบัติของผู้ให้การนิเทศ		การปฏิบัติของครู	
ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation	ข้อ	Correlation
25	.8751	25	.8819	25	.8520
26	.9060	26	.8972	26	.8513
27	.8901	27	.8905	27	.8528
28	.8637	28	.8984	28	.8394
29	.9006	29	.9068	29	.8579
30	.8769	30	.8638	30	.8774
31	.9057	31	.8418	31	.8568
32	.8941	32	.8859	32	.8535
33	.9121	33	.8768	33	.8338
34	.8092	34	.8951	34	.8388
35	.8783	35	.8904	35	.8676
36	.8674	36	.8308	36	.8380
37	.8599	37	.8839	37	.8389

ตาราง 49 ค่า Reliability ของแบบสอบถามการรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของ
ผู้บริหาร

ผู้บริหาร (105)		ผู้ให้การนิเทศ (106)		ครู (291)	
ข้อ	r _{tt}	ข้อ	r _{tt}	ข้อ	r _{tt}
1	.9791	1	.9867	1	.9862
2	.9789	2	.9866	2	.9863
3	.9789	3	.9866	3	.9862
4	.9787	4	.9866	4	.9863
5	.9790	5	.9865	5	.9862
6	.9791	6	.9866	6	.9863
7	.9787	7	.9865	7	.9861
8	.9788	8	.9866	8	.9862
9	.9787	9	.9867	9	.9862
10	.9788	10	.9864	10	.9861
11	.9785	11	.9863	11	.9861
12	.9784	12	.9863	12	.9861
13	.9787	13	.9866	13	.9862
14	.9788	14	.9864	14	.9863
15	.9788	15	.9864	15	.9862
16	.9788	16	.9864	16	.9861
17	.9787	17	.9864	17	.9861
18	.9790	18	.9864	18	.9862
19	.9788	19	.9865	19	.9861
20	.9787	20	.9864	20	.9862
21	.9788	21	.9864	21	.9862
22	.9790	22	.9865	22	.9862
23	.9789	23	.9866	23	.9863
24	.9788	24	.9864	24	.9862

ตาราง 49 (ต่อ)

ผู้บริหาร (105)		ผู้ให้การนิเทศ (106)		ครู (291)	
ชื่อ	r _{tt}	ชื่อ	r _{tt}	ชื่อ	r _{tt}
25	.9787	25	.9864	25	.9861
26	.9791	26	.9866	26	.9862
27	.9787	27	.9866	27	.9862
28	.9787	28	.9865	28	.9861
29	.9789	29	.9865	29	.9863
30	.9786	30	.9865	30	.9861
31	.9788	31	.9865	31	.9861
32	.9788	32	.9864	32	.9861
33	.9788	33	.9864	33	.9861
34	.9785	34	.9865	34	.9861
35	.9786	35	.9865	35	.9861
36	.9786	36	.9866	36	.9862
37	.9786	37	.9864	37	.9861
38	.9786	38	.7970	38	.9862
39	.9786	39	.8194	39	.9861
40	.9786	40	.8122	40	.9860

ตาราง 50 ค่า Reliability ของแบบสอบถามการรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของ
ผู้ให้การนิเทศ

ผู้บริหาร (105)		ผู้ให้การนิเทศ (106)		ครู (291)	
ข้อ	r _{tt}	ข้อ	r _{tt}	ข้อ	r _{tt}
1	.9887	1	.9910	1	.9917
2	.9887	2	.9911	2	.9916
3	.9886	3	.9912	3	.9917
4	.9886	4	.9912	4	.9917
5	.9887	5	.9911	5	.9917
6	.9886	6	.9910	6	.9917
7	.9886	7	.9910	7	.9916
8	.9886	8	.9910	8	.9916
9	.9886	9	.9911	9	.9916
10	.9887	10	.9910	10	.9916
11	.9886	11	.9910	11	.9916
12	.9886	12	.9910	12	.9916
13	.9886	13	.9910	13	.9916
14	.9886	14	.9910	14	.9916
15	.9886	15	.9910	15	.9916
16	.9885	16	.9910	16	.9916
17	.9887	17	.9910	17	.9916
18	.9886	18	.9910	18	.9916
19	.9885	19	.9910	19	.9916
20	.9886	20	.9910	20	.9916
21	.9886	21	.9910	21	.9916
22	.9886	22	.9910	22	.9916
23	.9887	23	.9911	23	.9916
24	.9886	24	.9910	24	.9916

ตาราง 50 (ต่อ)

ผู้บริหาร (105)		ผู้ให้การนิเทศ (106)		ครู (291)	
ชื่อ	r _{tt}	ชื่อ	r _{tt}	ชื่อ	r _{tt}
25	.9886	25	.9910	25	.9916
26	.9886	26	.9911	26	.9916
27	.9887	27	.9911	27	.9917
28	.9886	28	.9910	28	.9916
29	.9886	29	.9910	29	.9916
30	.9887	30	.9911	30	.9916
31	.9888	31	.9911	31	.9917
32	.9885	32	.9910	32	.9916
33	.9886	33	.9910	33	.9916
34	.9886	34	.9910	34	.9916
35	.9886	35	.9910	35	.9916
36	.9886	36	.9910	36	.9916
37	.9885	37	.9910	37	.9916
38	.9885	38	.9910	38	.9916
39	.9885	39	.9910	39	.9916
40	.9885	40	.9911	40	.9916
41	.9886	41	.9910	41	.9916
42	.9885	42	.9911	42	.9916
43	.9885	43	.9911	43	.9916
44	.9886	44	.9911	44	.9916
45	.9886	45	.9911	45	.9916
46	.9886	46	.9911	46	.9916

ตาราง 51 ค่า Reliability ของแบบสอบถามการรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของครู

ผู้บริหาร (105)		ผู้ให้การนิเทศ (106)		ครู (291)	
ข้อ	r_{tt}	ข้อ	r_{tt}	ข้อ	r_{tt}
1	.9905	1	.9908	1	.9885
2	.9905	2	.9907	2	.9885
3	.9907	3	.9909	3	.9885
4	.9905	4	.9909	4	.9885
5	.9906	5	.9909	5	.9885
6	.9904	6	.9907	6	.9883
7	.9904	7	.9908	7	.9884
8	.9905	8	.9908	8	.9884
9	.9903	9	.9907	9	.9884
10	.9904	10	.9906	10	.9884
11	.9904	11	.9907	11	.9884
12	.9904	12	.9906	12	.9884
13	.9904	13	.9907	13	.9884
14	.9904	14	.9907	14	.9883
15	.9904	15	.9907	15	.9884
16	.9904	16	.9907	16	.9884
17	.9904	17	.9906	17	.9884
18	.9903	18	.9908	18	.9884
19	.9905	19	.9908	19	.9885
20	.9904	20	.9907	20	.9883
21	.9905	21	.9907	21	.9884
22	.9906	22	.9908	22	.9885
23	.9905	23	.9908	23	.9885
24	.9905	24	.9907	24	.9884

ตาราง 51 (ต่อ)

ผู้บริหาร (105)		ผู้ให้การนิเทศ (106)		ครู (291)	
ชื่อ	r _#	ชื่อ	r _#	ชื่อ	r _#
25	9904	25	.9907	25	9883
26	.9903	26	.9906	26	.9883
27	.9904	27	.9906	27	.9883
28	.9904	28	.9906	28	.9884
29	.9903	29	.9906	29	.9883
30	.9904	30	.9907	30	.9883
31	.9903	31	.9908	31	.9883
32	.9903	32	.9907	32	.9883
33	.9903	33	.9907	33	.9884
34	.9905	34	.9906	34	.9884
35	.9904	35	.9907	35	.9883
36	.9904	36	.9908	36	.9884
37	.9904	37	.9906	37	.9884

ตาราง 52 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency) หรือ IOC ของแบบสอบถาม

ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ		ครู	
ข้อ	IOC	ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	.63	1	.88	1	.65
2	.88	2	.88	2	.50
3	.63	3	.88	3	.75
4	1.00	4	.88	4	.75
5	.75	5	.88	5	.88
6	.50	6	.75	6	.88
7	.88	7	.88	7	.50
8	.63	8	.88	8	.75
9	.75	9	1.00	9	.50
10	.75	10	1.00	10	.50
11	.75	11	.75	11	.65
12	.75	12	1.00	12	.75
13	.88	13	1.00	13	.75
14	.75	14	1.00	14	.75
15	.63	15	.88	15	.75
16	.75	16	.88	16	.75
17	.75	17	.75	17	.50
18	.63	18	.88	18	.50
19	.50	19	.75	19	.88
20	.75	20	.75	20	.50
21	.63	21	.88	21	.50
22	.50	22	.88	22	.75
23	.50	23	.75	23	.75
24	.63	24	.50	24	.88
25	.63	25	.50	25	.50

ตาราง 52 (ต่อ)

ผู้บริหาร		ผู้ให้การนิเทศ		ครู	
ชื่อ	IOC	ชื่อ	IOC	ชื่อ	IOC
26	.88	26	.50	26	.50
27	.88	27	.88	27	.50
28	.88	28	.75	28	.50
29	.75	29	.88	29	.65
30	.50	30	.65	30	.50
31	.75	31	.88	31	.50
32	.50	32	.75	32	.75
33	.75	33	.88	33	.50
34	.75	34	1.00	34	.75
35	.50	35	.75	35	.50
36	.75	36	.88	36	.65
37	.50	37	.88	37	.50
38	.50	38	.75		
39	.50	39	.75		
40	.87	40	.88		
		41	1.00		
		42	.88		
		43	.75		
		44	1.00		
		45	.88		
		46	.75		

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644

ที่ ทม 1007 / 0524

วันที่ 29 มกราคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวนริศรา อุปกรณ์ศิริกร นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12” โดยมี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เนตร อักษรสวัสดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวนริศรา อุปกรณ์ศิริกร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ที่ ทม. 1007 / 1273

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2 มีนาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

เนื่องด้วย นางสาวนริศรา อุปกรณ์ศิริกร นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนาพาณิชย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ให้การนิเทศ และครูผู้สอน ดังเอกสารที่แนบมานี้ ตอบแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ในระหว่างเดือนมีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวนริศรา อุปกรณ์ศิริกร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

โรงเรียนพุทธรังสีพิบูล

อ. บ้านโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทรา

5 มีนาคม 2542

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามในการวิจัย

2. หนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย

เนื่องด้วย ข้าพเจ้านางสาวนริศรา อุปรกรณ์ศิริการ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การรับรู้ใน การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยม ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ พร้อม กันนี้ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย (ตามเอกสารดัดแนบ) แต่เพื่อความ สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้าพเจ้าจึงได้ส่งแบบสอบถามตรงไปยังโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัด (ตามรายชื่อดัดแนบ) เรียบร้อยแล้ว และพร้อมกันนี้ข้าพเจ้าได้แนบตัวอย่างแบบสอบถามส่วนหนึ่ง มาด้วยแล้ว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ขออนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ และถ้าจะมี หนังสือแจ้งอนุมัติของจังหวัดไปยังโรงเรียนต่างๆ ด้วยก็จะเป็นพระคุณอย่างสูง และข้าพเจ้าต้อง กราบขออภัยที่ไม่ได้มาติดต่อกับทางสามัญศึกษาจังหวัดโดยตรงก่อน

ข้าพเจ้าทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อเป็นประโยชน์กับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของเขตการศึกษา 12 หวังว่าจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง ทั้งนี้ข้าพเจ้าเองก็ เป็นอาจารย์คนหนึ่งในสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษานี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นริศรา อุปรกรณ์ศิริการ

(นางสาวนริศรา อุปรกรณ์ศิริการ)

ผู้วิจัย

โรงเรียนพุทธรังสีพินุล

อ. บ้านโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทรา

8 มีนาคม 2542

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวนริศรา อุปกรณ์ศิริการ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ต้องการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 ในการนี้ใคร่ขออนุญาตจากท่านได้โปรดให้ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ฝ่าย เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน ตอบแบบสอบถามฉบับผู้บริหาร (1 ฉบับ) ถ้าท่านมอบงานนี้ให้ผู้ช่วยคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แทน ท่านอาจให้ผู้ช่วยดังกล่าวตอบแบบสอบถามฉบับนี้ก็ได้
2. ผู้ให้การนิเทศ ตอบแบบสอบถามฉบับผู้ให้การนิเทศ (1 ฉบับ) โดยผู้ให้การนิเทศคืออาจารย์ผู้ที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานการนิเทศทั้งหมดภายในโรงเรียนของท่าน
3. ครู/ผู้รับการนิเทศ ตอบแบบสอบถามฉบับครู/ผู้รับการนิเทศ (3 ฉบับ) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในฐานะเป็นผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน

เมื่อมอบหมายให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแล้ว ขออนุญาตให้โปรดดำเนินการเพื่อส่งคืนทางไปรษณีย์ให้กับข้าพเจ้า ตามที่อยู่ในท้ายของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ซึ่งพร้อมกันนี้ข้าพเจ้าได้ติดแสตมป์มาเรียบร้อยแล้ว ขอได้โปรดส่งคืนข้าพเจ้า ถ้าเป็นไปได้ภายในระยะเวลา 3 สัปดาห์ด้วย จะเป็นพระคุณอย่างสูงยิ่ง

อนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ขออนุญาตกระทำการไปยังสามัญศึกษาจังหวัดด้วยแล้ว (ดังสำเนาที่แนบมาด้วยนี้) แต่เนื่องจากข้าพเจ้าเกรงว่าจะไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ทัน จึงส่งเอกสารนี้มายังโรงเรียนโดยตรง พร้อมทั้งได้ดำเนินการขออนุญาตจากสามัญศึกษาจังหวัดเพื่อดำเนินการแล้ว

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาของเขตการศึกษา 12 หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นริศรา อุปกรณ์ศิริการ

(อาจารย์นริศรา อุปกรณ์ศิริการ)

ผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวนริศรา อุปกรณ์ศิริการ
วัน เดือน ปี เกิด	5 พฤษภาคม 2499
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่อยู่ปัจจุบัน	163 หมู่ 1 ตำบลท่าไข่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพุทธีรังสีพิบูล อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการทำงาน	เริ่มรับราชการที่โรงเรียนพุทธีรังสีพิบูล อ. บ้านโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2518 ม.ศ. 5 โรงเรียนคัคครุณี ฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2520 ป.กศ. สูง วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2525 กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน พ.ศ. 2542 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน
โรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

บทคัดย่อ
ของ
นริศรา อุปกรณ์ศิริการ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 และเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนใน 5 ขั้นตอน และโดยรวม ตามตัวแปรความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน 105 คน ผู้ให้การนิเทศ 106 คน และครู 291 คน รวม 502 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น ผู้ให้การนิเทศมีความเชื่อมั่น และครูมีความเชื่อมั่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติค่าที (t-test) ทดสอบความแตกต่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระ (Independent Sample) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) ในการทดสอบความแตกต่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม และถ้าพบความแตกต่างก็เปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls) ดังปรากฏผลการวิจัยในแต่ละจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ รับรู้การปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนในระดับมาก และครูรับรู้การปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้ในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยครูรับรู้แตกต่างจากการรับรู้ของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ส่วนการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนที่แตกต่างกันในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม และด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น มีการรับรู้ของครูในขั้นการวางแผนการนิเทศและการปรับปรุงแก้ไขที่แตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างกันในขั้นตอนอื่นๆ และโดยรวม

PERCEPTIONS ON INTERNAL SUPERVISION OF CONCERNING PARTIES
IN SECONDARY SCHOOLS, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT
IN EDUCATIONAL REGION 12

AN ABSTRACT
BY
NARISARA OBPAKONSIRIKARN

Presented in Partial Fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University.

October 1999

The purposes of this study were to study and compare the perceptions on internal supervision of secondary school administrators, supervisors and teachers in 8 provinces in educational Region 12 according to level of student achievement, school size, educational degree, and experience.

The samples were 105 administrators, 106 supervisors, and 291 teachers. A 5-rating-scale questionnaire was used to collect data concerning internal supervision perceptions of the samples. The data were presented by means, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Newman Keuls Method.

The research findings were as follows.

1. Administrators and supervisors perceived the internal supervision at the high practice level whereas teachers perceived it at the moderate level.

2. Administrators, supervisors, and teachers differently perceived the internal supervision practices, i.e. administrators and teachers differently perceived on the overall internal supervision practices and on the 5 steps of supervision practices at .05 level of significance.

When considered the samples' perceptions on the internal supervision practices by the following variables: student achievement, school size, educational degree, and experience, it was found that they were not different in the overall and the 5 steps of the internal supervision practices except the teachers' perceptions on the planning and development step.